

Latvijas Mobilais Telefons SIA

Ilgspējas pārskats

2021

Saturs

Priekšvārds 3

Apbalvojumi 12

Mijiedarbība ar
ieinteresētajām pusēm 15

Ieguldījums sabiedrībā 20

Ekonomiskā ietekme 32

Pakalpojumi un risinājumi 38

Drošība 58

Godīga un ētiska
komercdarbība 65

Darbinieki 70

Cilvēktiesības 86

Piegādātāji 92

Vide 95

Dalība organizācijās
un darba grupās 106

GRI rādītāju tabula 109

Pielikumi 121

A black and white photograph of an astronaut in a full spacesuit standing on a rocky, desolate landscape that resembles Mars. The astronaut is holding a flag with three horizontal stripes (black, white, black) on a tall pole. The background shows rolling hills and a hazy sky. A large, bright orange shape is overlaid on the left side of the image, containing the text 'Priekšvārds' in white.

Priekšvārds

Ilgospēja ir viens no būtiskākajiem stūrakmeņiem veiksmīgas un pārtikušas, uz nākotni orientētas sabiedrības un valsts veidošanā.

Arī pandēmijas laikā LMT turpināja būt mobilo sakaru pakalpojumu līderis Latvijā, nodrošinot visu valsti aptverošu sakaru sistēmu ar augstiem kvalitātes un datu pārraides parametriem. Tādējādi mēs kā tehnoloģiju uzņēmums kļuvām par būtisku atbalstu visiem, kam nācās pielāgoties jaunajiem epidemioloģiskās situācijas diktētajiem noteikumiem.

LMT kā vadošais mobilo sakaru operators un tehnoloģiju līderis Latvijā sniedza būtisku ieguldījumu kritiskās situācijas uzlabošanā, spēcinošot sabiedrības sociālo un ekonomisko ilgtspēju un radot jaunas attīstības iespējas Latvijas uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Lai visā Latvijā būtu pieejams stabils internets, LMT turpināja nozīmīgas investīcijas, tīkla un tehnoloģiju attīstībā ieguldot 33,28 miljonus eiro – par trešdaļu vairāk nekā pirms gada.

LMT ieguldījums attālinātā darba organizācijā bija nozīmīgs atbalsts sabiedrībai: sakari tika nodrošināti gan uzņēmumu darbiniekiem, gan skolēniem, kuriem mājāsdes laikā zināšanas nācās apgūt virtuāli. Mūsu uzņēmums bija viens no pirmajiem, kas pārgāja pilnībā attālinātā darba režīmā ar nolūku maksimāli pasargāt darbiniekus un samazināt infekcijas izplatību. Bijām arī starp pirmajiem, kuri klientu centrus apmeklētājiem atvēra tikai visdrošākajā – zaļajā – līmenī. Atbildība pret sabiedrību un atbalsts svarīgiem sociālajiem procesiem vienmēr ir starp LMT prioritātēm, ļaujot nodrošināt uzticamus un stabilus pakalpojumus arī sarežģītos apstākļos.

Inovācijas, izglītība un izaugsme ir galvenie faktori, kas mūsdienu tehnoloģiju laikmetā sekmē ilgtspēju un pārmantojamību. To jo īpaši varējām novērtēt sarežģījumu un izaicinājumu pilnajos pandēmijas apstākļos. Nepieciešamība pēc augstākās kvalitātes tehnoloģijām un sakariem nepārtraukti caurauž visus procesus tautsaimniecībā un sabiedrībā. Mūsu atbildība ir bijusi nodrošināt nepieciešamās sistēmas un sakarus globālā tīkla ietvaros, kas nākotnē kļūs arvien nozīmīgāks.

Inovatīvi augsta līmeņa izgudrojumi un risinājumi paver iespēju pievērst uzmanību Latvijai pasaules kartē starp tehnoloģiju milžiem un likt to līdzās Silīcija ielejai. Tehnoloģijas attīstās un transformējas, sniedzot arvien plašākas iespējas. Sadarbojoties dažādu nozaru speciālistiem, iespējams iegūt jaunus un inovatīvus risinājumus. Pirms pieciem gadiem daudzas tehnoloģijas bija rotaļlietu līmenī, bet patlaban, piemēram, bezpilota lidaparāti jeb droni ne tikai filmē dārza ballītes, bet ir kļuvuši par neatņemamu sastāvdaļu ražošanas un kontroles procesos daudzās nozarēs. Dronu tehnoloģijas tiek izmantotas gan mežu masīvu uzraudzībā, gan kritiskās infrastruktūras drošības veicināšanā. LMT ir kļuvis par pirmo mobilo sakaru operatoru Eiropā, kam piešķirta licence dronu pilotu sertificēšanai, un tas ir viens no soļiem nākotnes attīstības virzienā. Mūsu pārziņā esošie mobilo sakaru tīkli un tehnoloģijas ļauj veikt attālinātu dronu vadību, lidojumu kontroli un plānošanu. Tādējādi tiek veicināta mazās aviācijas gaisa drošība un disciplīna, veidojot neapdraudētu gaisa telpu un sniedzot sabiedrībai būtisku pieredzi un zināšanas arī citās autonomās vadības jomās.

Līdztekus tehnoloģiskajai atbildībai un attīstībai ir nepieciešams iedziļināties arī satura virzienos, kas nozīmīgi gan biznesam, gan sabiedrībai kopumā un paver iespēju uzlabot digitālo transformāciju un palielināt produktivitāti. Lai turpinātu veidot Latviju par viedvalsti, veicinām sabiedrības sadarbību kopējās attīstības labā un stiprinām zināšanu sabiedrību.

Lai gan digitālās nevienlīdzības līmenis Latvijā joprojām ir gana augsts, ilgstošā nepieciešamība darbu un dzīvi organizēt attālināti ar tehnoloģiju palīdzību ir likusi cilvēkiem kļūt izglītotākiem. Tomēr viena no mūsu vadlīnijām ilgtspējīgas sabiedrības veidošanā joprojām ir cīņa ar digitālo analfabētismu. Jāapzinās, ka digitālā vide rada gan iespējas, gan vērtības. Taču šīs iespējas pievienotās vērtības radīšanā var izmantot tikai cilvēki ar plašām zināšanām. Lai izstrādātu inovatīvus un efektīvus risinājumus, ir nepieciešama izpratne par visdažādākajām jomām. Izglītība dabaszinātnēs ir jāpapildina ar radošuma komponenti. Tieši tāpēc, kopā ar partneriem izstrādājot vīziju par STEAM liceju, būtisku dimensiju līdztekus eksaktajām zināšanām atvēlējam radošuma izpausmēm. Izveidotajā modelī iespējas pilnveidot izglītību un zināšanas būs gan skolu jaunatnei, gan profesionāļiem. Šāds risinājums ļaus būtiski attīstīt un pilnveidot Latvijas darbaspēka resursa potenciālu. Arī LMT sadarbība ar augstskolām, atbalstot izglītību un zinātni, ir būtisks faktors zināšanu sabiedrības attīstībā, jo šādā veidā

mēs sniedzam iespēju zinātniekiem strādāt pie pētījumiem, iegūt jaunus rezultātus un inovācijas. Tā, piemēram, sadarbībā ar RTU tiek realizēta industriālās doktorantūras programma, kuras ietvaros tiek pētīts dronu vadības un optisko sensoru lietojums. Iegūtos rezultātus mēs kā tehnoloģiju uzņēmums varam izmantot inovāciju izstrādē.

2021. gadā LMT veica būtiskus ieguldījumus 5G tīkla izveidē, uzstādot 100 jaunas bāzes stacijas un padarot to pieejamu arvien plašākam privātpersonu un uzņēmēju lokam. To novērtēja mūsu klienti, kuru skaits 2021. gadā palielinājās par 3,2 %. Efektīvākai 5G risinājumu ieviešanai Latvijā LMT iegādājās Baltijas datu pārraides tīklu un IT drošības risinājumu uzņēmumu grupu "Santa Monica Networks".

Ar 5G saistītie inovatīvie risinājumi drīz kļūs par ikdienu, nozīmīgi ietekmējot sabiedrību gan no sociālās, gan vides perspektīvas. Jau tagad, sadarbojoties ar Ceļu satiksmes drošības direkciju, Eiropas Savienības projekta "5G Routes" ietvaros

Biķernieku trasē Rīgā esam izveidojuši pirmo 5G testa trasi inovatīvu satiksmes risinājumu testēšanai. Moderni risinājumi un viedās tehnoloģijas izmantotas arī citos mūsu izstrādātajos projektos, tostarp Rīgas starptautiskās autoostas inovatīvo reisu vadības sistēmā, par ko saņēmām 2021. gada IKT nozares augstāko apbalvojumu – Platīna peli. Līdzīgā pieejā balstītas izstrādes arī meteoroloģisko novērojumu stacijās Jelgavā. Paredzams, ka 5G tīkla radītais potenciāls iekārtām darboties reāllaika režīmā pavērs jaunas industriālās perspektīvas, kā arī ļaus prognozēt sociālo procesu attīstību nākotnē.

Tehnoloģiju radītās iespējas mūsu rokās ieliek arī lielu atbildību par to sekmīgu un ilgtspējīgu izmantošanu. LMT kā tehnoloģiju un inovāciju līderis turpinās savu misiju veicināt sabiedrības digitālo pratību un sniegt atbalstu digitālajai transformācijai, ar efektīviem inovatīviem risinājumiem stiprinot mūsu uzņēmējus un sekmējot ekonomiskās telpas izaugsmi. Kopā ar izglītotu zināšanu sabiedrību turpināsim veidot Latviju par veiksmīgu viedvalsti.

Par Ilgtspējas pārskatu

Tāpat kā iepriekšējos gadus, LMT turpina ziņot par korporatīvo ilgtspēju saskaņā ar Globālās ziņošanas iniciatīvas (*Global Reporting Initiative*) standartu: pamata iespēju. Šajā pārskatā, paužot vadības pieeju un izmantojot darbības rādītājus, LMT ataino uzņēmuma ietekmi ekonomiskajā, sociālajā un vides jomā 2021. gadā.

Ilgtspējas pārskats ir viens no instrumentiem dialogā ar LMT ieinteresētajām pusēm, tādēļ Ilgtspējas pārskata saturs veidots, ņemot vērā LMT biznesa mērķus un ieinteresētajām pusēm būtiskos jautājumus, viedokļus un vajadzības. Apkopojot ikvienā komunikācijas procesa posmā iegūto informāciju, LMT ir noteiktas būtiskās ilgtspējas tēmas. Turklāt 2021. gadā LMT veica pētījumu, lai noskaidrotu Latvijas iedzīvotāju viedokli par ilgtspējas jautājumiem – viņiem būtiskām ekonomiskajām, sociālajām un vides ilgtspējas tēmām un LMT ietekmes novērtējumu šajās jomās. Pētījuma rezultātā precizēta būtiskā tēma "Ieinteresēto pušu iesaiste", iekļaujot tajā orientāciju uz klientu.

Būtiskā ilgtspējas tēma	Dzīves cikla posmi	Resursu ieguve	Materiālu ražošana	Administra- tīvie procesi	Pakalpojumu sniegšana	Pakalpojumu izmantošana	Produktu apsaimniekošana pēc dzīves cikla beigām	Sadaļa Ilgtspējas pārskatā	GRI aspekts
Pakalpojumu kvalitāte un attīstība, tai skaitā digitālās infrastruktūras attīstība		●	●	○	●	●	○	Ekonomiskā ietekme Tīkla infrastruktūras attīstība Pakalpojumi un risinājumi	Ekonomiskais sniegums Netiešā ekonomiskā ietekme
Privātuma un datu aizsardzība		○	○	●	●	●	○	Klientu aizsardzība un drošība	Klientu privātums
Darbinieku labbūtība un talanta attīstība, tostarp darba drošība un veselība		○	○	●	○	○	○	Darbinieki Cilvēktiesības	Nodarbinātība Darba veselība un drošība Apmācības un izglītība Dažādība un vienlīdzīgas iespējas Nediskriminācija
Sabiedrības atbalsts, tai skaitā digitālā izglītība un bērnu aizsardzība digitālajā vidē		○	○	●	●	●	○	Atbalsts sabiedrībai Drošība	
Ietekmes uz vidi mazināšana		○	○	○	●	●	●	Vide	Materiāli (iekārtas) Energija Izmeši Atkritumi Atbilstība vides jomā

- zemas prioritātes tēma attiecīgajā dzīves cikla posmā
- vidējas prioritātes tēma attiecīgajā dzīves cikla posmā
- augstas prioritātes tēma attiecīgajā dzīves cikla posmā

Būtiskā ilgtspējas tēma	Dzīves cikla posmi							Sadaļa Ilgtspējas pārskatā	GRI aspekts
	Resursu ieguve	Materiālu ražošana	Administratīvie procesi	Pakalpojumu sniegšana	Pakalpojumu izmantošana	Produktu apsaimniekošana pēc dzīves cikla beigām			
Godīga un ētiska korporatīvā uzvedība	○	○	●	●	○	○	Godīga un ētiska komercdarbība	Korupcijas novēršana Konkurenci ierobežojoša rīcība Sabiedriskā politika Mārketingu un marķēšana Sociālā un ekonomiskā atbilstība	
Satura pieejamība	○	○	○	●	○	○	Cilvēktiesības		
Sociālo un vides aspektu nostiprināšana piegādātāju ķēdē	○	○	○	○	○	○	Piegādātāji	Piegādātāju atbildības vides jomā novērtējums Piegādātāju atbildības sociālajā jomā novērtējums	
Ieinteresēto pušu iesaiste, tostarp orientācija uz klientu	○	●	●	●	●	○	Mijiedarbība ar ieinteresētajām pusēm Ieguldījums sabiedrībā Darbinieki Piegādātāji Dalība organizācijās un darba grupās Pakalpojumi un risinājumi		

- zemas prioritātes tēma attiecīgajā dzīves cikla posmā
- vidējas prioritātes tēma attiecīgajā dzīves cikla posmā
- augstas prioritātes tēma attiecīgajā dzīves cikla posmā

Ja rodas jautājumi vai ierosinājumi saistībā ar LMT Ilgtspējas pārskatu, lūdzam sazināties ar Vides un korporatīvās ilgtspējas speciālisti Sandu Vārpu, e-pasts: sanda.varpa@lmt.lv.

Par LMT

LMT ir klientu pieslēgumu skaita, apgrozījuma un tīkla pārklājuma ziņā lielākais mobilo sakaru operators Latvijā ar plašāko klientu apkalpošanas tīklu. Kā inovāciju līderis tirgū, LMT jau šobrīd klientiem piedāvā pilna spektra augstas kvalitātes telekomunikāciju pakalpojumus – balss sakarus, ātrgaitas mobilo internetu bez apjoma ierobežojuma, kā arī mobilo televīziju LMT Straume un LMT Viedtelevīziju. Uzņēmums jau ilgstoši strādā pie nākamās paaudzes datu pārraides tīkla – 5G – ieviešanas Latvijā un izstrādā dažādus digitālos risinājumus dronu, viedpilsētu un viedo sensoru, mobilitātes un aizsardzības jomā. Izmantojot lielo datu, mašīnmācīšanās, mākslīgā intelekta un jaunākās mobilo sakaru iespējas, LMT attīsta inovatīvus pakalpojumus gan klientiem Latvijā, gan eksportam. Kopā ar partneriem no citām valstīm LMT piedalās vairākos Eiropas izpētes projektos (COMP4DRONES, SPARTA, iMUGS un 5G Routes), lai Latvijā attīstītu iespējas radīt produktus ar augstu pievienoto vērtību.

Par LMT

Apgrozījums*

+4,2%

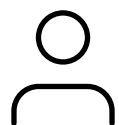
2021 / 160 milj. eiro

2020 / 153 milj. eiro

Pelņa*

31 milj. eiro

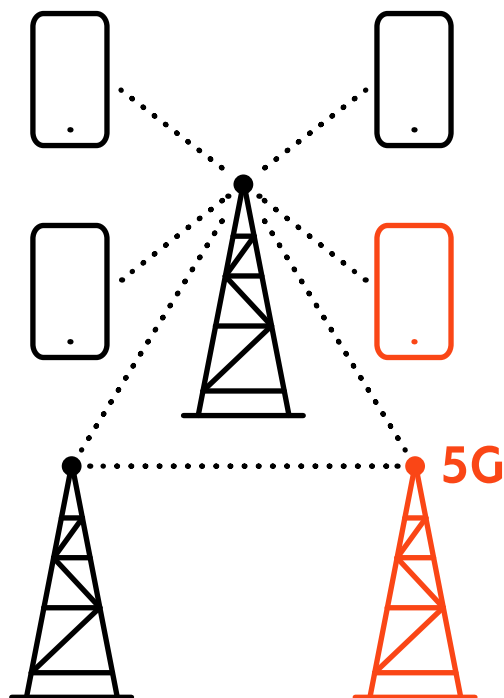

668 darbinieki

*neiekļaujot meitas sabiedrības

Vairāk nekā **1500** bāzes staciju

Pirmās **100 5G** bāzes stacijas

Tīkla attīstībā investēti
33 miljoni eiro

Ģimenei draudzīgas
darba vietas statuss

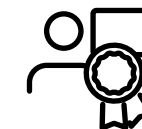
LMT Integrētās kvalitātes,
vides un informācijas drošības
vadības sistēma resertificēta
atbilstoši **ISO 9001, ISO 14001**
un **ISO/IEC** standartu prasībām

Eksporta un inovācijas
balva 2021
"Inovācijas čempions"

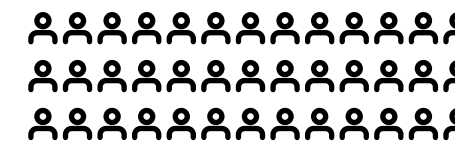
Godīgas tirdzniecības
balva

Labākais klientu serviss
telekomunikāciju sektorā

88%

klientu izmanto
viedtālruni

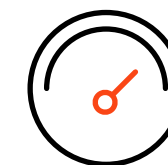

Pieslēgumu pieaugums par

43 000,
sasniedzot
1,36 milj.

Datu pārraides
apjoma pieaugums

22%

Apbalvojumi

ILGTSPĒJAS INDEKSS

Ilgospējas indeksa novērtējumā Platīna apbalvojums par uzņēmuma darbības ilgtspēju un korporatīvās atbildības līmeni.

GODĪGAS TIRDZNICĪBAS BALVA

Ārlietu ministrijas Godīgas tirdzniecības balva par ilgtspējas un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas atbildīgas uzņēmējdarbības standartu ievērošanu.

SUSTAINABLE BRAND INDEX

Eiropas plašākajā neatkarīgajā zīmolu ilgtspējas pētījumā "Sustainable Brand Index 2021" 9. vieta Latvijā kopumā un 1. vieta starp telekomunikāciju uzņēmumiem.

ĶIMENEI DRAUDZĪGA DARBAVIETA

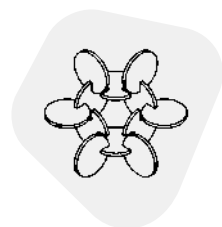
Sabiedrības integrācijas fonda iniciatīvas ietvaros veikts darba vides novērtējums un saņemts Ķimenei draudzīgas darba vietas statuss.

"TOP DARBA DEVĒJS 2021" VADOŠAIS DARBA DEVĒJS IKT NOZARĒ

Personāla atlases kompānijas CV-Online ikgadējā pētījumā "TOP darba devējs 2021" iekārojamākais darba devējs IKT nozarē.

RĪGAS GADA DARBA DEVĒJS

Pasākuma "Rīgas dālderis '21" (sadarbībā Latvijas Darba devēju konfederāciju) laureāts nominācijā "Rīgas gada darba devējs".

EKSPORTA UN INOVĀCIJAS BALVA 2021

Balva "Inovāciju čempions 2021" Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un Latvijas Eksportētāju asociāciju "The Red Jackets" rīkotajā konkursā "Eksporta un inovācijas balva".

LABĀKAIS KLIENTU SERVISS

Klientu servisa līdera pozīcijas servisa uzlabošanas uzņēmuma "Dive Group" telekomunikāciju sektora pētījumā par klientu apkalpošanas līmeni Latvijā.

E-KOMERCIJAS ZVAIGZNE

Zināmākais pakalpojumu sniedzējs starptautisko interneta pētījumu un tehnoloģiju uzņēmuma "Gemius" aptaujā par atpazīstamākajiem e-veikaliem Latvijā.

PLATĪNA PELE 2021

"Platīna pele" kategorijā "Uzņēmumu digitālā transformācija" par LMT izstrādāto risinājumu Rīgas starptautiskajai autoostai.

DROŠĀKAIS UZŅĒMUMA AUTOPARKS 2021

Sudraba kategorijas apbalvojums Satiksmes ministrijas un apdrošināšanas sabiedrības BALTA rīkotajā konkursā "Drošākais uzņēmuma autoparks 2021".

Nominācijas, goda raksti un atzinības

IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJAS PATEICĪBAS RAKSTS

Izglītības un zinātnes ministrijas pateicības raksts par ieguldījumu Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku organizēšanā.

"ZELTA ŅIVERE 2021"

Valsts darba inspekcijas atzinības raksts par piedalīšanos darba aizsardzības labās prakses balvas konkursā "Zelta Ņivere 2021" (ergonomiski uzlabojumi darba vidē).

IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJAS PATEICĪBAS RAKSTS

Izglītības un zinātnes ministrijas pateicības raksts par nozīmīgu ieguldījumu pieaugušo neformālās izglītības procesa veicināšanā un kvalitatīva mācību procesa nodrošināšanā.

**Mijiedarbība ar
ieinteresētajām
pusēm**

Viedokļu un uzskatu dažādība ir nozīmīgs resurss ilgtspējīgai LMT attīstībai. Ieinteresēto pušu līdzdalība sniedz konkurences priekšrocības un iespējas uzņēmuma darbību salāgot ar ietekmes pušu interesēm. Uzklusot viedokļus, diskutējot un daloties pieredzē, tiek ģenerētas jaunas idejas un rasti risinājumi, kam pamatā ir aktuālu jautājumu noskaidrošana, viedokļu apmaiņa, kolektīva apspriešanās un kopīga lēmuma pieņemšana un sadarbība.

LMT ir noteiktas būtiskākās ieinteresētās puses un to viedokļi un vajadzības tiek aktīvi izziņātas, izmantojot dažādus iesaistes veidus, un analizētas, lai rastu iespējas uzlabojumiem.

ieinteresētā puse	Kāpēc svarīga iesaiste?	Iesaistes veidi	Iesaistes biežums	Būtiskie jautājumi
Dalībnieki Telia Company AB, Sonera Holding B.V., VAS "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs", SIA "Tet", SIA "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor"	LMT vērtības pieaugums visu dalībnieku interesēs	Dalībnieku sapulces Dalībnieku interešu izzināšana tiešā komunikācijā	Ikgadēja un pēc nepieciešamības Pēc nepieciešamības	Finansiāla un nefinansiāla rakstura informācija, kas ietekmē uzņēmuma vērtību
Klienti LMT pakalpojumu lietotāji	Izcilas klientu pieredzes nodrošināšana	Tiešais kontakts Sūdzību un ierosinājumu analīze Tirdzniecības analīze Aptaujas Pētījumi NPS un klientu apmierinātības mērījumi Informatīvi pasākumi	Nepārtraukti Ikmēneša, ikgadējie un speciālie mērījumi Pēc nepieciešamības	Uzticams sakaru tīkls Plašs tīkla pārklājums Izcila klientu apkalpošana Pakalpojumu pieejamība Pakalpojumu pieejamība Saprotami piedāvājumi un izcenojumi Droši pakalpojumi Attālināta iepirkšanās un pakalpojumu pieejamība Cenu izmaiņas
Konkurenti "Tele2", "Bite Latvija", "Tet"	Brīva un godīga konkurences cīņa Sadarbība nolūkā panākt nozares interesēm atbilstošu normatīvo regulējumu un valsts iestāžu lēmumus	Gan individuāla, gan kopīga komunikācija ar valsts iestādēm Rīcības un pakalpojumu analīze Dalība darba grupās un nozares asociācijās	Nepārtraukti Pēc nepieciešamības	Konkurences tiesību ievērošana Godīga komercprakse

Ieinteresētā puse

Kāpēc svarīga iesaiste?

Iesaistes veidi

Iesaistes biežums

Būtiskie jautājumi

Sabiedrība

Jebkurš Latvijas vai ārvalstu sabiedrības loceklis, kuru ietekmē LMT darbība un kurš var atstāt ietekmi uz LMT darbību

Ekonomikas izaugsme un Latvijas sabiedrības ilgtspējīga attīstība

Tirgus analīze
Zīmola, reputācijas un citi pētījumi
Publiskās informācijas analīze
Dalība sabiedriskās un nevalstiskās organizācijās
Dalība konferencēs
Dalīšanās pieredzē
Dalība sabiedrības atbalsta projektos
Partnerības

Regulāri

Sociālās un ekonomiskās infrastruktūras attīstība
Atbalsts krīzes situācijā
Sociālās investīcijas
Tehnoloģiju attīstība
Digitālo prasmju veicināšana
Sabiedrības atbalsta virzītājspēks

Ilgtspējas pētījums*

Vienu reizi 2021. gadā

Uzraugošās institūcijas

VAS "Elektroniskie sakari"
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
Konkurences padome
Datu valsts inspekcija
Valsts darba inspekcija
Valsts ieņēmumu dienests
CERT.LV
Valsts vides dienests
Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija
Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome
Ekonomikas ministrija
Satiksmes ministrija
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Konstruktīvu attiecību veidošana un uzturēšana

Normatīvo aktu izmaiņu uzraudzība
Saņemto pieprasījumu izvērtēšana un apstrāde
Atskaites
Inspekcijas, vizītes
Diskusijas
Konsultācijas

Nepārtraukti

Normatīvo aktu ievērošana

* Ilgtspējas pārskata gatavošanas vajadzībām

Ieinteresētā puse

Kāpēc svarīga iesaiste?

Iesaistes veidi

Iesaistes biežums

Būtiskie jautājumi

Darbinieki

LMT darbinieki un saskaņā ar uzņēmuma līgumu LMT labā strādājošie

Atbilstošām prasmēm apveltītiem un motivētiem darbiniekiem ir būtiska loma izcilas klientu pieredzes nodrošināšanā un ilgtermiņa vērtības palielināšanā

Darbinieku apmācība un attīstība

Dialogs ar darbiniekiem:
Tiešais kontakts
Digitālie informācijas kanāli

Vadītāju attīstības pārrunas ar darbiniekiem

Aptauja par attīstības pārrunu norisi

Piesaistības pētījums

Aptauja par attālinātā darba organizēšanu

Aptaujas un darba grupas

Sociālais dialogs ar arodbiedrību

Nepārtraukti

Regulāri

Divreiz gadā

Divreiz gadā

Regulāri reizi gadā

Vienu reizi 2021. gadā

Pēc nepieciešamības

Regulāri pēc nepieciešamības

Draudzīga un moderna darba vide
Konkurētspējīgs atalgojuma līmenis
Darba drošības un veselības standarti
Skaidra karjeras izaugsme un motivācijas sistēma
Attīstības iespējas
Darba vides pielāgošana
Atvērtība dažādībai
Attālinātā darba efektivitāte
Darbinieku emocionālā pašsajūta/
psiholoģiskais stāvoklis
Uzņēmuma vērtības

Sadarbības partneri

Elektronisko sakaru tīkla programmatūras ražotāji un piegādātāji, elektronisko sakaru tīkla elementu ražotāji, izbūves un komunikāciju pakalpojumu sniedzēji, IT pakalpojumu sniedzēji, sadarbības partneri viedpakalpojumu risinājumu izstrādē, klientu apkalpošanā un komunikācijā ar klientu, iekārtu tirdzniecībā

Ietekme uz LMT spēju nodrošināt elektronisko sakaru tīklu kvalitāti, sniegt elektroniskos pakalpojumus un piedāvāt viedpakalpojumu risinājumus

Publiskās datubāzes

Publiskā informācija

Kreditinformācijas analīze

Biznesa tikšanās

Sadarbības līgumu slēgšana

Darbu izpildes gaitas novērtējums

Apmācības

Regulāri

Godīga un ētiska komercprakse
Labas ilgtermiņa darījumu attiecības
Skaidri un godīgi konkursu nosacījumi
Izdevīgi sadarbības nosacījumi
Savlaicīgi norēķini
Procesu pilnveidošana

**leguldījums
sabiedrībā**

Iniciatīva ir dzinējspēks, tāpēc LMT ir uzņēmies atbalstīt tehnoloģiskās zinātnes, veidot labāku izpratni un sniegt atbalstu iekļaujošai un ilgtspējīgai digitalizācijas un tehnoloģiju attīstībai. Tās ir aktivitātes, kas sniedz atbalstu valsts ekonomikas un sabiedrības izaugsmei.

2021. gadā LMT ar uzviju realizēja uzņēmuma izvirzītos mērķus, sniedzot atbalstu plaša spektra projektiem, kas tiešā un pozitīvā veidā ir veicinājis izaugsmi gan individuālā, gan sabiedriskā līmenī. Ņemot vērā, ka LMT kā uzņēmējdarbības līdera pienākums un, jo svarīgāk, misija ir atbalstīt valstiski un sabiedriski nozīmīgas iniciatīvas un norises, 2021. gadā uzņēmuma sniegto atbalstu saņēma nozares, kas ir ikkatras sabiedrības attīstības pamatā: veselības aprūpe, augstākā izglītība, zinātne, kultūra, sports un citas.

Sniegt atbalstu pilsoniskām, radošām un sociālām iniciatīvām un veicināt zināšanu sabiedrības veidošanos. Turpināt digitālo izglītošanu, veicinot visas sabiedrības digitālās prasmes, kā arī uzsākt darbu pie STEAM liceja izveides, kas nākotnē būtiski uzlabos situāciju nozares darba tirgū.

/ Mērķis 2022

Tehnoloģijas izglītībai un izaugsmei

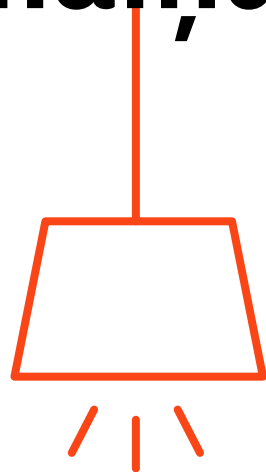

2021. gads lielākoties pagāja māsēdes zīmē, tātēc LMT ieguldījums attālinātā darba organizācijā bija nozīmīgs atbalsts sabiedrībai. Šajā laikā būtiski bija nodrošināt nepieciešamos sakarus gan uzņēmumu darbiniekiem ekonomikas uzturēšanai, gan arī skolēniem, kam zināšanas nācās apgūt virtuāli. Skolēnu mācību procesa nodrošināšanai LMT parakstīja sadarbības memorandu "Jaudīgs internets ikvienai Latvijas skolai" ar mērķi ieviest praktiskus risinājumus interneta datu pārraides palielinājumam Latvijas skolās. Tāpat tika turpināts atbalsts mācību priekšmeta "Dizains un tehnoloģijas" apgūšanai skolās.

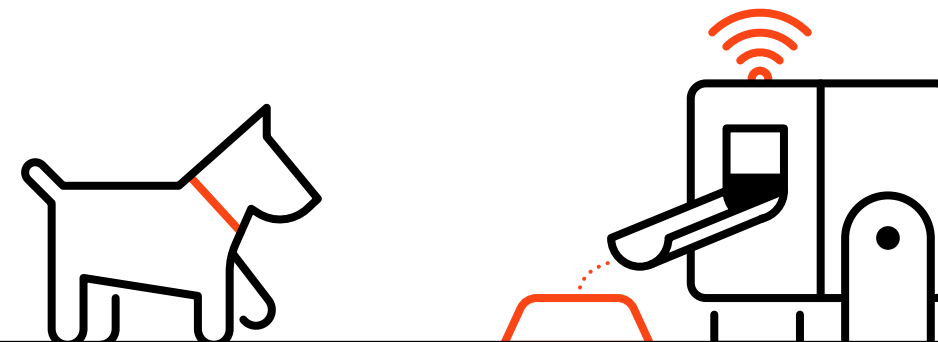

Galvenie faktori, kas mūsdienu tehnoloģiju laikmetā nodrošina ilgspēju un pārmantojamību, ir izglītība, inovācijas un izaugsme. Inovatīvi un augsta līmeņa risinājumi un uzņēmumi ir tas, kas sniedz iespēju Latviju iekartēt starp pasaules tehnoloģiju milžiem. Lai sekmētu un atbalstītu jaunu ideju, jaunuzņēmumu, inovatīvu un efektīvu risinājumu radīšanu, LMT iesaistījās dažādos hakatonos gan kā atbalstītājs, gan kā praktiskas pieredzes sniedzējs un mentors, hakatonu organizētājs un žūrijas loceklis. 2021. gadā LMT līdzdarbojās hakatonos "MediaHack", kas veltīts mediju vides uzlabošanai, "Women. Technology. Sustainability.", "VEFRESH" mobilitātes hakatonā "Urban mobility hackathon", kura ietvaros notika arī LMT organizēta tiešsaistes sesija par sabiedriskā transporta izaicinājumiem un iespējām Baltijā, tādējādi akcentējot vieda un ilgspējīga dzīvesveida un transporta mijiedarbības potenciālu.

Digitalizācijas atbalsts ideju un zināšanu apmaiņai

Baltijas vadošā tehnoloģiju nozares pasākuma "TechChill" satelītprogrammā norisinājās tiešsaistes "LMT IoT hakatons", kura galvenais fokuss bija jaunu sensoru risinājumi mūsdienu biznesa vides un iedzīvotāju ikdienas izaicinājumiem. Hakatonā LMT sadarbībā ar "TechChill" sniedza iespēju tehnoloģiju jomas entuziastiem gūt pieredzi lietu interneta (*IoT – Internet of things*) izmantojuma atrašanās, piemēram, uzņēmumu darba efektivitātes celšanai, jaunu biznesa modeļu un sabiedrībai svarīgu risinājumu izstrādei, lietotāju pieredzes uzlabošanai un potenciālo klientu piesaistei. 2021. gadā "LMT IoT hakatonā" uzvaru guva ideja par automatizētu dzīvnieku barotavu.

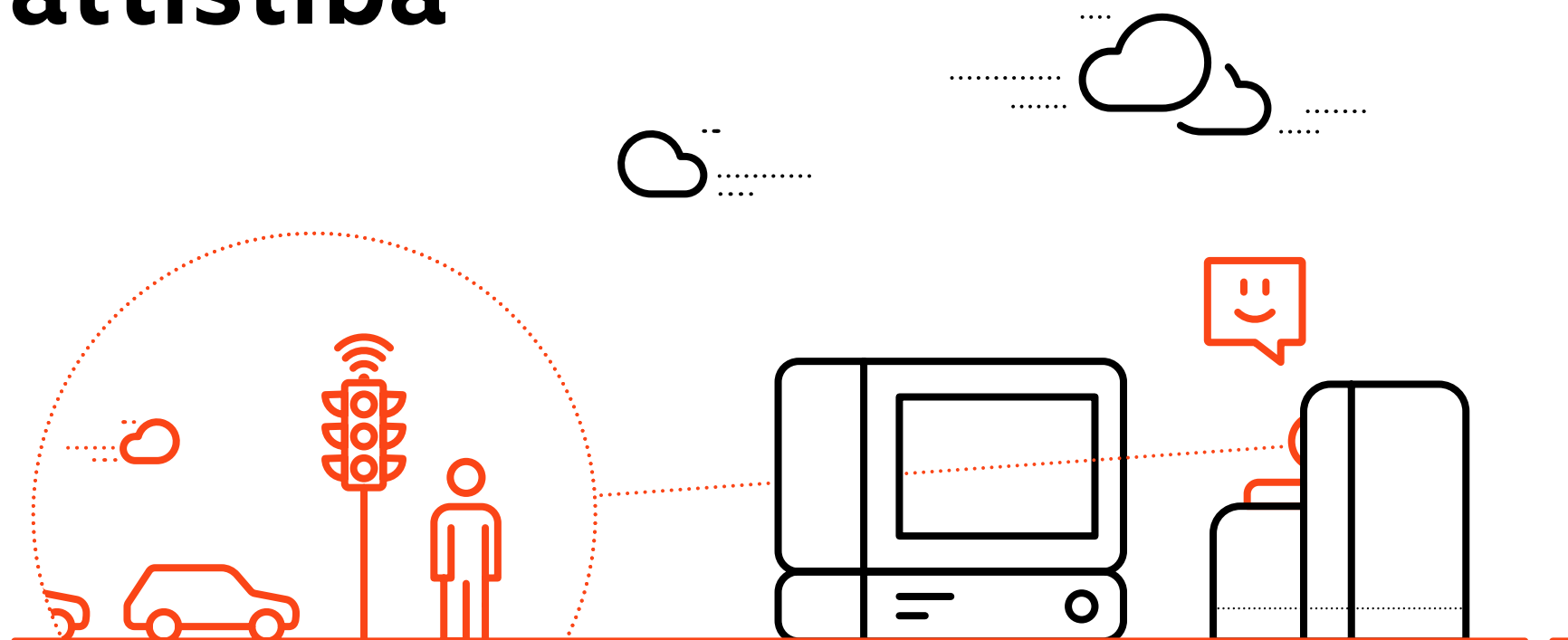

2021. gadā ar LMT atbalstu un iesaisti notika plaša spektra nozaru pasākumi un konferences, kurām LMT nodrošināja gan saturu, tostarp tēmu lektoros–ekspertus, gan tiešraides LMT Straumē. Kā nozīmīgākos pasākumus var minēt "5G Techritory", "TechChill", Sarunu festivālu LAMPA, pilsētplānošanas notikumu "Mad City", "Latvijas Formula 2050" konferences.

Sabiedrības izpratne un attīstība

Lai sniegtu iespēju ielūkoties tehnoloģiju pasaulē, stāstītu un rādītu plašākai sabiedrībai par LMT tehnoloģiju un jauno inovāciju projektiem, LMT sadarbībā ar TV3 sāka jauna raidījuma veidošanu 10 stāstu sērijā "Tehnoloģijas bez instrukcijas".

LMT sadarbībā ar "FranklinCovey" jau sesto gadu rīkoja Grāmatu rītus, sniedzot iespēju uzņēmējiem un ikvienam interesentam izglītoties biznesa psiholoģijā, noklausoties "FranklinCovey Latvia" treneru stāstījumu par grāmatām, kas apvienoti ar spilgtiem dzīves piemēriem un "FranklinCovey" ideoloģiju. 2021. gadā notika astoņi pasākumi, kuros tika izklāstītas grāmatās paustās idejas par uzņēmēju ikdienā noderīgām tēmām: "Līdera pašapmāns jeb izklūšana no kastes" par motivāciju, centienu efektivitāti un paštaisnošanos; "Attālinātās komandas biedrs" par attālinātā darba darītājiem; "Atdomā. Atkal." par mācīšanās un izpētes kultūru; "Izaicinātājs. Kā pārņemt vadību sarunā ar klientu"; "Neapzinātie pieņēmumi" – rokasgrāmata vadītājiem; "Vadīt no jebkurienes" par komandas vadību attālinātā darba apstākļos; "Kurš pievācis manu sieru" par pārmaiņām; "Sinhronitāte: iekšējais līderības ceļš", kas kalpo par ceļvedi iedvesmai. Visi Grāmatu rītu ieraksti publicēti lietotnē LMT Straume.

STEAM licejs zināšanās balstītas sabiedrības stiprināšanai

Būtisks faktors zināšanās balstītas sabiedrības attīstībai ir speciālisti ar tehnisko, eksakto izglītību, kas papildināta ar radošuma komponenti. Mūsdienu savienotā un digitālā pasaule arvien vairāk pieprasa speciālistus, kas ir izglītoti un prasmīgi tehnoloģiju nozarēs. Tomēr jauniešu interese iegūt izglītību dabas un inženierzinātnēs samazinās. Tāpat novērots, ka daļa jauniešu, kas redz savu nākotni un karjeru šajās jomās, skolās nav pietiekami labi sagatavoti studijām augstskolā. Tāpēc LMT sadarbībā ar Latvijas Darba devēju konfederāciju (LDDK) un Rīgas Tehnisko universitāti (RTU) ir izveidota jaunas eksakto zinātņu izglītības iestādes – STEAM liceja – projekta ideja un stratēģiskais redzējums. Plānots, ka STEAM licejs būs kā starpposms vidusskolai un augstskolai, kas vienlaikus palīdzēs topošajiem studentiem gūt padziļinātas zināšanas interesējošajās zinātnēs, bet profesionāļiem celt kvalifikāciju jau praktizētā jomā.

STEAM licejs būs izglītības iestāde, kas aizpildīs zināšanu robus vidusskolēniem, lai viņi būtu pilnībā sagatavoti eksakto zinātņu studijām, kā arī ļaus pārkvalificēties speciālistiem, kuri

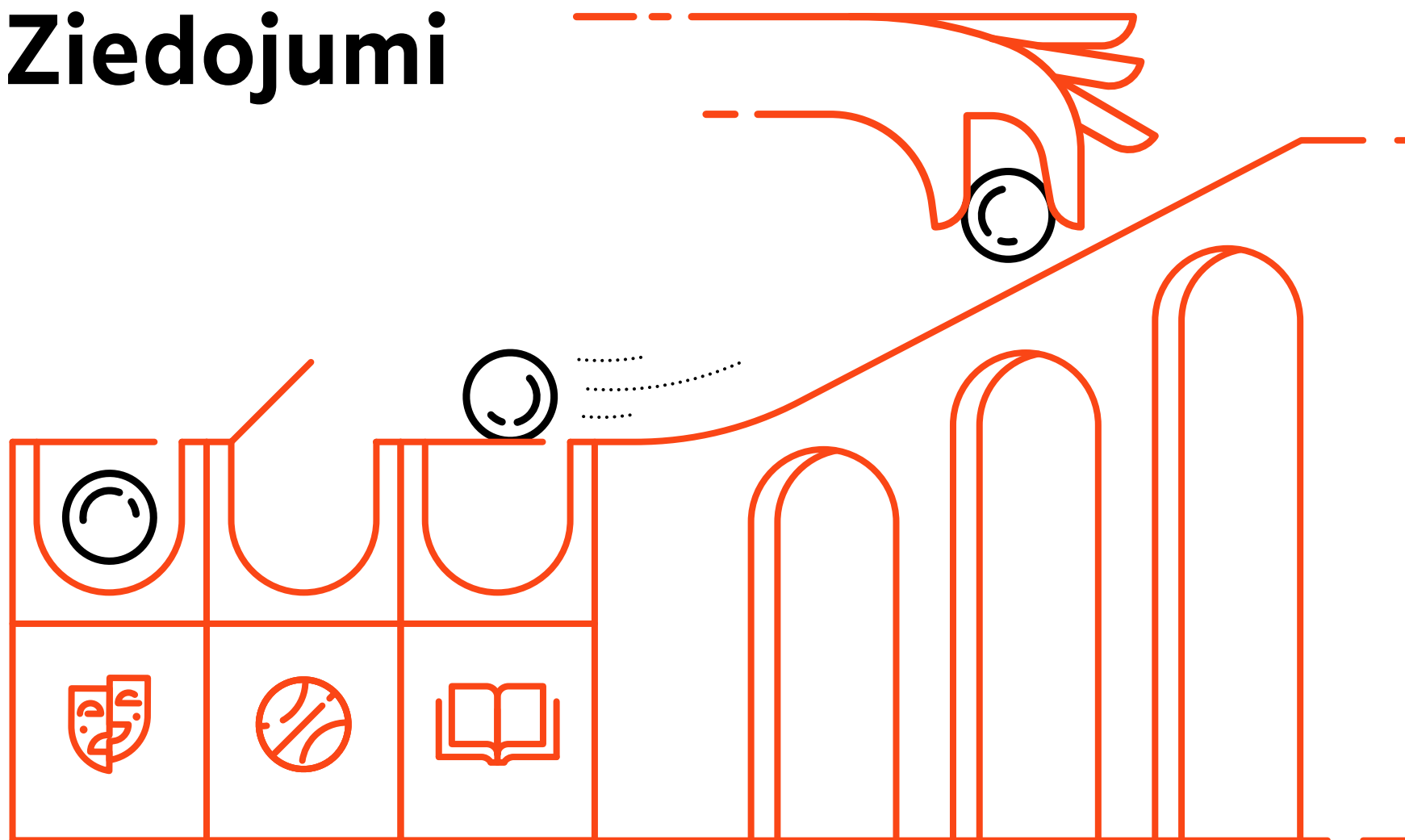
vēlas atjaunināt savas zināšanas saskaņā ar jaunākajām tehnoloģiju inovācijām.

Plānots, ka STEAM liceja A daļas mācību programma būs atbalsts 10.–12. klašu skolēniem zināšanu uzlabošanai matemātikā, ķīmijā un fizikā, savukārt B daļas programma būs pielāgota mūžizglītībai un profesionālajai pārkvalifikācijai, veidojot kursus pēc nozaru pieprasījuma.

STEAM liceja projekta realizācijā sadarbosies vairākas institūcijas. Kā galvenie virzītāji būs LDDK un RTU, bet ar satura izstrādi plāno iesaistīties arī LMT un citi uzņēmumi. Gala eksaminēšanas pārbaudījumi tiks saskaņoti ar Valsts izglītības satura centru. Paredzēts, ka mācību programmas tiks izstrādātas 2022. gadā, savukārt darbu STEAM licejs varētu sākt 2023. gadā.

Iecerēts, ka STEAM liceja darbības sagatavošanā un nodrošināšanā varētu iesaistīt Valsts prezidenta kanceleju, Izglītības un zinātnes ministriju un Ekonomikas ministriju.

Ziedojumi

LMT redz Latviju kā plaukstošu un iedvesmas pilnu valsti, kuras iedzīvotājiem un viņu izlolotajām iniciatīvām nepieciešams atbalsts, lai realizētu izcilas idejas un sasniegtu mērķus vispārējas izaugsmes un ilgtspējīgas attīstības vārdā. Aiz katras aktivitātes un katra projekta ir cilvēki, kuri kopā veido mūsu sabiedrību, mūsu ikdienu, mūsu vidi, un mēs palīdzam īstenot pozitīvas, uz attīstību vērstas idejas.

Trīsdesmit gadu laikā LMT dažādiem projektiem izglītības, kultūras, medicīnas un sporta jomā ir ziedojis vairāk nekā 30 miljonus eiro. Arī turpmāk ziedošana un sponsorēšana būs viens no būtiskiem uzņēmuma ilgtspējas faktoriem, atbalstot izcilas un uz nākotni orientētas personības, inovatīvus projektus un starpnozaru aktivitātes. LMT ziedošanas principi noteikti [LMT Ziedojumu politikā](#).

MEDICĪNA UN LABKLĀJĪBA

LMT nodrošināja telekomunikāciju sakarus Latvijas lielāko slimnīcu reanimācijas nodaļu vajadzībām.

Ar LMT atbalstu Latvijas Bērnu fonda vasaras atpūtas nometnēs varēja piedalīties vairāk nekā 500 bērnu ar īpašām vajadzībām.

LMT nodrošināja elektroniskos sakarus invalīdu un viņu draugu apvienībai "Apeirons", Latvijas Neredzīgo biedrībai un Bērnu paliatīvās aprūpes biedrībai.

LMT atbalstīja Latvijas Ārstu biedrības iniciatīvu "Gada balva medicīnā".

IZGLĪTĪBA

Latvijas Universitāte ar LMT atbalstu organizēja Starptautisko ekonomikas olimpiādi, kurā piedalījās vairāk nekā 200 skolēnu no 45 pasaules valstīm.

Turpinot ar saprašanās memorandu apstiprināto sadarbību, LMT atbalstīja Vidzemes Augstskolu, veicinot pētniecisko darbību un zināšanu pārnesi.

LMT atbalstīja Rīgas Tehniskās universitātes Attīstības fondu. Sadarbībā ar RTU un citiem partneriem tika virzīta ideja par jaunas eksakto zinātņu izglītības iestādes – STEAM liceja – izveidi.

Lai palielinātu interneta datu pārraides iespējas Latvijas skolās, LMT, Izglītības un zinātnes ministrija un citi sadarbības partneri parakstīja sadarbības memorandu "Jaudīgs internets ikvienai Latvijas skolai". Paredzēts, ka ar LMT atbalstu skolām tiks nodrošināti iespējami labākie tehniskie risinājumi interneta pieejamībai.

IZGLĪTĪBA

IKT nozares nozīmīgākajā balvu pasniegšanas ceremonijā "Platīna pele" LMT pasniedza E-skolotāja speciālbavu.

Sadarbībā ar Valsts izglītības satura centru un nodibinājumu "IT Izglītības fonds" pedagogiem izstrādāti atbalstošie materiāli, organizētas iedvesmas dienas un kompetenču celšanas semināri mācību priekšmeta "Dizains un tehnoloģijas" apgūšanai skolās.

Ar LMT atbalstu tika pasniegta Latvijas Zinātņu akadēmijas gada balva "Nozīmīgākie sasniegumi zinātnē 2021".

LMT kā ilggadējs Rīgas Zooloģiskā dārza partneris 2021. gada vasarā palīdzēja zoodārzam atbilstošos apstākļos atgādāt uz Rīgu jaunu Rotšilda žirafi – divgadīgo Vakiliju no Austrijas.

SPORTS

LMT kļuva par "LMT Latvijas e-Basketbola līgas" ģenerālsponsoru.

Turpinot sadarbību ar "Ozo Golf Club", notika LMT organizētie golfa sacensību turnīri "LMT Open" un "LMT Prezidenta kauss".

Tika sniegts atbalsts regbija klubam "Eži".

KULTŪRA

LMT turpināja atbalstīt Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkus. LMT izveidoja piecu raidījumu sēriju "Citādi Dziesmu svētki" un dokumentālo īsfilmu "Saulesviņa. Citāds Dziesmu svētku gājiens".

LMT ir mākslas festivāla "Cēsis" ģenerālsponsors jau vairāk nekā 10 gadu. Tika piešķirts finansējums festivāla atklāšanas koncertuzvedumam "Danse Macabre", kas tika translēts LMT Straume.

LMT turpināja atbalstīt Valmieras Drāmas teātra izaugsmi un tā tehniskā nodrošinājuma pilnveidošanu.

Ar LMT atbalstu režisora Valtera Siļa izrādē "Atver acis" Latvijas Nacionālajā teātrī ienāca virtuālā realitāte. Izrāde saņēma "Spēlmaņu nakts" speciālbilvu par inovācijām.

LMT atbalstīja teātra nozares nozīmīgāko notikumu – Latvijas teātru balvu pasniegšanas ceremoniju "Spēlmaņu nakts".

LMT ir viens no Latvijas Nacionālās operas un baleta mecenātiem.

Pateicoties LMT ziedojumam, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Gada balvu bija iespējams piešķirt sešām Mūzikas akadēmijas personībām. Balvas pasniegšanas ceremoniju tiešsaistē varēja skatīties lietotnē LMT Straume.

Ar LMT atbalstu pirmizrādi Mežaparka Zaļajā estrādē piedzīvoja inovatīva dejas izrāde "Sirds".

KULTŪRA

LMT atbalstīja vairākas spēlfilmas par Latvijai būtiskiem notikumiem un svarīgiem cilvēkiem, kas pirmizrādi piedzīvos 2022. un 2023. gadā.

Ar LMT finansējumu tika iestudēts Jāņa Lūsēna un Kārļa Vērdiņa mūzikls visai ģimenei "Zvaigznes bērns".

A black and white photograph of a woman with short hair and glasses, wearing a dark apron over a button-down shirt and gloves. She is holding a tablet computer and looking at the screen. The background shows a greenhouse with rows of plants on benches and string lights hanging from the ceiling.

**Ekonomiskā
ietekme**

Tiešā ekonomiskā ietekme

Telekomunikāciju nozarei 2021. gads izvērtās salīdzinoši labāks nekā citām nozarēm, kuras skārusi pandēmija. Viens no veiksmīgas darbības iemesliem ir tas, ka internets un citas sakaru tehnoloģijas pandēmijas laikā kļuva par vienu no sabiedrības pamatvajadzībām. Turklāt tas attiecināms uz visām sabiedrības grupām, jo pandēmija un ierobežojumi ietekmēja visus – gan privātpersonas, gan uzņēmumus.

(tūkst. EUR)	2021	2020	2019
Radītā ekonomiskā vērtība	159 833	153 333	186 099
Sadalītā ekonomiskā vērtība	148 764	148 498	173 753
Pārdoto preču un pakalpojumu izmaksas, atskaitot amortizāciju un nolietojumu	66 703	68 633	100 491
Personāla izmaksas, atskaitot VSAOI	24 269	21 036	20 560
Finanšu izmaksas	1 004	1 163	1 123
Dividendes	26 685	29 000	22 400
Nodokļi un nodevas	29 739	28 278	28 945
Ziedojumi	364	388	234
Nesadalītā ekonomiskā vērtība	11 069	4 835	12 346
Kapitālieguldījumi	37 043	26 652	27 844
Peļņa pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	31 042	26 685	30 566

Arī LMT 2021. gads bijis finansiāli veiksmīgs un uz izaugsmi vērsts. To galvenokārt nodrošināja interneta patēriņa pieaugums, jaunu nākamās paaudzes pakalpojumu attīstība un aktīva uzņēmumu interese par biznesa risinājumiem. Uzņēmums arī 2021. gadā bija starp lielākajiem darba devējiem un nodokļu maksātājiem valstī, kas nozīmē, ka tam ir liela ietekme valsts tautsaimniecības attīstībā.

Par LMT radīto ekonomisko vērtību liecina uzņēmuma finanšu rādītāji. 2021. gadu noteikti var uzskatīt par uzņēmuma izaugsmes periodu, jo gadu LMT noslēdza ar 159,83 miljonu eiro lielu apgrozījumu, kas ir par 4,2 % vairāk nekā 2020. gadā. Uzņēmuma peļņa pirms nodokļiem 2021. gadā bija 31 miljons eiro, un arī šis rādītājs liecina par uzņēmuma attīstības stratēģijas veiksmīgo realizāciju, kā arī par tā pārdomātu darbību un ilgtspējā balstītiem vadības lēmumiem. Sadalītā ekonomiskā vērtība 2021. gadā sasniedza 93,1 % no radītās ekonomiskās vērtības.

LMT radītā ekonomiskā vērtība 2021. gadā tika sadalīta starp šādām ieinteresētajām pusēm:

- sadarbības partneri – atbildība par piegādātajiem resursiem un pakalpojumiem uzņēmuma darbības nodrošināšanai;
- darbinieki – tiešā un netiešā atbildība par darbu;
- finansētāji – atbildība par aizņemtā kapitāla izmantošanu;
- valsts un uzraugošās institūcijas – samaksātie nodokļi un nodevas;
- dalībnieki – atbildība par kapitāla izmantošanu (dividendes);
- sabiedrība – ziedojumi un atbalsts.

LMT ir viens no lielākajiem nodokļu maksātājiem Latvijā.

Pārskata gadā Latvijas valsts budžetā iemaksāti 30 miljoni EUR, savukārt dividendēs izmaksāti 27 miljoni EUR, tajā skaitā Latvijas Republikai – 1 miljons.

2021. gadā veikto investīciju apjoms ir 33 miljoni EUR, savukārt pēdējo piecu gadu laikā – vairāk nekā 128 miljoni EUR. Būtisks līdzekļu apjoms tiek ieguldīts jaunas infrastruktūras izbūves projektos, stiprinot valsts digitālās attīstības potenciālu. Daudzu gadu garumā mērķtiecīgi veiktais darbs ir ļāvis nodrošināt LMT ekonomisko stabilitāti un potenciālu uzņēmējdarbības paplašināšanai.

Netiešā ekonomiskā ietekme

Pēdējo divu gadu laikā telekomunikāciju nozares uzņēmumi kļuva par galveno balstu, lai nodrošinātu ātru un efektīvu pretsparu veselības un ekonomikas krīzes radītajām problēmām, parādot, ka kvalitatīvi komunikāciju pakalpojumi ir nozīmīgi ne tikai cilvēku kontakta uzturēšanai, bet arī sabiedrībai būtisku darbību nepārtrauktības nodrošināšanai. Līdz šim esam aktīvi iesaistījušies un bijuši starp pirmajiem, kas rīkojas Latvijai būtisku jautājumu risināšanā, palīdzot gan medicīnas, gan izglītības jomām, gan turpinot arī tehnoloģisko attīstību. Mēs ar savu darbību esam apliecinājuši, ka varam palīdzēt pārvarēt digitālo plaisu un nodrošināt komunikāciju, sociāli ekonomisko iekļaušanu un pat sniegt atbalstu, risinot sociālās un vides problēmas, vienlaikus radot jaunas ieņēmumu plūsmas mūsu biznesam.

Apzinoties pandēmijas apstākļos radušos nepieciešamību pēc stabila interneta jebkurā Latvijas vietā, 2021. gadā izvirzījām mērķi arī strauji augoša interneta patēriņa apstākļos nodrošināt stabilus sakarus. LMT turpināja investēt infrastruktūrā, paplašinot un modernizējot 479 bāzes stacijas. Tagad uzņēmuma kopējais bāzes staciju skaits pārsniedz 1500, kas ir vairāk nekā citiem operatoriem. Tas ļauj LMT klientiem izmantot stabilākus un kvalitatīvākus interneta un zvanu pakalpojumus un nodrošina plašāku tīkla pārklājumu.

2021. gadā viena no prioritātēm bija 5G infrastruktūras izveidošana un eksportspējīgu pakalpojumu, biznesa risinājumu attīstība. Kā norāda Pasaules ekonomikas forums, viedā savienojamība, ko nodrošinās 5G tehnoloģijas, būs sociāli ekonomiskās izaugsmes katalizators ceturtnās industriālās revolūcijas laikā, un līdz 2035. gadam tiek lēsts, ka globālā ekonomiskā vērtība sasniegs 13,2 triljonus USD.

Mērķtiecīga 5G tīkla izbūve visos Latvijas reģionos ir būtisks solis, lai sekmīgi iekļautos jaunajās digitālajās ekosistēmās un radītu ilgtspējīgu ekonomisko vērtību gan mūsu biznesam, gan ieinteresētajām pusēm. Nodrošinot ātrdarbīgu un drošu datu pārraides infrastruktūru visos valsts reģionos, tiek sekmēta gan uzņēmējdarbības un nozaru attīstība reģionos, gan iedzīvotāju brīvāka darba un dzīves vietas izvēle, sniedzot iespēju atteikties no tradicionālās darbavietas piesaistes konkrētai pilsētai vai reģionam. 5G nākotnē būs viens no galvenajiem tautsaimniecības attīstības dzinējspēkiem. Tas paver iespējas, kas ļauj uzņēmumiem visdažādākajās nozarēs ieviest

ikdienas darbībā automatizētus risinājumus, uzlabot efektivitāti un taupīt resursus, un līdz ar 5G datu pārraides tīkla pieejamības paplašināšanu tieši varam veicināt Latvijas ekonomikas izaugsmi.

LMT izstrādā novatoriskus produktus un risinājumus un veicina partnerības, lai paātrinātu digitālo transformāciju Latvijā. 2021. gadā turpinājām attīstīt viedo tehnoloģiju izmantošanu un to ieviešanu. Sadarbībā ar Ceļu satiksmes drošības direkciju izveidojām pirmo 5G testa vidi/trasi, kas turpmāk tiks izmantota dažādu inovatīvu risinājumu izpētei un testēšanai. 5G risinājumi iestrādāti arī militārajā platformā "Viedsargs", kas joprojām tiek pilnveidota atbilstoši jaunākajām pieejamajām tehnoloģiju inovācijām. Rīgas starptautiskajai autoostai izstrādājām un uzstādījām inovatīvu reisu vadības sistēmu. Jelgavas novadā uzstādījām četras modernas meteoroloģisko novērojumu stacijas, kuras ar sensoru palīdzību efektīvi var noteikt virkni dažādu meteoroloģisko raksturlielumu. Būtiski veicinājām ne tikai ar droniem saistītu pakalpojumu attīstību, bet arī atbildīgu dronu

izmantošanu. LMT kā pirmais un vienīgais mobilo sakaru operators Eiropā kļuva par atzītu struktūrvienību tālvadības pilotu teorētisko zināšanu klātienē eksāmenu pieņemšanai atvērtās kategorijas A2 apakškategorijā. Novērtējot uzņēmuma iesaisti inovāciju attīstībā, LMT tika atzīts par inovāciju čempionu gadskārtējā konkursā "Eksporta un inovācijas balva".

2022. gadā LMT turpinās būt 5G virzītāji Latvijā un kopā ar vietējiem un starptautiskiem uzņēmumiem, universitātēm strauji attīstīs ar 5G tīklu un lietu internetu saistītās inovācijas, gatavojot eksportspējīgus produktus.

Strauji augot datu patēriņam, tīkla kvalitāte arvien vairāk ietekmēs sabiedrības funkciju nodrošināšanu un veselu tautsaimniecības nozaru spēju izdzīvot. Tāpēc arī **2022. gadā LMT plāno turpināt vēl aktīvāk investēt tīkla attīstībā, lai nodrošinātu augstu pakalpojumu kvalitāti.**

/ Mērķis 2022

A black and white photograph of several horses running on a track at night. The horses are in motion, with their legs and tails blurred. The background shows a building with windows and a street sign. A large, bright orange graphic overlay is positioned in the center-left of the image, containing white text.

Pakalpojumi un risinājumi

2021. gadā viena no prioritātēm bija 5G infrastruktūras izveidošana un eksportspējīgu pakalpojumu, biznesa risinājumu attīstība. **2021. gada laikā uzstādītas pirmās simts 5G bāzes stacijas visos Latvijas reģionos.**

Līdz ar to 5G iespējas ir pieejamas arvien plašākam privātpersonu un uzņēmēju lokam. Turklāt nodrošinām 5G internetu ne tikai rūteros, bet arī jaunākajos vairāku ražotāju viedtālrunos un viedierīcēs, kas atbalsta 5G. 2021. gadā spērām nozīmīgu soli pretī ātrākai un efektīvākai piektās paaudzes tīkla risinājumu ieviešanai Latvijā, ne tikai attīstot savas IKT kompetences, bet arī iegādājoties Baltijas datu pārraides tīklu un IT drošības risinājumu uzņēmumu grupu "Santa Monica Networks".

Tīkla infrastruktūras attīstība

LMT elektroniskā sakaru tīkla attīstības stratēģijas pamatā ir tādas iekļaujošas digitālās kultūras izveide, kas nodrošina inovācijas un atbalsta novatorisku risinājumu pieejamību un ekonomisko attīstību kopumā. Viens no iekļaujošas digitālās sabiedrības attīstības un digitālo pakalpojumu pieejamības pamatiem ir platjoslas un mobilo sakaru tīkla pārklājums, kas mazinātu plaisu starp dažādiem valsts reģioniem un ikvienam ļautu kļūt par nākotnes jaunās digitālās sabiedrības daļu.

LMT turpināja iesākto virzību mobilo sakaru tīkla, jaunu tehnoloģiju un pakalpojumu attīstībā 2021. gadā, kad Covid-19 pandēmija arvien vēl izplatījās un radīja jaunus izaicinājumus.

2021. gadā notika strauja LMT tīkla un pakalpojumu attīstība. Informācija par VAS "Elektroniskie sakari" izsniegtām radiofrekvences piešķiruma lietošanas atļaujām 2021. gadā parāda, ka LMT piešķirto atļauju skaits ir lielāks nekā abiem konkurējošajiem mobilo tīklu operatoriem kopā, kā arī vairāk nekā divas reizes lielāks nekā katram no tiem atsevišķi. Ņemot vērā datu pārraides apjoma pieauguma tendences un 5G frekvenču un tehnoloģiju pieejamību, tika pieņemts lēmums strauji attīstīt 5G tīklu, nodrošinot lielāku datu pārraides jaudu, un radīt bāzi jaunu elektronisko sakaru pakalpojumu attīstībai un izmantošanai.

Sākot plašu 5G tīkla un pakalpojumu izvēršanu, turpinājās mobilā tīkla modernizācija. LMT pabeidza būtiskas tīkla arhitektūras izmaiņas un komutācijas iekārtu atjaunošanu:

- pilnībā pabeigta IP tīkla (All-IP) infrastruktūra – tika modernizēti gan balss, gan datu komutācijas tīkli, uzlabojot tīkla pārtraukumnoturību un kiberdrošību;
- integrēti 5G un VoLTE pakalpojumi, atvērta VoLTE viesabonēšana;
- paplašinātas tīklu vārtejas un izejošo datu savienojumu kapacitātes.

Lai pielāgotos strauji pieaugošajai datu plūsmai, bija būtiski tālāk paplašināt tīklu. Radio un piekļuves tīklā tika īstenoti 424 projekti LTE tīkla pārklājuma un kapacitātes palielināšanai, tai skaitā uzbūvētas 52 jaunas bāzes stacijas, 48 bāzes stacijās ieviests LTE pārklājums, 324 bāzes stacijas tika paplašinātas un modernizētas un 114 bāzes stacijās ieviests 5G. 2021. gada beigās kopējais bāzes staciju skaits jau pārsniedza 1500 un kopējais datu pieaugums tīklā sasniedza 22 %. Mobilā tīkla attīstības projektos liela uzmanība tika pievērsta esošo iekārtu modernizācijai, paaugstinot arī katra tīkla mezgla energoefektivitāti.

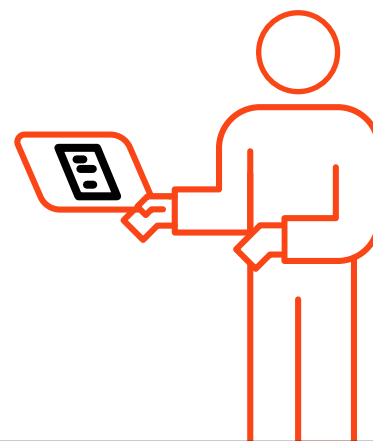
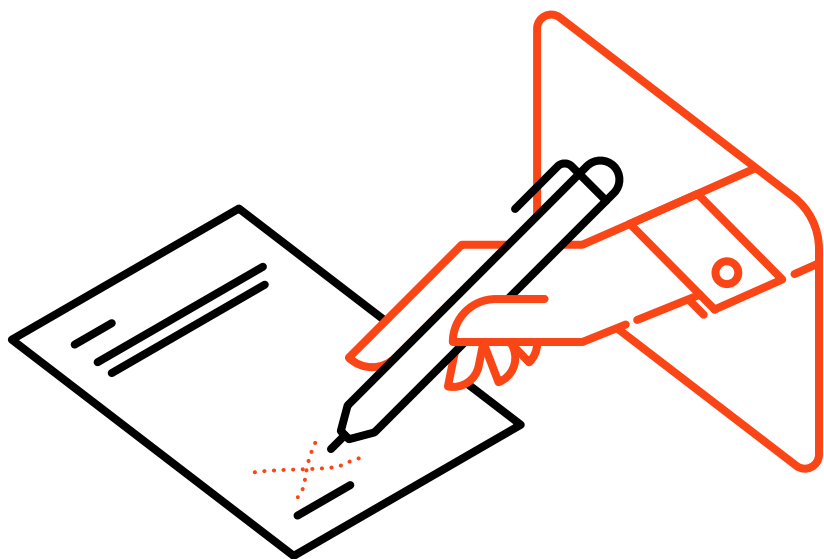
Ir pieaugusi gan LMT mobilā tīkla jauda, gan sarežģītība, un, ņemot vērā pieejamos frekvenču resursus, tas ir viens no visvairāk attīstītajiem un noslogotajiem tīkliem Eiropā un pasaulē. Lai nodrošinātu augstas tīkla kvalitātes uzturēšanu un vadību, LMT regulāri īsteno tīkla optimizācijas projektus un seko līdzi jaunākajām mobilo un fiksēto tehnoloģiju tendencēm pasaulē. 2021. gadā tika īstenoti vairāki nozīmīgi projekti:

- sadarbībā ar "Rohde & Schwarz GmbH & Co", pamatojoties uz ETSI kvalitātes metodikas standartiem, veikta apjomīga Latvijas mobilo operatoru pakalpojumu kvalitātes salīdzināšana gan ārtelpās, gan iekštelpās. Veikti nepieciešamie uzlabojumi un tīkla optimizācijas darbi;
- 5G tīkla un pakalpojumu kvalitatīvas attīstības pamatā ir tīkla plānošana. LMT sadarbībā ar "Nokia" ieviesa 5G tīkla plānošanas metodiku un tīkla parametrizāciju. Līdz ar 5G bāzes staciju, lietotāju un datu plūsmas pieaugumu tika pabeigta tīkla optimizācija, nodrošinot 5G datu pakalpojumam kvalitatīvi jaunu klientu pieredzi;

- 2021. gadā LMT komercrēžimā tika ieviests jauns balss pakalpojums, kas bāzēts uz VoLTE tehnoloģiju. Pieaugot iekārtu skaitam, kas atbalsta šo tehnoloģiju, un lietošanas slodzei, LMT sadarbībā ar "Nokia" veica balss tīkla optimizāciju un kvalitātes pārbaudi.

Paplašinājās pakalpojumu pieejamība lietu interneta (IoT – Internet of Things) tīklā Rīgā un Latvijā kopumā, notika aktīvi jauno un esošu IoT iekārtu tīkla testi, paverot iespējas jaunām biznesa vertikālēm. Turpinājās LMT optiskā tīkla attīstība. 2021. gadā pie optiskā tīkla tika pieslēgtas 29 bāzes stacijas, tai skaitā 15 bāzes stacijas LVRTC projekta "Nākamās paaudzes elektronisko sakaru tīkla attīstība lauku reģionos" ietvaros. Optikas tīkla paplašināšanas mērķis ir katrai bāzes stacijai nodrošināt vismaz 10 Gbps pieslēgumu.

Pakalpojumi un risinājumi

Laikā, kad stabili un droši sakari ir būtisks priekšnosacījums darba tirgus un sabiedrības ikdienas ieradumu transformācijas procesā, **LMT turpināja nodrošināt augstākās kvalitātes pakalpojumus un nevainojamu klientu pieredzi digitālajā vidē.**

2021. gadā aizvien būtiskāka kļuva nepieciešamība saņemt pakalpojumus attālināti. Attīstot digitālos risinājumus un paplašinot iespējamās funkcionalitātes, būtiski stiprinājām klientu iespējas ērtāk saņemt pakalpojumus attālināti, un ļoti nozīmīga klientu daļa izmantoja iespēju apkalpoties digitālajā vidē – pašapkalpošanās portālā, mobilajā lietotnē un tīmekļvietnē. Būtisku nozīmi veidoja elektroniski parakstīto līgumu īpatsvars digitālajā vidē, kā arī pieauga iedzīvotāju pratība izmantot digitālos autorizācijas līdzekļus (eParaksts, Smart-ID).

LMT īpašu uzmanību pievērš klientu apmierinātībai, nodrošinot visiem klientiem labāko iespējamo apkalpošanas pieredzi ikvienā saskarsmes punktā – gan klātienē, gan digitālajā vidē. Klientu apmierinātības rādītāji 2021. gadā liecina, ka klientu piesaistība LMT ir ļoti augsta. Lielākā daļa LMT klientu gan šobrīd ir ļoti apmierināti ar LMT, gan arī turpmāk kā pakalpojumu sniedzēju izvēlētos LMT.

Klientu apkalpošanas kvalitāte vienmēr ir bijusi mūsu prioritāte, tāpēc LMT nepārtraukti iegulda gan darbinieku apmācībās, gan citās aktivitātēs, kas veicina pozitīvu pakalpojumu saņemšanas pieredzi. Servisa uzlabošanas uzņēmuma "Dive Group" veiktais telekomunikāciju sektora pētījums par klientu apkalpošanas līmeni Latvijā, Lietuvā un Igaunijā rāda, ka LMT ieņem klientu servisa līdera pozīcijas Latvijā.

LMT turpināja attīstīt jaunas tehnoloģijas un sāka nodrošināt VoLTE (Voice over Long-Term Evolution) tehnoloģiju zvaniem 4G tīklā, kas sniedz klientiem iespējas veikt balss zvanus daudz augstākā kvalitātē nekā tas ir bijis iepriekš. VoLTE tehnoloģijai, kas balss sakaru nodrošināšanai izmanto 4G datu pārraides tīklu, ir daudz priekšrocību. Šī tehnoloģija klientiem bez papildu maksas sniedz iespēju ne tikai veikt zvanus HD kvalitātē, bet arī zvanu savienojums ir ātrāks (ierasto 3,5–5 sekunžu vietā vien 1,5 sekundes). Zvana laikā iespējams arī lietot datu pārraidi telefonā LTE tīklā, piemēram, sūtīt bildes, video, meklēt informāciju, kā arī ierīces

akumulatora jaudas patēriņš ir mazāks. VoLTE balss zvanu kvalitātes priekšrocības pilnvērtīgi varēs izmantot tikai sarunas laikā, kad abi lietotāji lieto VoLTE tehnoloģiju atbalstošu mobilo tālruni un atradīsies LTE tīklā visu sarunas laiku. Pāreja uz nākamās paaudzes balss sakariem LMT tīklā notiks pakāpeniski, un 2021. gadā to varēja izmantot LMT klienti, kuri lieto "Samsung" tālruņus, kas atbalsta VoLTE tehnoloģiju.

2021. gadā LMT sāka piedāvāt iespēju LMT Viedtelevīzijas saturu bez papildu maksas skatīties arī datoros un viedtālruņos. Mūsdienās lielāko daļu videosatura klienti vēro nevis uz lielajiem TV ekrāniem, bet tieši nelielajās, portatīvajās ierīcēs – klēpj datoros, planšetēs, viedtālruņos. Tādēļ, rūpējoties par klientu ērtībām, LMT Viedtelevīzijas saturu padarīja vēl pieejamāku un atbilstošāku aktuālajiem satura patēriņa paradumiem. Līdz ar mobilās lietotnes un vietnes viedtelevīzija.lv darbības sākšanu darbību pārtrauca lietotne LMT Straume. Tiešraižu platformas saturs turpmāk skatītājiem būs pieejams bez maksas LMT Viedtelevīzijas interneta vietnē un mobilajā lietotnē. Savukārt LMT Viedtelevīzijas TV kanāli un filmu, seriālu, raidījumu bibliotēka, tāpat kā iepriekš, būs

pieejami par mēneša maksu LMT Viedtelevīzijas lietotājiem, kuri izmanto LMT internetu.

Aizvien vairāk LMT klientu novērtēja Ģimenes komplekta sniegtās priekšrocības (t. sk. iespēju optimizēt savas izmaksas) – arī 2021. gadā daudzi tūkstoši klientu izvēlējās sākt izmantot šo pakalpojumu.

LMT sadarbībā ar "Spotify" ieviesa "Spotify Premium Family", lai nodrošinātu kvalitatīvu mūzikas straumēšanas servisa pieejamību par izdevīgāku abonēšanas maksu. "Spotify Premium Family" ietvaros var pievienot līdz pat sešiem lietotājiem, kas ir vienas mājsaimniecības locekļi.

Lai stiprinātu klientu lojalitāti un iepriecinātu klientus, piedāvājām iespēju bez maksas apmeklēt Tutas koncertu vecākiem ar bērniem, kā arī noskatīties "Ucipuci bērnu rītu" LMT Viedtelevīzijā un internetā. Savukārt Ziemassvētkos dāvinājām unikālu piedzīvojumu visiem LMT klientiem – "Prāta Vētras" koncertfilmu "Gads bez kalendāra" tiešsaistē.

Izpēte un attīstība

Digitālo tehnoloģiju straujā attīstība ļauj inženieru un zinātnieku komandām līdz ar 5G attīstību meklēt iespējas arvien plašākai mobilo sakaru tīkla izmantošanai industriālajām vajadzībām, ne tikai interneta pārlūkošanai mājās un birojā. 5G vīzija ir ieviest būtiskas pārmaiņas publiskās pārvaldes, uzņēmējdarbības un mājsaimniecību ikdienas digitalizācijā. 5G paver plašas iespējas lielo datu, mākslīgā intelekta, autonomo tehnoloģiju risinājumu izmantošanai, tāpēc šīs tehnoloģijas attīstīšana nešaubīgi sniegs priekšrocības globālajā konkurences cīņā.

Par jauno mobilo sakaru tehnoloģiju paaudzi 5G lielākoties ir priekšstats, ka tas ir vienkārši vēl ātrāks 4G, taču tās nav pašas būtiskākās pārmaiņas. **Ar 5G pirmo reizi mobilo sakaru tīkla vēsturē paredzēts garantēt tīkla darbības nepārtrauktību**, lai mobilais internets varētu darbināt autonomās tehnoloģijas rūpnīcās, digitālos risinājumus slimnīcās, bezpilota auto autonomo braukšanu pilsētās un citus kritiskās infrastruktūras procesus, kam nepieciešams drošs, stabils un pastāvīgs datu pārraides pieslēgums.

5G tīkls paredz arī ļoti ātru reakcijas laiku jeb zemu aizturi, lai bezpilota auto, datorspēles un virtuālā realitātes vide mobilajā tīklā būtu faktiski kā reālajā laikā.

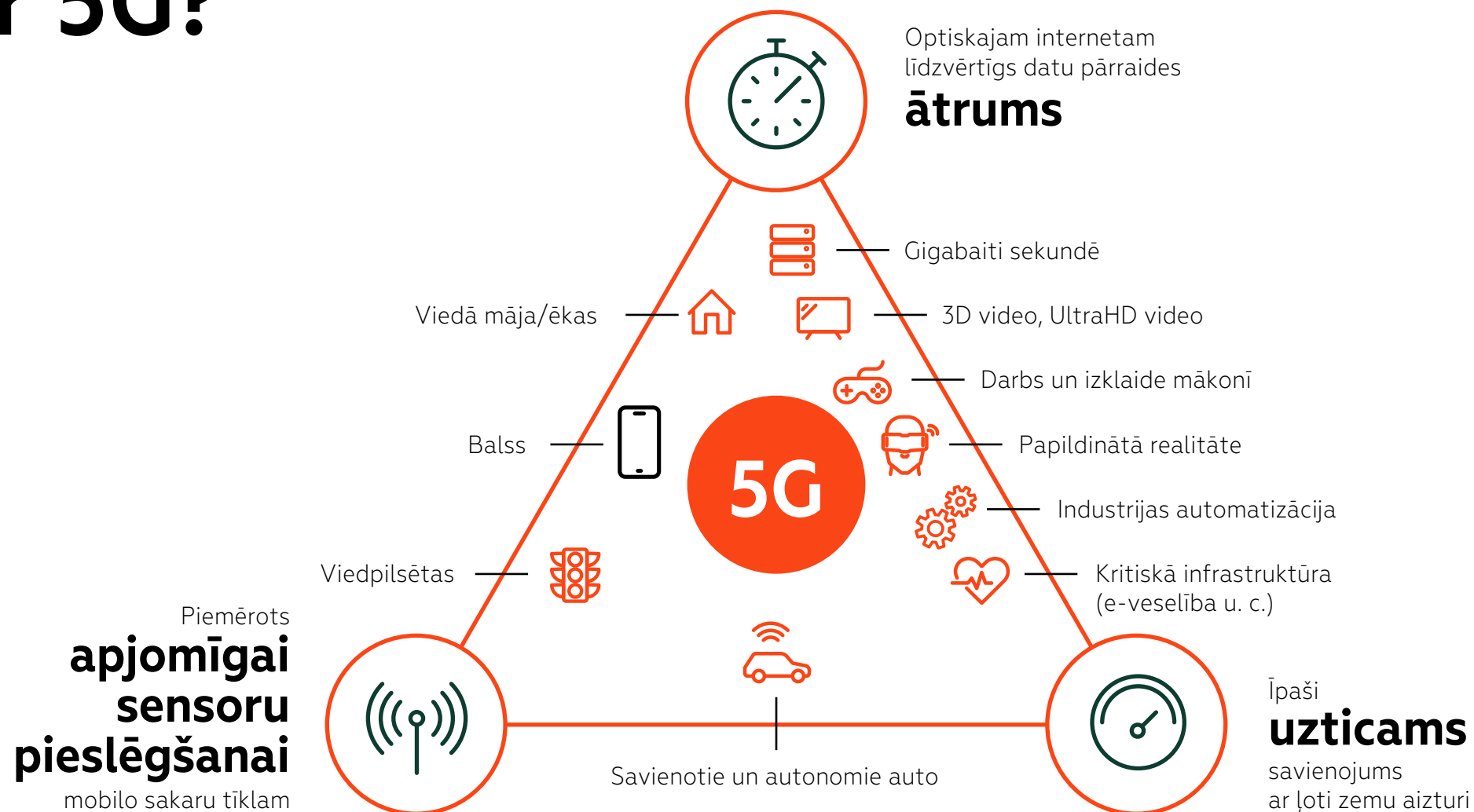
Papildus 5G solījumiem par kritiskai infrastruktūrai svarīgo drošību un stabilitāti, kā arī optiskajam internetam līdzvērtīgu ātrumu trešā no lielajām 5G izmaiņām ir lietu interneta sensoru masīva pieslēgšana mobilo sakaru tīklam.

No mobilās infrastruktūras viedokļa tas ir jau pieejams – Latvija ir viena no retajām valstīm Eiropas austrumos, kur pieejami pat abi jaunās paaudzes lietu interneta tīkli – LTE-M (iekārtām kustībā un ar lielāku datu pārraides apjomu) un NB IoT (statiskā vietā esošām iekārtām, kam reizi dienā vai pat reizi mēnesī nepieciešama datu nosūtīšana). Straujā sensoru iekārtu attīstība tikai sāk uzņemt apgriezienus, un to lielā mērā veicina 5G iespējas. Jaunais lietu internets ir pārveidots tā, lai sensoru baterijas varētu kalpot pēc iespējas ilgāk un bez uzlādes darbotos pat vairākus gadus (5G attīstības vīzijā tiek minēts, ka līdz pat 10 gadiem). Jaunās iespējas arī paredz, ka lietas var savā starpā sazināties ar mākoņu tehnoloģiju risinājumu palīdzību, kas paver plašas iespējas lielo datu un autonomo risinājumu attīstībai.

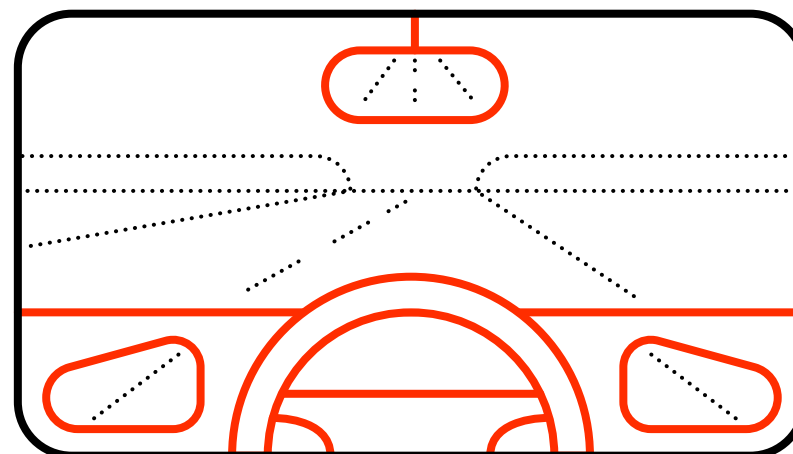
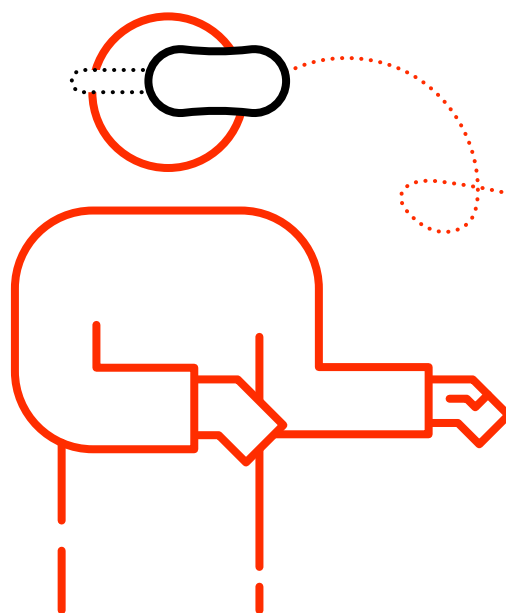
Tomēr arvien ir salīdzinoši maz jaunās paaudzes tīkliem paredzētu sensoru iekārtu un lietu interneta risinājumu. Tas ir labs potenciāls Latvijas novatoriem, tādēļ LMT 2021. gadā turpināja savu tehnoloģisko līderību, attīstot tīklu un kopā ar partneriem izstrādājot jaunus risinājumus, kas nākotnē ļautu pilnvērtīgi izmantot 5G priekšrocības ikdienā svarīgu procesu digitalizācijā.

Latvijai kā tehnoloģiski attīstītai valstij jāieņem aktīva pozīcija un pieejamie resursi ir jāiegulda nākotnes iespēju izpētē, jo tas būtiski var ietekmēt valsts labklājību ilgtermiņā. Veiksmīgai attīstībai nepieciešama uzņēmēju, pētniecības organizāciju, publisko partneru, kā arī sabiedrības līdzdalība, domāšanas maiņa un ilgtspējīga, koordinēta pieeja izaicinājumu risināšanai. Lai veicinātu jaunas iniciatīvas, profesionālu viedokļu apmaiņu un pārnozaru sadarbību, LMT darbojas dažādās asociācijās, sadarbojas ar akadēmisko sektoru, veido partnerības, organizē un piedalās hakatonos un citās inovāciju ekosistēmas aktivitātēs.

Kas ir 5G?

Inovatīvi risinājumi

LMT izstrādā dažādus inovatīvus digitālos risinājumus dronu, viedpilsētu un viedo sensoru, mobilitātes un aizsardzības jomā.

Saistībā ar izmaiņām pakalpojumu tehnoloģiskajā izstrādē un termiņos 2022. gadā LMT turpinās darbu, lai sasniegtu 2021. gadā izvirzītos mērķus: 1. Dronu parka pārraudzības risinājums drošai un ērtai dronu izmantošanai lielākos uzņēmumos. Risinājuma tapšana koprades procesā, sadarbojoties ar potenciālajiem klientiem un izmantojot dizaina domāšanas principus. 2. Datorredzes risinājumu satiksmes uzraudzības jomā plašāka pilotēšana pašvaldību teritorijās, uzlabojot satiksmes drošību pilsētās.

Viedā gaisa kvalitātes un dūmu sensora "Elpo" tirdzniecības sākšana un lietotāju sniegtās atgriezeniskās saites integrēšana pakalpojumā.

Inovāciju demonstrācijas, kas veicina izpratni par sabiedrības drošību valstī.

/ Mērķis 2022

Sabiedrības drošība

Latvija piedalās vairākos NATO izpētes projektos par 5G iespējamo izmantojumu sabiedrības drošības risinājumos. LMT vadībā Latvija ir arī Eiropas aizsardzības fonda izpētes projekta "iMUGS" (*integrated Modular Unmanned Ground System jeb integrētā modulārā bezpilota zemes sistēma*) partnere, pētot un izstrādājot 5G tehnoloģijas modulārajām bezpilota sauszemes sistēmām. "iMUGS" ir viens no Eiropas galvenajiem aizsardzības nozares projektiem, kurā, sadarbojoties 13 bezpilota, kibernetikas, komandvadības, sensoru un citu inovatīvu risinājumu attīstītājiem no dažādām valstīm, tiek izstrādāta modulāra un pielāgojama bezpilota sistēmu arhitektūra. Projekta "iMUGS" mērķis ir standartizēt Eiropas mēroga gaisa un zemes platformu, vadības, kontroles un sakaru iekārtu, sensoru, lietderīgās slodzes un algoritmu ekosistēmu. Aizsardzības jomā Latvijā tiek pētītas arī dronu inovāciju iespējas, t. sk. arī saistībā ar 5G.

Ādažu militārajā bāzē ir izveidota Eiropā pirmā 5G testa vide aizsardzības inovācijām militārajā bāzē. 2021. gadā LMT sadarbībā ar konsorciju "iMUGS" demonstrēja 5G lomu īpašos autonomo militāro risinājumu lietošanas gadījumos, lai iepazīstinātu ar projekta "iMUGS" rezultātiem. Kaujas laukam līdzīgos apstākļos tika izspēlēti dažādi scenāriji, izmantojot bezpilota sauszemes transportlīdzekļus un citas progresīvas militārās tehnoloģijas.

Kiberdrošības risinājumi mūsdienās ir tikpat svarīgs aizsardzības aspekts kā fiziski nodrošinātas valsts robežas. Tāpēc LMT kopā ar citu valstu pārstāvjiem piedalās izpētē un inovatīvu tehnoloģiju risinājumu attīstībā Eiropas drošības kompetences un spēju stiprināšanai. LMT datorredzes un datordzirdes tehnoloģiju ekspertīze un IT, sakaru tehnoloģiju un lietu interneta sensoru integrācija misiju vadības sistēmās nodrošina nepieciešamo tehnoloģisko bāzi autonomo spēju attīstībai un ļaus ātrāk novērtēt situāciju un pieņemt precīzus lēmumus brīžos, kad ātra reakcija var būt izšķiroša ne tikai atsevišķas valsts, bet arī visas Eiropas drošībai.

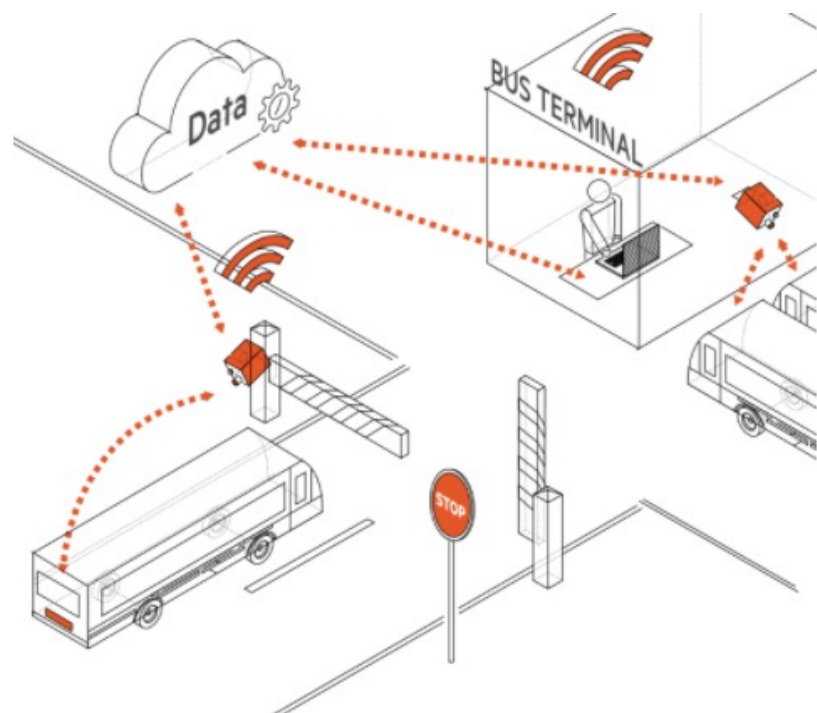
Mobilitāte

Latvijā varam lepoties ar augsti attīstītu mobilo datu pārraides tīkla infrastruktūru, kas savienojumā ar modernajām tehnoloģijām ne tikai ļauj radīt inovatīvus risinājumus, kuri var būtiski uzlabot daudzus procesus dažādās tautsaimniecības nozarēs, bet arī sniedz iespēju tos efektīvi izmantot ikdienas darbā. Transports un mobilitāte nav izņēmums. Gluži pretēji – līdz ar 5G datu pārraides tīkla straujo attīstību var teikt, ka šī būs viena no jomām, kas no digitālajiem risinājumiem iegūs visvairāk.

Pāreja uz zaļo ekonomiku, it īpaši transporta un mobilitātes sektorā, būs liels izaicinājums un milzīga iespēja Latvijai. Nākotnes mobilitāte tiek uzskatīta par multimodālu, un tajā dominē zaļās un viedās tehnoloģijas – no dažādām piedziņas tehnoloģijām un degvielām līdz pat IoT un mākslīgajam intelektam.

Kalpojot par platformu tādu digitālo tehnoloģiju kā lietu internets, mākslīgais intelekts un robotika straujai attīstībai, 5G pavērs nebijušas iespējas teju ikvienā dzīves jomā. Tiek lēsts, ka satiksme un loģistika būs viena no pirmajām nozarēm, kur 5G sniegtās priekšrocības varēs novērtēt jau salīdzinoši drīz. Nozares eksperti visā pasaulē jau tuvākajos gados prognozē bezpilota auto ienākšanu ikdienas satiksmes plūsmā, arī dronu veiktas piegādes loģistikā kļūs par daļu no mūsu ikdienas.

Šobrīd starptautiskā līmenī tiek veikti pētījumi par autonomo auto pozitīvo devumu valstu ekonomikām, kā arī tiek pētītas potenciālās izmaiņas nozarēs, kas saistītas ar pasažieru pārvadājumiem.

REISU VADĪBAS SISTĒMA

Modernās tehnoloģijas arvien vairāk ietekmē arī transporta un pasažieru pārvadājumu sektoru. Lai modernizētu reisu pārvaldību, Rīgas starptautiskajā autoostā (RSA) tika uzstādīta LMT izstrādāta inovatīva reisu vadības sistēma, kas ļaus lielāko daļu ar pasažieru pārvadājumiem saistītās informācijas apstrādāt digitālajā vidē.

Reisu vadības sistēmas izstrāde tika sākta 2020. gadā, kad LMT, līdzdarbojoties RSA dispečeriem, veica detalizētu esošo sistēmu un procesu izpēti. Sistēma ne tikai spēj izmantot patlaban jaunākās IT tehnoloģijas, bet tās funkcionalitāte ļaus tai efektīvi darboties arī ilgtermiņā. Nākotnē sistēmu transporta plūsmas plānošanai un pārvaldībai varētu izmantot arī citu Latvijas pilsētu autoostas.

Jaunā sistēma spēj automatizēt un modernizēt vairākus autoostas darbības procesus, tādā veidā būtiski atvieglojot autoostas darbinieku ikdienu. Tagad visu aktuālo informāciju no "Autotransporta direkcijas" un pārvadātājiem sistēma apstrādā automātiski. Dispečeru dienestam nav jāveic manuāla papīru, e-pastu un telefona zvānu apstrāde. Visus autoostas teritorijā esošos autobusus ar mākslīgā intelekta un datorredzes palīdzību atpazīst un fiksē pati sistēma. Pasažieru apziņošana notiek audioformātā ar "Tildes" valodas sintēzes palīdzību, bet informācija uz ekrāniem tiek atspoguļota automātiski, reaģējot uz notikumiem reālajā laikā.

5G TESTA TRASE SAVIENOTAJIEM UN BEZPILOTA AUTO

LMT sadarbībā ar Ceļu satiksmes drošības direkciju Rīgā, Biķernieku trasē, izveidoja pirmo 5G testa vidi/trasi, kas tiks izmantota dažādu inovatīvu risinājumu izpētei, attīstībai un testēšanai, tostarp autonomo un savienoto auto, satiksmes vadības, drošības un citu digitālo risinājumu testiem.

Jaunās testa trases izveide ir būtisks solis ceļā uz viedo mobilitātes risinājumu ieviešanu ikdienā. Pirmie savienoto pašbraucošo auto testi 5G tīklā Biķernieku trasē jau tika aizvadīti, un plānots, ka testa trasē tiks īstenoti arī starptautiski Eiropas izpētes projekti.

Arī turpmāk 5G testa trasē LMT attīstīs un demonstrēs dažādas savienoto un bezpilota auto izmantošanas iespējas Eiropas Savienības autonomo mobilitātes risinājumu izpētes projektā "5G routes" ("Apvārsnis 2020" projekts "5G-ROUTES", Nr. 951867), kura ietvaros Rīgā sākts darbs pie Eiropā pirmās pārrobežu simulācijas 5G testa vidē.

NĀKOTNES MOBILITĀTES KONSORCIJS

Lai stiprinātu Latvijas pozīciju transporta un mobilitātes sektorā, pārnozaru sadarbības organizācija "Zaļo un Viedo Tehnoloģiju Klasteris" kopā ar inovatīviem šīs jomas uzņēmumiem, tostarp arī LMT, un pētniecības iestādēm izveidojusi Nākotnes mobilitātes konsorciju.

Nākotnes mobilitātes konsorcija mērķis ir veicināt Latvijas kompetenci un iespējas šajā nozarē, attīstot nacionālo industriju. Klastera nākotnes mobilitātes virziens ir platforma, kas apvieno mobilitātes dalībniekus, dodot tiem iespēju darboties efektīvāk un sasniegt mērķus ātrāk.

LMT ir gandarījums būt daļai no šīs Latvijā unikālās iniciatīvas, kas perspektīvā dos papildu stimulu mūsu valstij sasniegt jaunu mobilitātes mērogu. Konsorcijs ir sācis darbu īstajā brīdī, kad Latvija valstiskā līmenī ir izvirzījusi vērienīgus mobilitātes attīstības plānus vairāku desmitgažu nogrieznī, kas ir tiešā saistībā ar Eiropas mērķiem attiecībā uz satiksmes drošības uzlabošanu un kaitīgo izmešu samazināšanu. Jau šobrīd mēs redzam, cik būtisku lomu sabiedrības ikdienā un valsts ekonomiskās attīstības izaugsmē ieņem 5G, kas nodrošina pilnīgi jaunas iespējas un mērogojamību. Sadarbojoties un liekot galvas kopā, mums būs daudz vieglāk radīt pārdomātus, inovatīvus un ilgtspējīgus risinājumus, kas, konkurējot ar pasaules augstākā līmeņa tehnoloģijām, radīs izrāvienu arī Latvijas eksportspējai.

LMT un "Mikrotik" 5G rūteris

2021. gadā LMT un "MikroTik" sadarbībā radīti 5G interneta rūteri, sniedzot iespēju LMT klientiem savās mājās un birojos sākt lietot 5G internetu.

Latvijā ražotais rūteris ļauj gan lejupielādēt, gan augšupielādēt datus ar vēl nebijušu jaudu, kas lietotājiem nodrošinās labāku pakalpojuma lietošanas pieredzi arī lielākās noslodzes stundās un ļaus izbaudīt ātrāku internetu, video straumēšanu vairākās iekārtās vienlaicīgi u. c. Rūtera nodrošinātais teorētiskais maksimālais lejupielādes ātrums ir 5,0 Gbps, bet augšupielādes ātrums – 650 Mbps. Šī tehnoloģija atbalsta 4*4 MIMO, un tā programmatūras pārvaldību nodrošina "MikroTik" un "Winbox" lietotnes.

Droni

Attīstoties 5G un lietu interneta iespējām, bezpilota gaisa kuģi ieņems arvien nozīmīgāku lomu ne tikai videofilmēšanas un transporta, loģistikas nozarē. Tāpēc LMT kā IT uzņēmums attīsta risinājumus dronu satiksmes vadības un inovatīvu dronu produktu un pakalpojumu ieviešanai iedzīvotājiem un uzņēmumiem. LMT apmāca dronu pilotus, ir veikti attālināti un automatizēti dronu vadības lidojumi, t. sk. arī pārrobežu lidojums ārpus pilota redzamības zonas. LMT ir iesaistījies arī starptautiskos Eiropas izpētes projektos. Lai attīstītu dronu inovācijas Latvijā, LMT kopā ar citu valstu partneriem piedalās Eiropas bezpilota lidaparātu ekosistēmas attīstības projektā COMP4DRONES. LMT ir arī globālās bezpilota lidaparātu satiksmes vadības asociācijas GUTMA biedrs un piedalās starptautiskās mobilo sakaru asociācijas GSMA dronu risinājumu attīstības darbā.

LMT UN "LATVIJAS GAISA SATIKSMES" SAPRAŠANĀS MEMORANDS BEZPILOTA GAISA KUĢU SATIKSMES ATTĪSTĪBAI

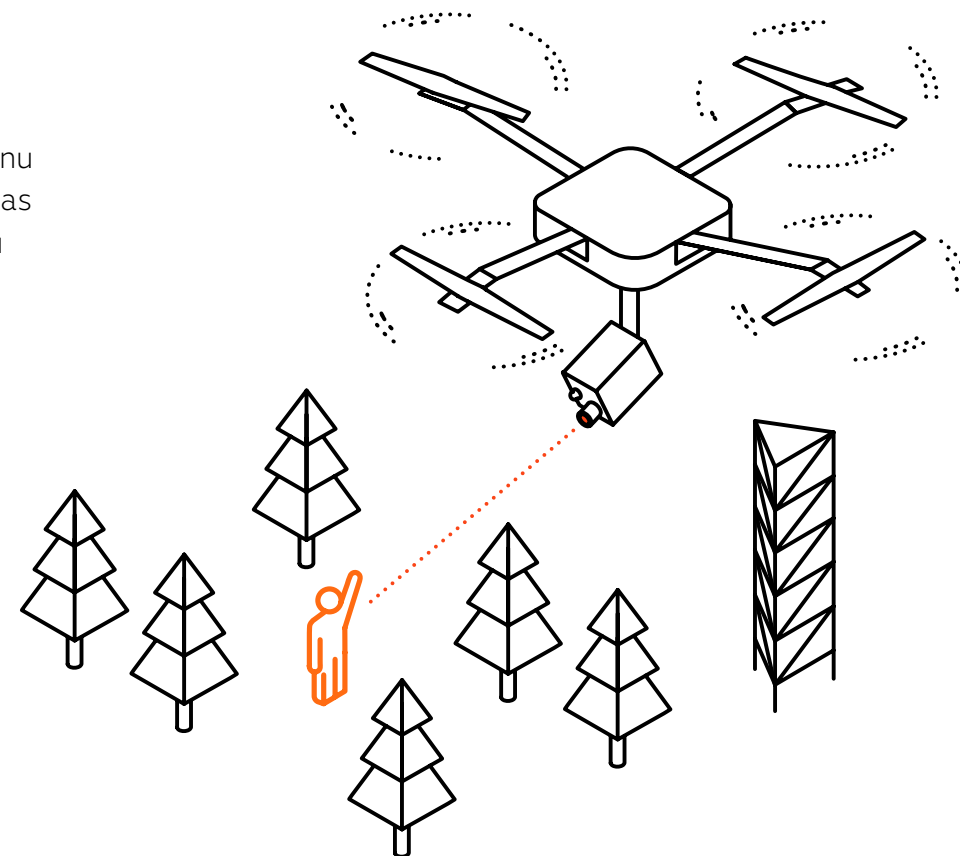
Lai sekmētu bezpilota gaisa kuģu (BGK) jeb dronu kontrolētu un drošu izmantošanu Latvijas gaisa telpā, aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējs VAS "Latvijas gaisa satiksme" (LGS) un LMT ir parakstījuši saprašanās memorandu par sadarbību izpētes un attīstības projektos. Tā ietvaros LGS un LMT kopīgi izstrādās dažādus risinājumus drošas un ērtas bezpilota gaisa kuģu satiksmes attīstībai.

Bezpilota gaisa kuģi jau ir kļuvuši par ikdienu, un to izmantošana kļūs aizvien plašāka, tāpēc laikus jāizstrādā risinājumi, kas BGK izmantošanu padarīs daudz ērtāku un drošāku, novēršot iespējamus traucēkļus un draudus lielajai aviācijai.

Memorands paredz izstrādāt eksperimentālu konceptu aeronavigācijas datu izplatīšanai/piegādei digitālā formātā starp dažādām sistēmām. LGS rīcībā ir pilna informācija par Latvijas gaisa telpas struktūru un tās elementiem, ieskaitot informāciju

par zonām, kurās ir ierobežoti vai aizliegti BGK lidojumi. Pašlaik dati, kas ir pieejami LGS, tiek pārvaldīti LGS centralizētajā datu vidē, bet plašā dronu izmantojuma un lielā informācijas lietotāju pieauguma rezultātā ir nepieciešams nodrošināt daudz dinamiskāku šo datu pārvaldību un izplatīšanu digitālā formātā arī ārpus LGS sistēmām. Sadarbības rezultātā pieeju šiem datiem ir plānots padarīt ērtu un vienkāršu, lietojot M2M (machine-to-machine) tehnoloģiju un vienlaikus nodrošinot datu kvalitāti.

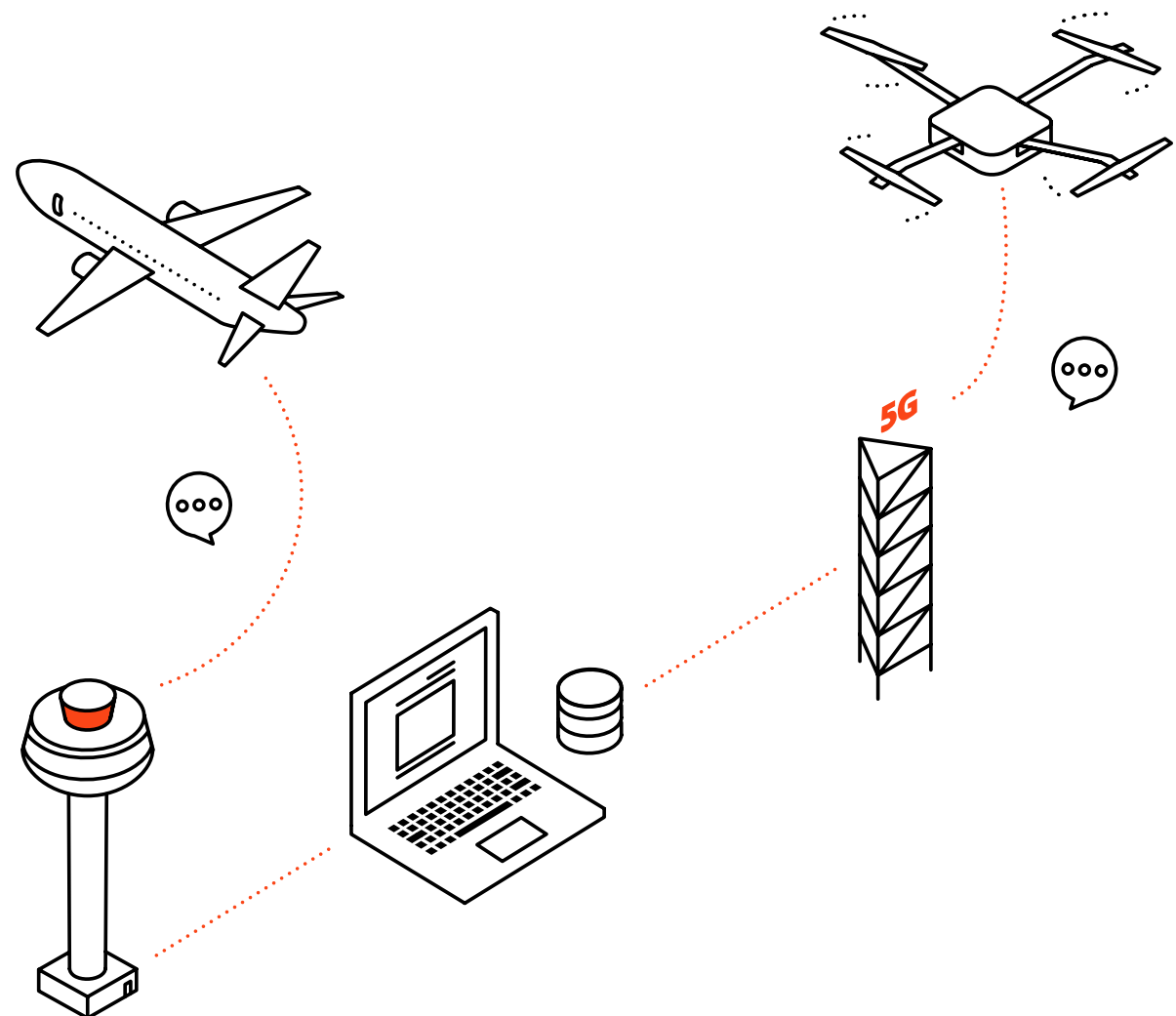
Parakstītais memorands paredz arī sadarbību koncepta izstrādāšanā, saskaņošanā un tehnisko risinājumu izveidē operatīvo dienestu lidojumu saskaņošanai piecu kilometru rādiusā no Rīgas lidostas. Šādas sadarbības mērķis ir atvieglot operatīvo dienestu – policijas, ugunsdzēsēju, glābšanas dienestu un citu – BGK lietošanu piecu kilometru zonā ap lidostu, iespējams, ļaujot atteikties no speciālas atļaujas saņemšanas, taču vienlaikus radot tehniskus risinājumus, kas LGS gaisa satiksmes vadības dispečeriem nodrošinātu iespēju kontrolēt BGK lidojumus, sazināties un dot komandas to pilotiem.

“AIRBALTIC” UN LMT NODOMU PROTOKOLS SADARBĪBAI DRONU INOVĀCIJU JOMĀ

Latvijas lidsabiedrība “airBaltic” un LMT parakstījuši nodomu protokolu sadarbībai bezpilota lidaparātu jomā. Protokols paredz kopīgi attīstīt LMT apmācību programmu dronu pilotiem, kā arī dažādus risinājumus dronu un vispārējā aviācijas pārraudzībā. Abi uzņēmumi sadarbosies arī mobilā tīkla pārklājuma testēšanai gaisā un citos dronu attīstības virzienos.

Šobrīd pasaulē notiekošā straujā digitālā transformācija būtiski iezīmē jaunu produktu un risinājumu nepieciešamību, kas nākotnē ļautu pilnvērtīgi izmantot tehnoloģiju, tostarp dronu un mobilo sakaru, sniegtās priekšrocības un iespējas. Sūtījumu piegāde ar dronu, grūti izstaigājamo teritoriju apsekošana un zāļu vai pat donora orgānu steidzama piegāde pacientiem ir nākotne, pie kuras īstenošanas šobrīd industrija strādā. Lai gan attālināti dronu lidojumi šobrīd nav plaši izplatīti, jo normatīvie akti drošības

nolūkos paredz, ka dronus var pilotēt tikai tiešā redzamībā, tiek lēsts, ka nākotnē apmēram 70 % no visiem bezpilota gaisa kuģu komerciālajiem lidojumiem notiks ārpus pilota tiešas redzamības.

Strādājam pie tā, lai pēc iespējas drīzāk varētu veikt lidojumus ārpus redzamības un ieviest autonomo dronu lidojumu risinājumus. Lai veiktu attālinātu lidojumu ārpus pilota redzamības zonas, ir būtiski nodrošināt iespēju sazināties ar dronu un nosūtīt tam komandas jebkurā lidojuma fāzē. Tāpēc ir būtisks stabils, ātrs un uzticams mobilais tīkls. Papildus nepieciešama vadības programmatūra un vadības centra risinājums, ar ko pilots var ērti operēt, veicot lidojumu.

Būtiski, lai, attīstoties tehnoloģijām, arī bezpilota lidaparātu lietošana kļūtu ne tikai vienkāršāka, bet arī plašāka. Mobilo sakaru tīkla pieslēgums uzlabo šādu ārpus redzamības dronu lidojumu drošību, kā arī sniedz plašākas iespējas dronu attālinātajai vadībai un vairāku dronu sinhronai izmantošanai vienlaicīgi.

DRONU VADĪBAS APMĀCĪBU PROGRAMMA

Latvijā dronu potenciāls ir ļoti plašs, bet maz apgūts, kas arī bija viens no būtiskākajiem iemesliem LMT Dronu centra izveidei 2020. gada vidū. LMT Dronu centrs, kas ir reģistrēts kā

pieaugušo neformālās izglītības iestāde, māca ne tikai visaptverošas praktiskās zināšanas, bet arī teorētiskās iemaņas, tostarp arī par vietējiem un starptautiskajiem gaisa telpas noteikumiem. Pieteikties apmācībām var gan fiziskas, gan juridiskas personas un apmācību noslēgumā tiek kārtots gan teorētisks tests (līdzīgs CAA pārbaudījumam), gan arī praktisks eksāmens (ar CAA definētajiem pilotēšanas uzdevumiem). 2021. gadā LMT apmācību programmu klāsts papildināts ar Latvijā pirmo Bezpilota gaisa kuģu pilotu interaktīvo kursu, tādējādi mācības ir kļuvušas pieejamākas, dodot iespēju jaunajiem dronu pilotiem apgūt nepieciešamās teorētiskās zināšanas sev vēlamajā laikā, tempā un vietā.

Viedie sensori

METEOROLOĢISKO NOVĒROJUMU STACIJAS

LMT Jelgavas novadā uzstādīja četras inovatīvas meteoroloģisko novērojumu stacijas, kuras ar sensoru palīdzību var efektīvi noteikt dažādus meteoroloģiskos raksturlielumus. Šāds risinājums, kas sastāv no vairākiem NB-IoT mobilo sakaru tīklā savienotiem sensoriem, Latvijas meteoroloģijas vēsturē tiek izmantots pirmo reizi.

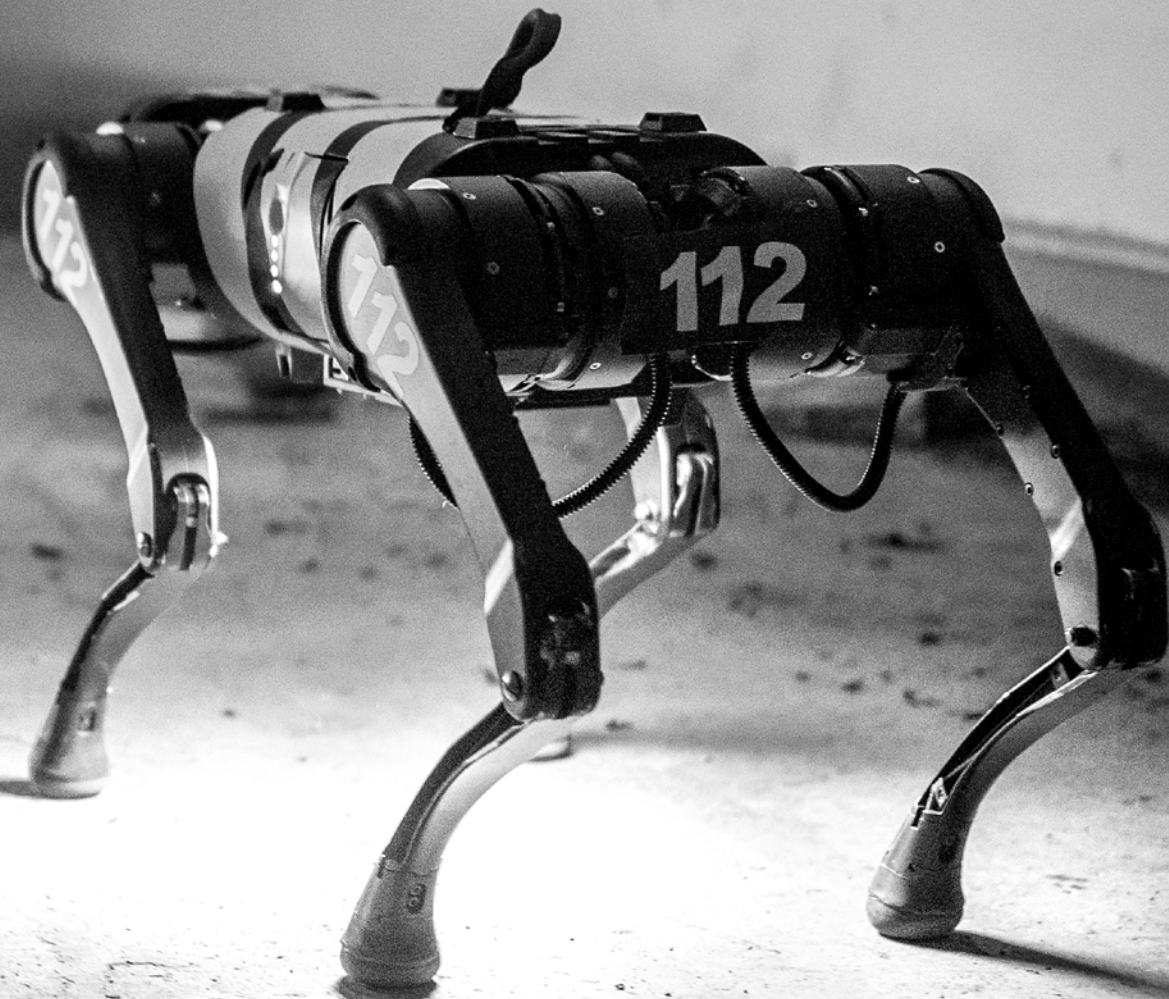
Mobilajā datu pārraides tīklā strādājošās meteoroloģiskās novērojumu stacijas LMT uzstādīja sadarbībā ar igauņu uzņēmumu "Superhands". Tās ar lietu interneta sensoru palīdzību spēj noteikt gaisa un augsnes temperatūru un mitrumu, kā arī vēja stiprumu, virzienu un nokrišņu daudzumu. Inovatīvās meteoroloģisko novērojumu stacijas galvenās priekšrocības ir četras reizes zemākas uzstādīšanas izmaksas nekā tradicionālajiem risinājumiem, kā arī tā uzstādīšanai nav nepieciešama īpašas infrastruktūras izbūve.

Sensori, kas darbojas ar baterijām, meteoroloģisko novērojumu veikšanai Jelgavas novadā uzstādīti MPS "Pēterlauki", ZS "Vilciņi", Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) Staļģenes stacijā, kā arī ZS "Mežcīruļi".

Meteoroloģisko novērojumu precizitātei ir liela nozīme daudzās nozarēs, tostarp lauksaimniecībā, ceļa uzturēšanā, civilajā aizsardzībā, aviācijā, kā arī, protams, pētniecībā un zinātnē. Meteoroloģisko novērojumu staciju apkopotā informācija ir svarīga dažādu dienestu – LVĢMC, Latvijas Augu aizsardzības dienesta, Valsts vides dienesta u. c. – darbībai. Jaunās mobilo datu tīklā balstīto tehnoloģiju paaudzes risinājumus var izmantot plašā mērogā. Tie var palīdzēt pieņemt datu analīzē balstītus lēmumus daudzās nozarēs, tādējādi ilgtermiņā uzlabojot to produktivitāti.

Meteoroloģiskā novērojumu stacija ir neliela izmēra (280 mm x Ø105 mm) un darbojas ar baterijām, kuru darbības laiks ir trīs gadi. Latvijas klimatiskajos apstākļos stacija var strādāt un veikt precīzus mērījumus nepārtraukti visu gadu. Apkopotie dati lietotājam pieejami interneta pārlūka vidē gan pārskatāmu grafiku, gan skaitlisko vērtību formā.

Drošība

Attīstoties digitālo tehnoloģiju iespējām un aizvien palielinoties savienojamībai, arī drošības apdraudējumi kļūst aizvien aktuālāki. Tādēļ LMT drošības, tostarp kiberdrošības, pārvaldība ir viena no prioritātēm.

LMT īsteno stingru informācijas drošības pārvaldību, aizsargājot gan uzņēmuma informāciju un infrastruktūru, gan arī klientu informāciju, savlaicīgi identificējot iespējamus riskus un veicot nepieciešamās darbības to novēršanai vai ierobežošanai.

Kā apliecinājumu tam, ka LMT rūpējas, lai klientu un sadarbības partneru informācija ir drošībā, tā netiks pazaudēta vai izpausta nesaistītām personām, LMT ir ieviesis un 2021. gadā resertificējis informācijas drošības vadības sistēmu atbilstoši starptautiskā standarta ISO/IEC 27001 prasībām.

Kiberdrošība mobilo sakaru tīklā tiek nodrošināta saskaņā ar jaunākajiem industrijas standartiem un nozares labo praksi. LMT elektronisko sakaru pakalpojumi un viedpakalpojumi ir atbilstoši mūsdienu informācijas drošības prasībām. Izstrādājot un ieviešot jaunus un inovatīvus pakalpojumus, LMT visā projekta dzīves ciklā identificē un ievieš risku samazinošas kontroles, ņemot vērā kiberdrošības prasības. Visiem pakalpojumiem un risinājumiem LMT veic drošības pārbaudes, pirms tos piedāvā biznesa vai privātajiem klientiem. Drošības pilnveides procesa ietvaros LMT sadarbojas ar ražotājiem un pakalpojumu sniedzējiem.

LMT un "MikroTik" 2021. gadā kopīgi radīja 5G rūteri. Tas ir pilnībā ražots Latvijā, kas ir Eiropas Savienības un NATO dalībvalsts, un tas atbilst visaugstākajiem drošības standartiem.

Privātums un personas datu aizsardzība ir LMT darbības stūrakmens. LMT nodrošina klientu un darbinieku personas datu aizsardzību, to pārvaldību, uzrauga ar to apstrādi saistītos riskus un īsteno normatīvajos aktos, piemēram, Vispārīgajā datu aizsardzības regulā un Elektronisko sakaru likumā, noteiktos pienākumus saskaņā ar LMT Personas datu pārvaldības politiku. Informācija par to, kā LMT aizsargā un rūpējas par personas datiem, pieejama [LMT Privātuma politikā](#).

Jaunos darbiniekus, kas sāk darbu LMT, apmācām par informācijas drošību, datu konfidencialitāti un personas datu aizsardzību. Regulāri veidojam arī tematiskās apmācības, lai papildinātu darbinieku zināšanas. Tāpat nodrošinām darbiniekiem regulāras apmācības par aktuāliem personas datu aizsardzības jautājumiem.

LMT speciālisti seko līdzi nozares aktualitātēm, kā arī aktīvi piedalās nozares labās prakses un regulējuma veidošanā. Piemēram, kad Eiropas Komisija 2021. gadā aktualizēja jautājumu par atvērtā radio piekļuves tīkla drošību, LMT, atsaucoties Aizsardzības ministrijas aicinājumam, aktīvi iesaistījās tā drošības izvērtēšanā. Lai veicinātu informācijas tehnoloģiju drošību Latvijā, LMT drošības speciālisti dalās savā pieredzē un kompetencē, sadarbojas ar nozares organizācijām, piemēram, LIKTA, Informācijas tehnoloģiju un Informācijas sistēmu drošības ekspertu grupu un ISACA Latvijas nodaļu, iesaistās nozares normatīvo dokumentu izstrādē, kā arī atbalsta LR Zemessardzes mācības ar materiāltehnisko nodrošinājumu un zināšanām.

MOBILO IEKĀRTU PĀRVALDĪBA

Ņemot vērā klientu mobilajās ierīcēs esošās sensitīvās informācijas aizvien pieaugošo apjomu, LMT piedāvā [mobilo iekārtu pārvaldības risinājumu](#), kas uzņēmuma darbinieku viedtālruni izveido drošu vidi. Pat tālruņa pazaudēšanas gadījumā atradējs netiek pie uzņēmuma un lietotāja datiem.

2021. gadā tika sākts darbs pie vairākiem projektiem, kas nodrošinās korporatīvo iekārtu un datu pārvaldību, monitoringu un drošību. Šie risinājumi ļaus klientiem nodrošināt savu darbinieku ierīcēm aktuālos atjauninājumus, atvieglos jaunas iekārtas lietošanas sākšanu, nodrošinot centralizētus iestatījumus un drošības lietotņu uzstādīšanu, tādējādi padarot darbiniekiem iekārtu lietošanu ērtāku un drošāku.

INTERNETA SARGS

Lietotņu un datu atjaunošana pēc vīrusiem un krāpniecības mēģinājumiem mēdz būt gana sarežģīta. Lai pāris neuzmanīgu klikšķu internetā nesagādātu stundām un pat dienām ilgas nepatīkšanas, 2021. gadā LMT izstrādāja drošības risinājumu – Interneta sargu, kas LMT klientiem būs pieejams 2022. gada sākumā. Pakalpojums ir izstrādāts sadarbībā ar CERT.LV (Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija) un mūsu starptautisko partneri “Whalebone”. Interneta sargs pasargās no vīrusiem, krāpnieciskām vietnēm un nevēlama satura telefonu, planšeti, datoru un ikvienu citu ierīci, kas attiecīgajā brīdī lietos kādu no LMT interneta pakalpojumiem. Interneta sargs spēs atpazīt un apturēt krāpnieciskās vietnes, brīdinot par to interneta lietotāju, ļaus norādīt to, kādas vietnes interneta lietotāji (piemēram, bērni) nedrīkst apmeklēt, kā arī būs iespējams noteikt sociālo tīklu lietošanas laiku. Interneta sarga satura filtrus klients varēs iestatīt Mans LMT, izmantojot pakalpojuma vadības vidi.

KVANTU TĪKLU INOVĀCIJU IZPĒTE UN ATTĪSTĪBA

Lai nodrošinātu visaugstāko datu pārraides drošības līmeni gan civilajā, gan aizsardzības jomā, LMT kopā ar Latvijas bezvadu iekārtu ražotāju “MikroTik” un Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūtu (LU MII) sadarbojas kvantu tīklu inovāciju izpētē un attīstībā. 2021. gadā notikuši pirmie testi, LU MII zinātniekiem pārraidot ar kvantu tehnoloģijām šifrētu informāciju LMT tīklā un tādējādi sperot būtisku soli pretī nākotnes kiberdrošības risku samazināšanai. Mobilo sakaru attīstība, izmantojot kvantu tehnoloģijas, saistīta ar virkni ieguvumu, tostarp jomās, kurās ir augstākais potenciāls attīstīt zināšanu un tehnoloģiju ietilpīgus un eksportspējīgus produktus un pakalpojumus. Proti, kvantu tehnoloģijas paver jaunas iespējas drošas digitālas komunikācijas jomā, būtiski samazinot iespējamus kiberdrošības riskus nākotnē. Kvantu šifrēšanas tehnoloģiju iekārtu izmantošana datu pārraidē padarīs informācijas apriti daudz drošāku. Pirmā LMT

un LU MII kopīgi veiktā testa gaitā LMT tīklā pārsūtīti ar kvantu tehnoloģijām šifrēti dati, kvantu atslēgām sinhronizējoties ar ātrumu ap 2000 b/s. Attīstot kvantu tehnoloģiju izmantošanas izpēti, ir iecerēts, ka “MikroTik” kopējās sadarbības ietvaros ar LMT un LU MII izstrādās kvantu šifrēšanai piemērotas kriptēšanas iekārtas – čipus. 2021. gadā LMT, LU MII un “Mikrotik” ir parakstījuši sadarbības memorandu par kopīgu sadarbību kvantu tehnoloģiju izpētē un attīstībā.

EIROPAS SAVIENĪBAS KIBERDROŠĪBAS KOMPETENCES PALIELINĀŠANAS PROJEKTS SPARTA

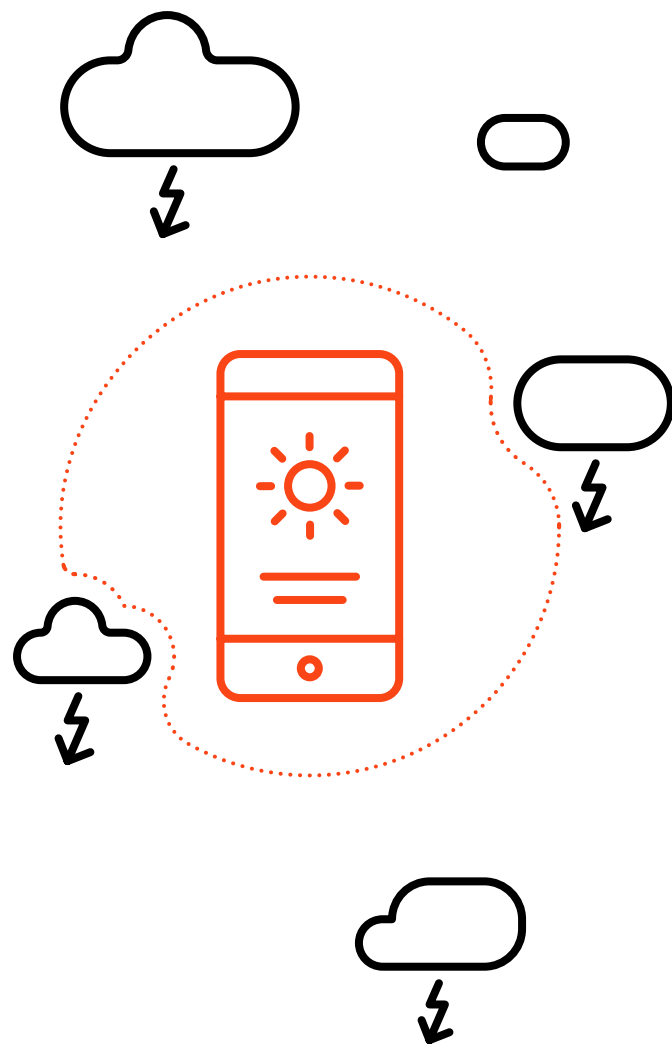
LMT aktīvi iesaistījies vairākos starptautiskos pētniecības un tehnoloģiju attīstības projektos par 4G/5G tehnoloģiju lietojumiem nākotnes Industrijas 4.0 risinājumiem. SPARTA ir vērienīgs Eiropas pētniecības un tehnoloģiju attīstības H2020 projekts (Nr. 830892), kura mērķis ir izstrādāt Eiropas Kiberdrošības ceļvedi (Cybersecurity Research & Innovation Roadmap) Eiropas stratēģiskās digitālās autonomijas izveidei. Projektā SPARTA piedalās 44 partneri no 14 ES valstīm, pārstāvot spēcīgākās kiberdrošības, telekomunikācijas un informācijas tehnoloģiju zinātniskās institūcijas un industrijas pārstāvjus.

Projekta koordinators ir Francijas Alternatīvo enerģiju un atomenerģijas institūcija (CEA), un LMT ir vienīgais partneris no Latvijas. LMT uzdevums projektā ir nodrošināt 4G/5G tīkla infrastruktūru datu koplietošanai, testēt T-SHARK programmu un veikt pētījumu par tīkla infrastruktūras izmantojumu pašvaldību vēlēšanās. SPARTA īstenošanā LMT sadarbojas ar CERT.LV un Vidzemes Augstskolu. Šī projekta ietvaros LMT 2021. gada pašvaldību vēlēšanās pētīja, kā 5G mobilo sakaru iespējas varētu uzlabot gan klātienē, gan potenciāli arī e-vēlēšanu drošību. Jaunās paaudzes 5G mobilo sakaru tehnoloģijas sniedz plašākas iespējas stiprināt e-vēlēšanu kiberdrošību, kā arī analizēt klātienē vēlēšanu atbilstību ar lielo datu un mākslīgā intelekta palīdzību. 2021. gadā LMT veicis gan anonimizētu bāzes staciju lielo datu analīzi, gan aptaujājis iedzīvotājus vēlēšanu iecirkņos par e-vēlēšanām, lai veiktu pētījumu un izstrādātu rekomendācijas par 5G sakaru tehnoloģiju izmantošanu un kiberdrošības risinājumiem vēlēšanu laikā, tādējādi identificējot potenciālos kiberuzbrukumus un minimizējot kiberdraudus.

Bērnu aizsardzība mobilo sakaru jomā

Attīstoties tehnoloģijām, pieaug arī ar mobilo iekārtu izmantošanu saistīto pakalpojumu klāsts, un lietotājiem, tostarp bērniem, ir iespēja izmantot dažādus interneta un paaugstinātas maksas pakalpojumus. Sadarbojoties Latvijas mobilo sakaru operatoriem un ievērojot Eiropas valstīs aktuālākās tendences un idejas, ir izstrādāts [Uzvedības kodekss bērnu aizsardzībai mobilo sakaru jomā](#). Tas satur nelikumīgas un bērniem kaitīgas informācijas uzskaitījumu, kā arī iespējamus pasākumus bērnu aizsardzībai no šādas informācijas saņemšanas.

Mēs pievēršam īpašu uzmanību bērnu aizsardzībai **pret jebkāda veida ļaunprātīgu izmantošanu** mūsu pakalpojumu ietvaros.

Tas ietver tādu iespēju izvietošanu, kas palīdz klientiem pašiem sevi aizsargāt pret nelikumīga vai nevēlama satura informāciju, un sadarbību ar valsts un privātām organizācijām to tīmekļa vietņu bloķēšanai, kuru saturā ir bērnu seksuālās izmantošanas piedāvājumi. Mēs sagaidām, lai visi mūsu darījumu partneri veiktu pasākumus bērnu ļaunprātīgas izmantošanas izskaušanai.

Ar mērķi izglītēt un informēt sabiedrību par bērnu drošību internetā un iespējām ziņot par atklātajiem pārkāpumiem internetā sadarbībā ar Latvijas Drošāka interneta centru izstrādāti [padomi vecākam, kura bērns ikdienā izmanto kādu viedierīci](#).

Internetā ir atrodams plašs dažādu vietņu klāsts, taču ne visas ir vēlamas bērniem un nepilngadīgajiem. Lai ierobežotu bērnu piekļuvi nevēlamām (vardarbība, pornogrāfija u. tml.) vietnēm, var izmantot interneta satura filtrus jeb vecāku kontroles programmas. Satura filtra lietotne ir programma, ko lejupielādē viedtālrunī, planšetē vai datorā ar mērķi uzraudzīt vai ierobežot bērnam pieejamo informāciju un aktivitātes internetā. Šobrīd pieejamas vairākas maksas un arī dažas bezmaksas lietotnes. Papildu informāciju var uzzināt [LMT tīmekļa vietnē](#).

**Godīga
un ētiska
komercdarbība**

Godīga un ētiska komercdarbība

Godīga un ētiska komercdarbība ir stūrakmens veiksmīgai LMT darbībai ilgtermiņā. LMT pauž stingru nostāju pret korupciju un kukuļošanu un neatbalsta tās nekādā formā. LMT Valde apstiprina iekšējos normatīvos dokumentus, kas nosaka korupcijas novēršanas kārtību LMT, piešķir resursus korupcijas novēršanas pasākumu nodrošināšanai un darbinieku apmācībai, kā arī atbild par regulāru kontroļu novērtēšanu un uzlabošanu.

Korupcijas riska pārvaldība

IEKŠĒJĀ KULTŪRA UN VĒRTĪBAS

Vadības atbalsts

Stingra nostāja pret korupciju un kukuļošanu

Iekšējie normatīvie dokumenti

Riska vērtēšana un mazināšana

Iekšējā kontrole

Komunikācija un apmācības

Prasības piegādātājiem un partneriem

Uzraudzība

LMT Korupcijas novēršanas politika nosaka pamatprincipus un kārtību, kādā uzņēmumā tiek nodrošināta korupcijas novēršana. Tās mērķis ir noteikt vienotu standartu un skaidras prasības komercdarbības praksei atbilstoši pilnīgai LMT neiecietībai pret pārkāpumiem, kas saistīti ar korupciju, kukuļošanu, korupcijas finansēšanu vai veicināšanas maksājumiem, nodrošināt vienotu darbinieku izpratni par nepieņemamu rīcību un informēt darbiniekus par nepieciešamo rīcību korupcijas un kukuļošanas novēršanai.

LMT ir noteikti pamatprincipi un kārtība interešu konflikta novēršanai – nav pieļaujams, ka LMT darbinieka vai saistītās personas mantiskā vai cita veida personiskā ieinteresētība ietekmē LMT darbinieku rīcību. Darba izpildē nav pieļaujama korupcija un interešu konflikts. Darbiniekiem ir jāizvairās no rīcības, kas varētu radīt interešu konfliktu vai iespaidu par interešu konfliktu starp darbinieka personiskajām interesēm un LMT komercdarbības mērķiem. Politikā noteiktie pamatprincipi ir integrēti LMT iekšējos normatīvajos dokumentos un iekšējās

kontrolēs. Ar interešu konfliktu saistīto risku novērtēšanā un mazināšanā būtiska nozīme ir caurskatāmībai, tādēļ darbinieki sniedz informāciju saskaņā ar kārtību, kādā LMT tiek nodrošināta interešu konflikta novēršana.

2021. gadā uzsākts izskatīt vienu ar interešu konfliktu saistītu incidentu. Uzņēmums iesniedzis prasību Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesā par darba attiecību izbeigšanu sakarā ar uzticības zaudēšanu, pamatojoties uz interešu konflikta pārkāpumu. Darbinieks iesniedzis prasību Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesā par atstādināšanas no darba atcelšanu.

LMT risku pārvaldība notiek divos līmeņos – LMT grupas darbībai būtisko risku pārvaldība un operacionālo risku pārvaldība, t. sk. korupcijas risku pārvaldība. 2020. gada nogalē veikts padziļināts korupcijas risku novērtējums. Analizējot risku sākotnējo līmeni un ieviestās kontroles, secināts, ka LMT labi pārvalda korupcijas riskus. Novērtējumu plānots pārskatīt un aktualizēt 2022. gada sākumā.

2021. gadā LMT Valde jaunā redakcijā apstiprināja LMT grupas ētikas un uzvedības kodeksu, kas nosaka godīguma un caurskatāmības principus visās darbinieku attiecībās ar ieinteresētajām pusēm – klientiem, citiem darbiniekiem, LMT daļu īpašniekiem, sadarbības partneriem, konkurentiem, plašāku sabiedrību un vidi. Šie principi attiecas arī uz ikvienu LMT grupas piegādātāju, un tie ir noteikti LMT grupas piegādātāju uzvedības kodeksā. Informācija par LMT iepirkumu procesa organizēšanu pieejama Ilgtspējas pārskata sadaļā "Piegādātāji".

LMT iesaistās sponsorēšanas un ziedojumu projektos, lai atbalstītu ekonomikas un sabiedrības attīstības tendences [LMT Ziedojumu politikā](#) noteiktajās jomās. Informācija par 2021. gadā veiktajiem ziedojumiem pieejama Ilgtspējas pārskata sadaļā "Ziedojumi". LMT ievēro pienācīgu rūpību, izvērtējot organizāciju, ar kuru sadarboties, tās reputāciju, kompetenci un spējas. LMT atbalstu nodrošina, ievērojot korupcijas novēršanas principus. LMT neveic ziedojumus vai sponsorēšanas darījumus, lai slēptu kukuli. Lai novērstu korupcijas finansēšanu aiz neuzmanības, ziedojumu lūgumi tiek izvērtēti saskaņā ar LMT iekšējos normatīvajos dokumentos noteikto ziedojumu lūgumu izskatīšanas un apstiprināšanas kārtību. LMT neiesaistās Latvijas politikā, neveic politiskus ziedojumus un neatbalsta politiska rakstura pasākumus.

LMT nevairās paust savu viedokli sabiedrībai un valstij nozīmīgos jautājumos, īpaši, ja tas attiecas uz nozarei, investīciju videi un demokrātījai būtiskiem jautājumiem. LMT viedokli pauž atklāti – tiešā veidā vai ar nozares vai darba devēju nevalstisko organizāciju starpniecību, pilnībā ievērojot LMT, nozares un starptautiski apstiprinātos sociālās atbildības (t. sk. pretkorupcijas un lobēšanas atklātības) principus. Informācija par LMT dalību dažādās sabiedriskās, nevalstiskās organizācijās un valsts institūciju darba grupās pieejama Ilgtspējas pārskata sadaļā "[Dalība organizācijās un darba grupās](#)".

Jaunie darbinieki ievadapmācībās, kā arī Darbinieku rokasgrāmatā iepazīstas ar korupcijas un interešu konflikta novēršanas pamatprincipiem. Darbiniekiem regulāri tiek organizētas apmācības korupcijas jautājumos, lai veicinātu izpratni par korupcijas un kukuļošanas pārkāpumiem ar mērķi izvairīties, novērst, atpazīt un ziņot par tiem. Lai uzņēmumā veidotu vienotu izpratni par atbilstošu praksi dāvanu un biznesa viesmīlības apmaiņas procesā,

2021. gadā tika pārskatīti iekšējie normatīvie dokumenti un izstrādāti Dāvanu un biznesa viesmīlības noteikumi, kas nosaka principus, vadlīnijas un ierobežojumus. Lai iepazīstinātu darbiniekus ar šiem noteikumiem, tika organizēts seminārs "Dāvanas un biznesa viesmīlība – noteikumi un korupcijas risku novēršana".

LMT ir izveidota trauksmes celšanas sistēma, kas saskaņā ar [Trauksmes celšanas politiku](#) un procedūru dod iespēju jebkuram darbiniekam vai saistītajai pusei ziņot par neatbilstību gadījumiem un apdraudētām sabiedrības interesēm. 2021. gadā ar trauksmes celšanas kanālu starpniecību nav saņemts neviens ziņojums.

2021. gadā LMT ar Latvijas un Lietuvas Konkurences padomes apstiprinājumiem iegādājās Baltijas datu pārraides tīklu un IT drošības risinājumu uzņēmumu grupu "Santa Monica Networks". Tādējādi LMT 2021. gadā ir 100 % daļu īpašnieks "LMT Retail & Logistics" un "Santa Monica Networks". Informācija par LMT daļu īpašniekiem, Padomi un Valdi publiskota [LMT interneta vietnē](#).

LMT piegādātāju uzvedības kodeksā noteikt prasības piegādātājiem un sadarbības partneriem atbilstoši labākajai praksei biznesa ētikas, korupcijas novēršanas, sociālās un vides aizsardzības jomās.

Uzturēt kontroles vidi, lai novērstu ar ētiku, korupciju vai interešu konfliktu saistītus pārkāpumus.

/ Mērķis 2022

Darbinieki

imt

“Labūtība, pandēmija, atbildība...”
par aktualitātēm LMT darbinieku komandas
vadībā stāsta **Personāla vadības
direktore Žozita Beresneva.**

Kāds ir būtiskākais faktors, lai veiksmīgi pielāgotos pašreizējiem darba apstākļiem?

Pieaugot informācijas aprites apjomam un ātrumam, cilvēkam rodas sajūta, ka jābūt pastāvīgi pieejamam, ātri jāreaģē, jāspēj paveikt vairāk un ātrāk. Tāpat attālinātā darba ietekmē ir grūtāk nodalīt darba un privātās dzīves telpu. To apliecina arī pētījumu kompānijas “Kantar” sadarbībā ar Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūtu 2021. gadā veiktais pētījums – Latvijā 62 % darbinieku pēdējā gada laikā kaut kādā mērā ir bijušas grūtības novilkt robežas starp darba un privāto dzīvi. Tādēļ veltām lielu uzmanību tam, lai veicinātu darbinieku apzinātību un rūpes par sevi, gan organizējot dažādus seminārus par labūtību, gan aicinot pievērsties dažādām fiziskajām aktivitātēm un motivējot iekārtot fiziski pareizu un ergonomisku attālināto darba vietu. Piemēram, rudens periodā, kad valstī bija izsludināta mājsede, organizējām rīta vingrošanu tiešsaistē trīs reizes nedēļā darba laikā. Nav šaubu, ka cilvēkam emocionāli un fiziski jūtoties labi, arī darba sniegums ir produktīvāks un ilgtspējīgāks.

Jāpiebilst, ka LMT ir piešķirts “Ģimenei draudzīgas darbavietas” statuss Sabiedrības integrācijas fonda īstenotajā valsts programmā. Tas vienlaikus ir gan apstiprinājums jeb zaļā gaisma līdz šim īstenotajam personālpolitikas virzienam, gan arī būs noderīgs atbalsts, lai veicinātu mūsu komandas privātās un darba dzīves līdzsvaru.

Kāds atbalsts darbiniekiem no darba devēja puses ir nepieciešams visvairāk?

Šajā neziņas un pārmaiņu laikā darbinieki novērtē to, ka LMT ir stabils darba devējs, sniedzot drošības sajūtu par nākotni. Tāpat ir svarīga iespēja strādāt attālināti un veikt darba pienākumus arī elastīgā darba režīmā, savienojot ar pienākumiem privātajā dzīvē. Tādēļ kopumā darbinieki jūtas apmierināti ar pašreizējo darba organizēšanas modeli un vēlētos turpmāk daļēji strādāt attālināti. Vēl noteikti jāuzsver nepieciešamība pēc psiholoģiskā atbalsta, tādēļ pievērsām uzmanību gan darbinieku, gan vadītāju psiholoģiskās slodzes samazināšanai, stiprinot spēju palīdzēt sev un atbalstīt kolēģus.

Kā pandēmija ietekmē darba organizāciju LMT?

LMT nodrošina pakalpojumus ne tikai privātpersonām, bet arī lielai daļai Latvijas uzņēmumu, valsts un pašvaldību iestādēm, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam, slimnīcām, izglītības iestādēm. Pandēmijai turpinoties, bija būtiski darīt visu iespējamo, lai LMT komanda būtu vesela un varētu kopīgi nodrošināt uzņēmuma darbības nepārtrauktību. Darbinieki, kuru darba specifika to atļauj, strādāja attālināti. Veicām dažādus gan tehniski organizatoriskus, gan izglītojošus pasākumus, lai ierobežotu darbinieku klātienē kontaktus un samazinātu vīrusa izplatību. Lai sniegtu darbiniekiem patiesu, nesagrozītu un uzticamu informāciju par Covid-19, LMT iekštīklā publicējām informāciju par darba organizāciju LMT, ierobežojumiem, vakcināciju. Organizējām arī tiešsaistes seminārus, pieaicinot nozares ekspertus, kā arī intervijas ar kolēģiem, kas pārslimojuši Covid-19. Lai sasniegtu maksimālu vakcinācijas aptveri uzņēmumā, pavasarī un gada nogalē organizējām kolektīvo darbinieku vakcināciju. Gada noslēgumā klientu apkalpošanu pārvirzot “zaļajā” režīmā, īpašu uzmanību pievērsām

darbinieku, kas strādā ar klientiem un saskaras ar stresa situācijām, psiholoģiskajam atbalstam.

Kā attālināta darba apstākļi ir ietekmējuši darbinieku attieksmi pret darba pienākumiem un iesaisti?

Ņemot vērā pašreizējo darba specifiku, kad daudzi darbinieki strādā attālināti vai hibrīdrežīmā (daļēji klātienē, daļēji attālināti), kā arī jauni darbinieki uzsāk darbu LMT attālināti vai daļēji attālināti, arvien aktuālāks kļūst jautājums par komandas iesaisti un atbildības kultūras veidošanu, tādēļ vadītājiem organizējām mācības. Gan gada sākumā veiktās aptaujas par LMT darbinieku noskaņojumu ārkārtējās situācijas laikā, gan rudenī veiktā darbinieku piesaistības pētījuma rezultāti liecina, ka turpinām strādāt produktīvi arī neierastos apstākļos. Ir pieaudzis darbinieku atbildības līmenis par darba un uzņēmuma darbības rezultātiem un vēlme virzīties uz priekšu. Lojāli, motivēti un procesos iesaistīti darbinieki ir mūsu vērtība, kuru stiprinām, iedvesmojot darbiniekus pilnveidoties, kā arī īpašu uzmanību pievēršam atgriezeniskās saites kultūras veidošanai.

Kā jums izdodas uzturēt komandas garu?

Lai veicinātu piederības sajūtu uzņēmumam, svarīgi ir nodrošināt informācijas apriti, tādēļ LMT iekštīklā regulāri publicējam rakstus un intervijas ar vadītājiem par aktualitātēm. Lai stāstītu par inovācijām uzņēmumā, parādītu kolēģu darba dažādību un iedvesmotu darbiniekus, radīts LMT darbinieku podkāsts, ko vada un veido paši darbinieki. Vasaras periodā, kad ar Covid-19 pandēmiju saistītie ierobežojumi tika samazināti, kolēģi izmantoja LMT sniegtās iespējas organizēt komandas saliedēšanās pasākumus. Taču jau otro gadu nācās organizēt attālinātā formā darbinieku Ziemassvētku balli – tiešsaistes svinības “LMT 30 virsotnes”, kurā vienlaikus atzīmējām arī LMT 30 gadu jubileju. Tajā arī suminājām aptaujas “Gada kolēģis”, kas ir kļuvusi jau par ilggadēju tradīciju, četrus uzvarētājus. LMT mērķis ir būt par vienu no labākajiem darba devējiem Latvijā, tādēļ esmu patiešām gandarīta par LMT darbinieku augsto piesaistības rādītāju – 88 punkti. Paldies darbinieku komandai par aizrautību, sadarbību un attīstību!

“TOP darba devējs 2021”

Vadošais darba devējs
IKT nozarē

88

TRI*M™ Indekss

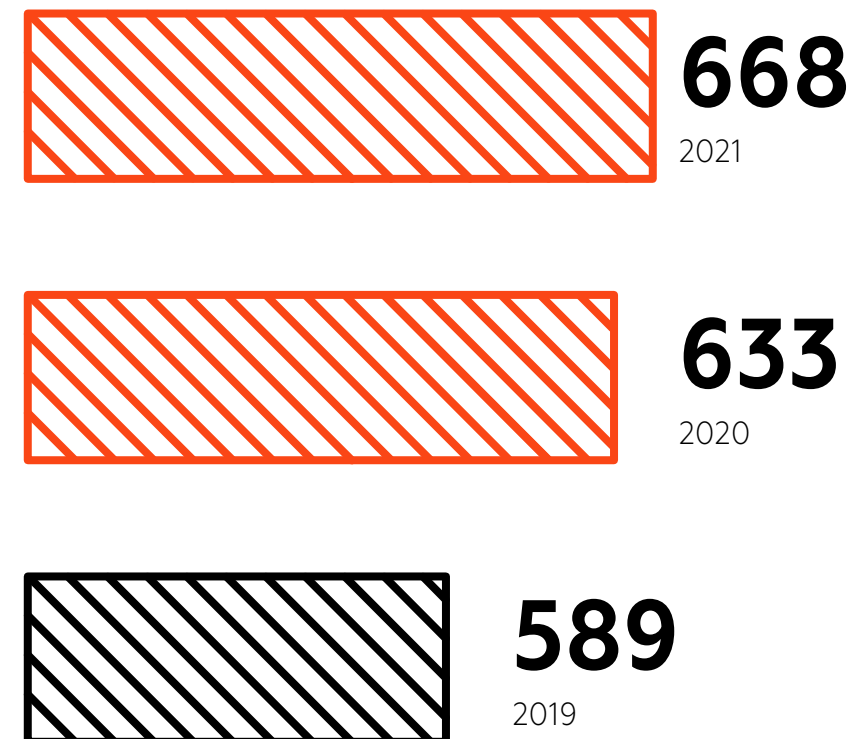
Darbinieku piesaistības līmenis
(apmierinātība, lojalitāte, noturība,
iesaistīšanās, motivācija).

Sabiedrības integrācijas fonda programmas “Ģimenei draudzīga darbavieta” statuss

ĢIMENEI DRAUDZĪGA
DARBAVIETA

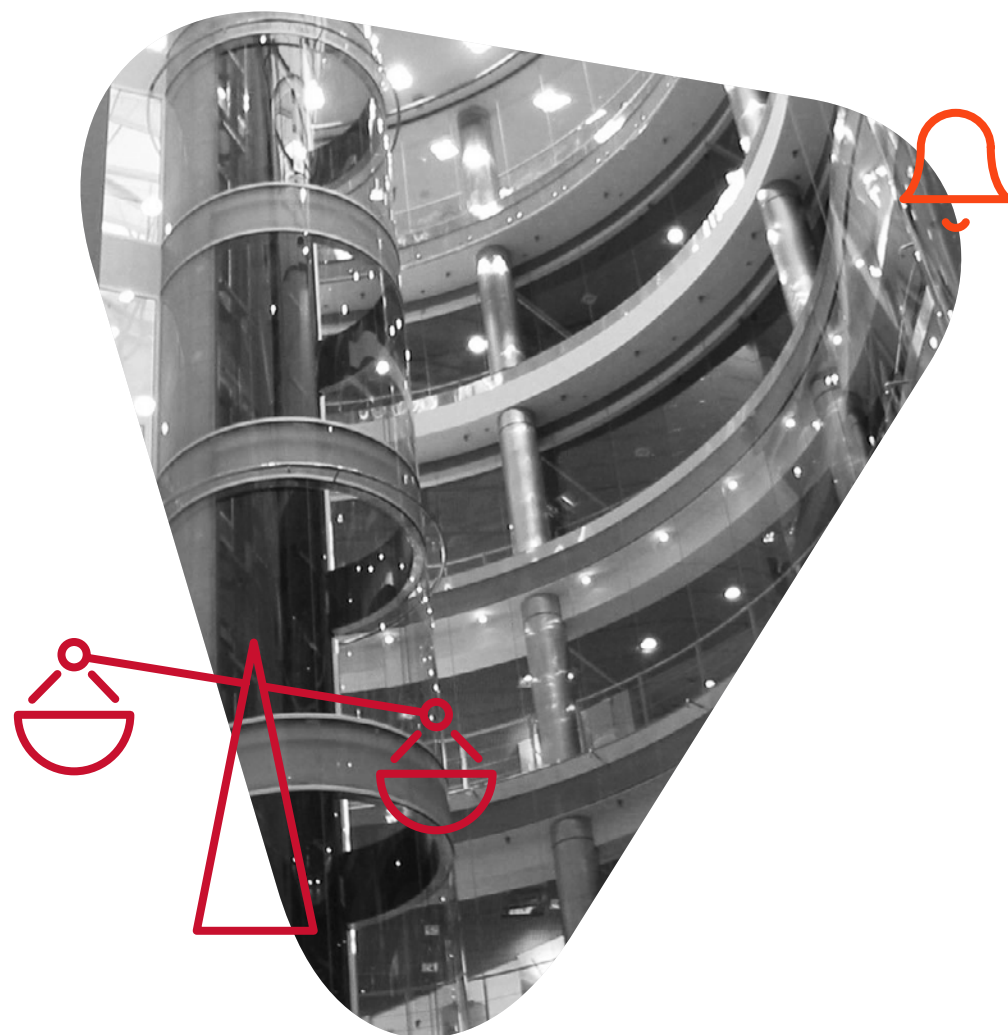
Darbinieku skaits

LMT darbinieki ir mūsu lielākā vērtība, un savstarpējā cieņa, respektējot abpusējas intereses, ir veids, kā mēs sadarbojamies. Vadības pieeja attiecību ar darbiniekiem veidošanā atspoguļota LMT grupas ētikas un uzvedības kodeksā. Izveidota personāla vadības sistēma, kas maksimāli samazina subjektivitāti gan personāla atlasē, pieņemot darbā cilvēkus atbilstoši kompetencēm, gan līdzvērtīgu iespēju nodrošināšanā darba vietā. Virkne iekšējo normatīvo dokumentu nosaka darba kārtību, darbinieku atlases un pieņemšanas darbā organizēšanu, atalgojuma noteikšanu, personāla vadību un personāla attīstību, apmācību procesu, kā arī darbinieku personas datu aizsardzību.

LMT iekšējos procesos ir noteikta kārtība, kādā ziņot par neatbilstošu rīcību, taču papildus ir izveidoti droši un uzticami trauksmes celšanas kanāli, lai darbiniekiem ir iespēja diskrēti ziņot LMT vadībai, ja darbā saskaras ar jebkāda veida cilvēktiesību pārkāpumu, diskrimināciju, iebiedēšanu, seksuālu uzbrūkšanos, korupciju, interešu konfliktu utt.

Ņemot vērā epidemioloģisko situāciju Latvijā 2021. gadā, LMT darba organizācijā tika veikta virkne pasākumu, lai samazinātu darbinieku veselības apdraudējuma riskus un nodrošinātu tīkla darbības nepārtrauktību. Uzskatām, ka ir būtiski veicināt maksimālu vakcinācijas aptveri uzņēmumā. 2021. gadā izvirzījām mērķi organizēt personāla vadības sistēmas darbību tā, lai nebūtu likumīgu un pamatotu darbinieku un pretendentu sūdzību Valsts darba inspekcijā un pretenzijas no Valsts darba inspekcijas puses. 2021. gadā Valsts darba inspekcijā iesniegta sūdzība par vienlīdzības principa neievērošanu pret nevakcinētiem darbiniekiem. LMT uzsāka un 2022. gadā turpinās šī incidenta izskatīšanu.

Organizēt personāla vadības sistēmas darbību tā, lai nebūtu likumīgu un pamatotu darbinieku un pretendentu sūdzību Valsts darba inspekcijā un pretenzijas no Valsts darba inspekcijas puses.

/ Mērķis 2022

Darbinieku apmācības

Uzņēmuma izaugsmes un veiksmīgas darbības pamats ir augsti kvalificēti darbinieki, tādēļ nepārtraukti attīstām un pilnveidojam darbinieku prasmes un zināšanas atbilstoši uzņēmuma biznesa mērķiem un reālajām mācību vajadzībām. Darbinieku mācību vajadzības katru gadu tiek apzinātas, tiekoties ar struktūrvienību vadītājiem. Apmācību plānošanā tiek ņemts vērā arī darbinieku novērtējums un atsauksmes par gūto apmācību pieredzi. Darbiniekiem tiek organizētas dažādas apmācības.

- Iekšējās apmācības, kuru pasniedzēji ir LMT grupas uzņēmumu darbinieki, kā arī apmācības, kuras tiek organizētas LMT e-skolā.
- Korporatīvās apmācības, kuras tiek organizētas tikai LMT grupas uzņēmumu darbiniekiem un kurās pasniedzēji ir pieaicināti no ārpuses. Mācības var būt ar LMT grupas uzņēmuma vajadzībām izstrādātu vai pielāgotu mācību programmu.

- Ārējās apmācības – publiskie apmācību pasākumi, tostarp kursi, semināri, konferences u. c. pasākumi.
- Regulāras obligātās apmācības, kuras organizē atbildīgās LMT struktūrvienības par konkrētām tēmām, piemēram, par personas datu aizsardzību, integrēto vadības sistēmu, korupcijas novēršanu, konkurences tiesībām, vides pārvaldību, ilgtspēju utt.
- Vispārējās apmācības – uzņēmuma organizēti semināri par dažādām sabiedrībā, biznesa vidē, uzņēmumā un cilvēka personīgajā izaugsmē aktuālām tēmām un tendencēm ar mērķi izglītēt un paplašināt darbinieku redzesloku, uzlabot darba efektivitāti un dzīves kvalitāti.

2021. gadā būtiski pieaudzis apmācību apjoms, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, apmācību stundu skaits uz darbinieku gadā pieaudzis par 40 %, kas saistīts ar daudz plašākām apmācību iespējām un pieejamību tiešsaistē.

PROJEKTU VADĪBAS KULTŪRA

Kurss "Projektu vadības kultūra" tika organizēts uzņēmuma iekšienē ar mērķi sinhronizēt projektu grupās strādājošos kolēģus, lai visiem būtu vienota izpratne par projektu vadības posmiem, prasībām, pamatlīnēm, kas ir jādara projekta veiksmīgai virzībai uz priekšu, tādā veidā arī uzlabojot savstarpējo komunikāciju un sadarbību.

ATGRIEZENISKĀS SAITES KULTŪRA

Lai uzņēmumā iedzīvinātu atgriezeniskās saites kultūru, visiem uzņēmuma darbiniekiem tika organizēti semināri "Atgriezeniskā saite no emocionālā viedokļa", "Atgriezeniskās saiknes kultūras veidošana", praktiskais treniņš "Motivējoša atgriezeniskā saite ar ietekmi".

KOMUNIKĀCIJA UN SADARBĪBA

Kontaktu centra darbiniekiem 2021. gadā noslēdzās iepriekš uzsāktās mācības pie psihoterapeita "Izaicinājumi komunikācijā ar klientiem un kolēģiem attālinātā darba apstākļos". Savukārt tiem kolēģiem, kas klientiem klātienē sniedz tehnisko atbalstu, tika nodrošinātas mācības "Kā komunikācijā ar uzbrūkošu klientu mazināt viņa un savu stresu". Gada noslēgumā, kad daudzi lielie uzņēmumi, tai skaitā LMT, klientu apkalpošanu pārvirzīja "zaļajā" režīmā, kas daļai klientu izsauca īpašu neapmierinātību un agresiju, darbiniekiem, kuri strādā ar klientiem, tika nodrošināts krīzes tālrunis. Šo līniju izveidojām sadarbībā ar krīzes centru "Skalbes", tālrunis bija pieejams 24/7 režīmā

un atbalstu sniedza profesionāli krīzes centra speciālisti.

Savstarpējās sadarbības uzlabošanai tika organizēti semināri "Sarežģīta komunikācija darba vidē. Ko ar to darīt?" un "Par ko stāsta konflikti un stāsti konfliktos".

Lai veicinātu un pilnveidotu savstarpējo sadarbību LMT jauno virzienu projektu grupās iesaistīto darbinieku vidū, tika organizēts izpētes projekts "Atgriezeniskā saite par sadarbību LMT jauno virzienu vertikālēs", kura ietvaros notika intervijas ar projektu grupās iesaistītajiem darbiniekiem un projekta noslēgumā tika prezentēts izpētes kopsavilkums, secinājumi un ieteikumi.

LABBŪTĪBA

Pievēršot uzmanību darbinieku labbūtībai, tika organizēti semināri "Iekšējā spēka avoti jeb kur rast motivāciju un iedvesmu?", "Labbūtība – iespējas un izaicinājumi", "Sociālā labbūtība jeb kā attiecības ietekmē to, kā jūtamies" un "Vides labbūtība jeb kā justies labāk, izmantojot visas cilvēka maņas". Tāpat gada sākumā organizējām darbinieku aptauju par attālināto darbu un darbinieku pašsajūtu, strādājot attālināti.

IESAISTE UN ATBILDĪBAS KULTŪRA

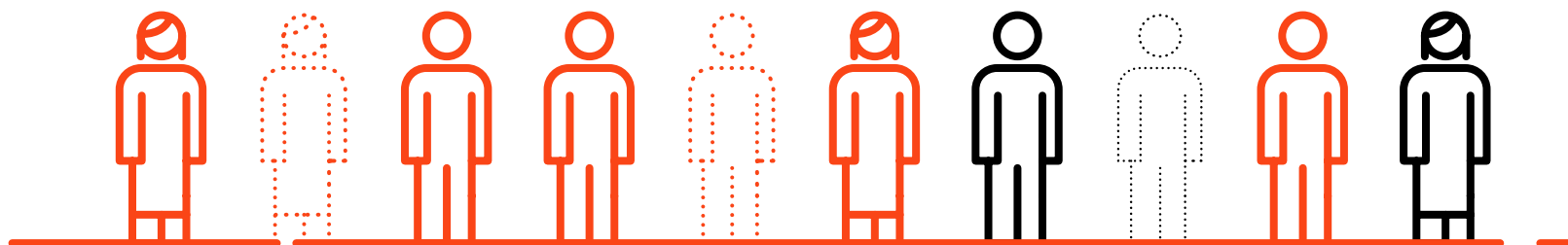
Vadītājiem tika organizētas mācības "Atbildības kultūras pazīmes un veicināšanas iespējas komandā". Tiem kolēģiem, kas par vadītājiem ir kļuvuši nesen, tika organizēts "FranklinCovey" kurss "Vadītāja domāšana un komandas vadība".

TEMATISKĀS PROFESIONĀLĀS APMĀCĪBAS

Tika organizēts apjomīgs kurss IT jomā ar 10 tēmām "Modern software delivery and infrastructure automation". Turpinot attīstīt 5G tīklu un VoLTE pakalpojumu, tehnoloģiskā virziena kolēģiem tika attīstītas kompetences par šīm tēmām, nodrošinot vairākus kursus par 5G un specifiskām VoLTE tēmām.

Lai veicinātu projektu grupās iesaistīto kolēģu izpratni par personas datu aizsardzību, izstrādājot jaunus pakalpojumus un risinājumus, tika organizēts pielāgots 22 stundu kurss par Vispārīgās datu aizsardzības regulas (GDPR) jautājumiem tiem kolēģiem, kas darbojas attiecīgajos projektos.

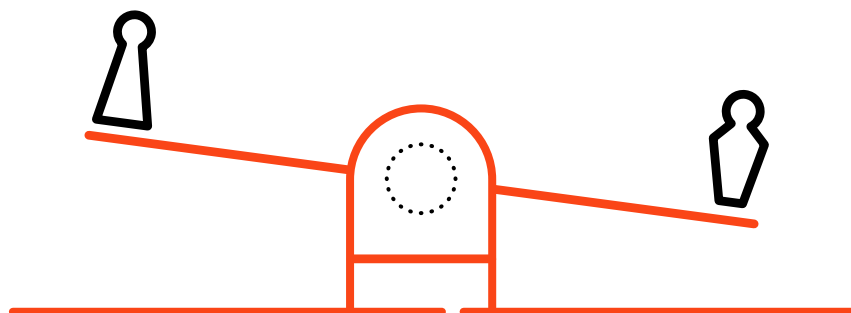
Dažādība un līdzvērtīgas iespējas

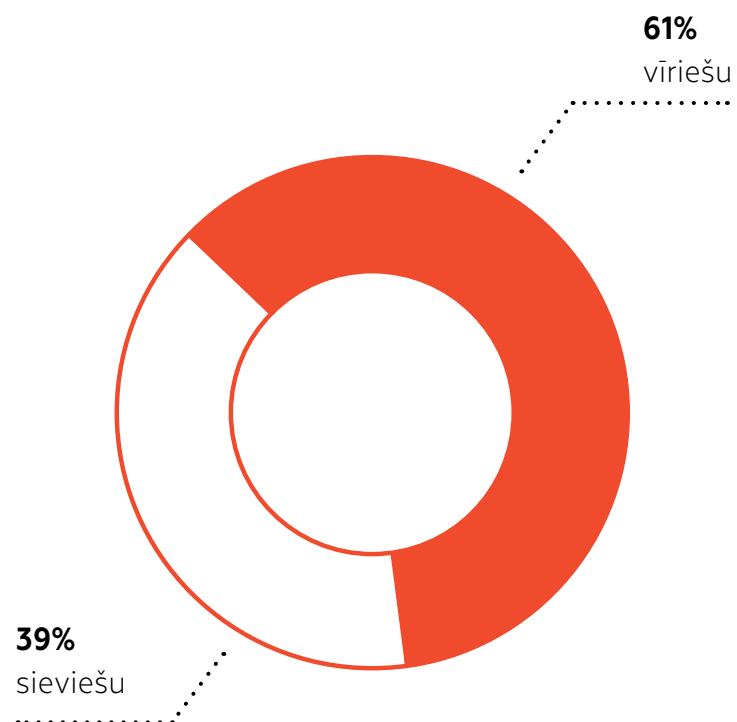
Mēs novērtējam, cienām un atbalstām zināšanu, pieredzes un viedokļu dažādību, kas palīdz mums attīstīties. Sekmējam dažādību un iekļaušanos, veidojot darba vidi, kurā tiek attīstīti talanti un atbalstīta darbinieku iesaiste, kā arī veicināta izpratne par dažādības konceptu.

2021. gadā izpildījām noteiktos mērķus – saglabājām darbinieku dzimumu (vīrieši/sievietes) līdzsvaru robežās +/-60/40 un darbinieku vecuma daudzveidību robežās no 18 gadiem līdz 70 gadiem.

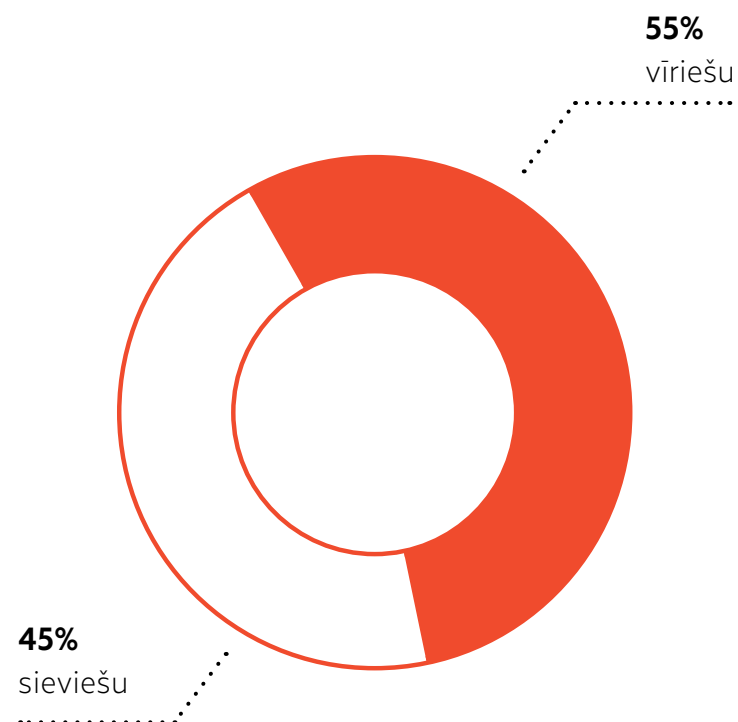
LMT pastāv vienota atalgojuma sistēma. Atalgojums tiek noteikts katram amatam pēc "Fontes" atalgojuma metodoloģijas neatkarīgi no darbinieka dzimuma, vecuma vai kādiem citiem diskriminējošiem aspektiem. Saskaņā ar LMT darbinieku atalgojuma politiku atalgojums tiek noteikts, ievērojot taisnīguma, konkurētspējas un darbinieku materiālās stimulēšanas principus.

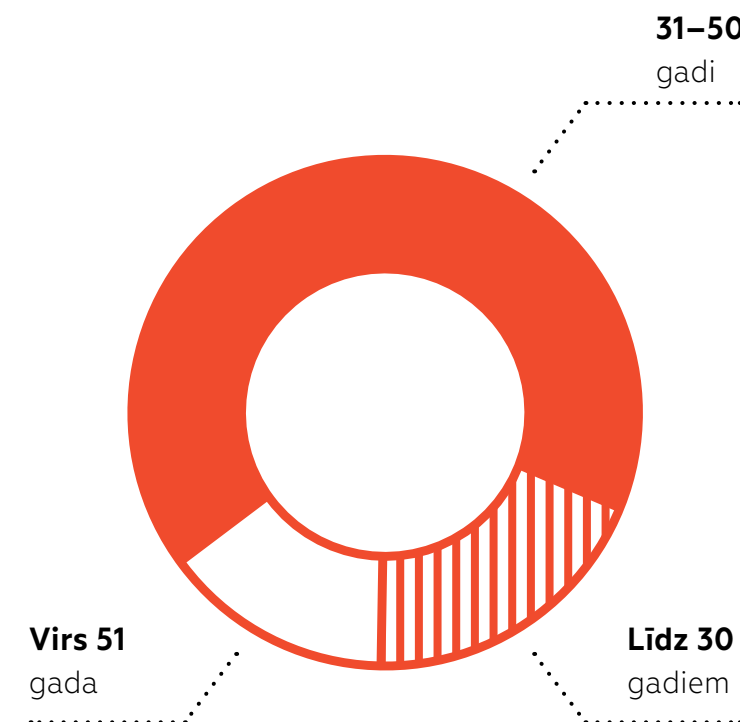
Vadītāju dzimumu līdzsvars

Darbinieku dzimumu līdzsvars

Darbinieku sadalījums pēc vecuma

Sadarbība ar "Riga TechGirls"

Elīna Lidere,

LMT Inovāciju ekosistēmu vadītāja,
"Riga TechGirls" līdzradītāja

Stiprinot sieviešu pozīcijas IT nozarē, LMT turpināja sadarbību ar biedrību "Riga TechGirls", lai iedvesmotu un atbalstītu sievietes apgūt jaunas karjeras iespējas šajā industrijā, kā arī veicinātu sieviešu tehnoloģiju prasmes. 2021. gadā LMT īstenoja mērķi iesaistīties vismaz trīs līdzvērtīgu iespēju veicināšanas pasākumos.

LMT piedalījās "Riga TechGirls" bezmaksas izglītības programmā sievietēm bez iepriekšējas pieredzes tehnoloģiju jomā "Iepazīsti tehnoloģijas", kurā iesaistījās gandrīz 6000 dalībnieču.

LMT speciālisti dalījās ar zināšanām par mūsdienu aktualitātēm tehnoloģijās – par mākslīgo intelektu, 5G iespējām, IT projektu vadību, līderību IT, testēšanu un kvalitātes nodrošināšanu IT jomā (Quality Assurance).

LMT darbinieki, t. sk., arī LMT viceprezidente Laura Keršule, iesaistījās "Riga TechGirls" mentoru programmā, kas saved kopā IT jomas profesionāļus ar sievietēm, kuras vēlas spert pirmos soļus IT jomā vai jau darbojas šajā nozarē un ir motivētas attīstīt savus talantus.

LMT Inovāciju ekosistēmu vadītāja Elīna Lidere ir "Riga TechGirls" līdzradītāja. Viņa vadīja "Riga TechGirls" sadarbībā ar Zviedrijas vēstniecību organizēto 3D modelēšanas darbnīcu meitenēm vecumā no 11 līdz 15 gadiem. E. Lidere organizēja un moderēja "Riga TechGirls" diskusiju "Iepazīsti mediju tehnoloģijas". Aicinot arī vīriešus aktīvāk līdzdarboties sieviešu iesaistē un iekļaušanā IT jomā, E. Lidere ir viena no "Riga TechGirls Male Champions" iniciatīvas virzītājām.

Saglabāt LMT darbinieku dzimumu (vīrieši/sievietes) līdzsvaru robežās +/- 60/40.

Saglabāt LMT darbinieku vecuma daudzveidību robežās no 18 līdz 70 gadiem.

LMT plāno turpināt iesaistīties vismaz 2–3 pasākumos, kas veicina **sieviešu iesaisti tehnoloģiju jomā un palīdzētu iepazīt tehnoloģiju iespējas visdažādāko nozaru pārstāvēm.**

/ Mērķis 2022

Darba veselība un drošība

DARBA AIZSARDZĪBAS SISTĒMA

LMT mērķis ir nodrošināt un nepārtraukti pilnveidot drošu un veselīgu darba vidi, novēršot apstākļus, kas pasliktina darbinieku veselību, un atbalstot veselību un labsajūtu veicinošus pasākumus. Tāpēc arī darbu organizējam tā, lai tiktu respektētas gan darbinieku, gan uzņēmuma intereses un ievērots darba/privātās dzīves līdzsvars.

Darba aizsardzības sistēma uzņēmumā ir organizēta saskaņā ar darba aizsardzības vispārīgiem principiem, kurā ietilpst:

- izveidota darba aizsardzības organizatoriskā struktūra;
- darba vides iekšējā uzraudzība, tostarp darba vides riska novērtēšana;
- konsultēšanās ar darbiniekiem un viņu iesaiste darba aizsardzības uzlabošanā.

Darbinieki 2021. gadā nav iesnieguši sūdzības Valsts darba inspekcijā, kā arī nav bijušas pretenzijas no uzraugošo institūciju puses. Tādējādi izvirzītais mērķis darba aizsardzībā ir izpildīts.

LMT aktīvi iesaistās un piedalās dažādās konferencēs arī darba aizsardzības jomā, kur dalāmies ar zināšanām un pieredzi.

Tā ar savu piemēru iedvesmojam savus sadarbības partnerus un citus uzņēmumus. Ik gadu piedalāmies Valsts darba inspekcijas organizētajā konkursā "Zelta ķivere" un dalāmies pieredzē par darba aizsardzību. 2021. gadā stāstījām par tēmu "Ergonomiski uzlabojumi darba vidē".

DARBA VIDE UN ERGONOMIKA

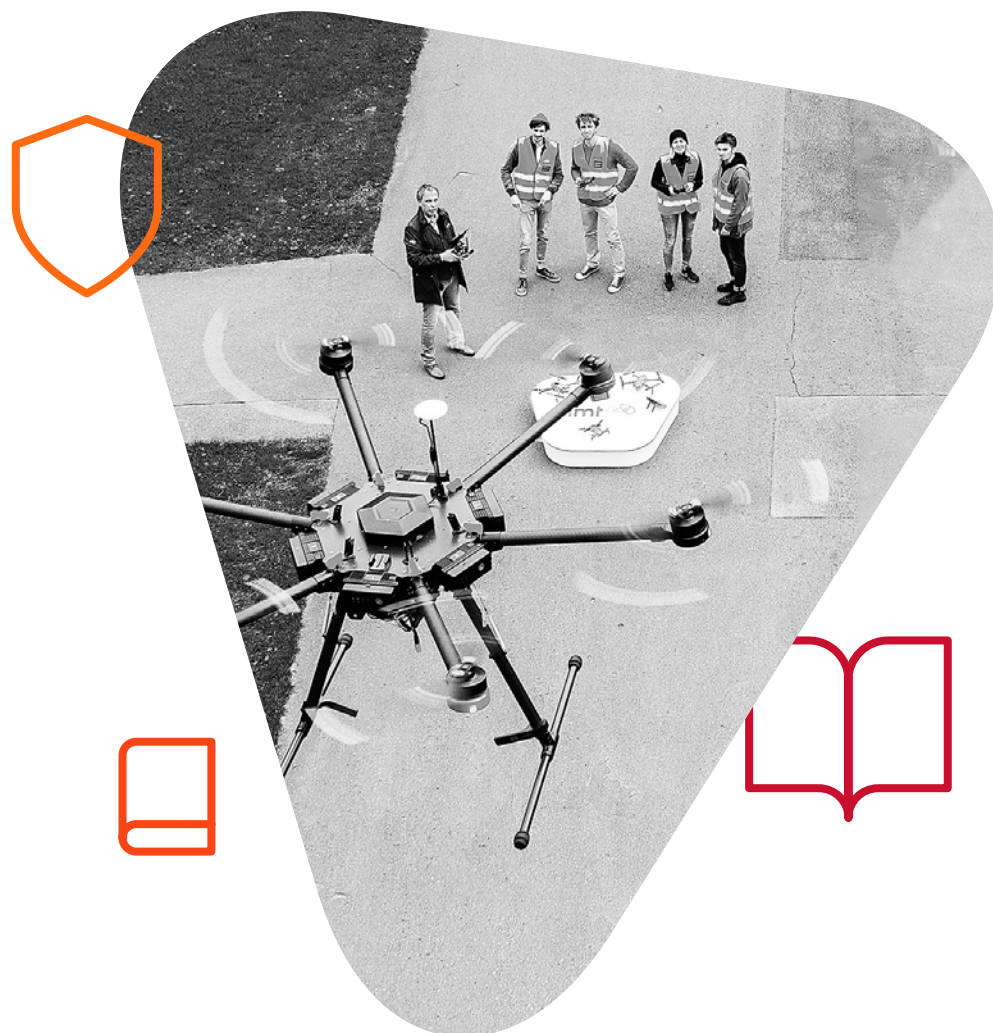
Rūpējoties par darba vidi, 2021. gadā, lielākajai daļai darbinieku strādājot attālināti, izmantojām iespēju darbinieku prombūtnes laikā veikt darba vietu ergonomikas uzlabošanas un labiekārtošanas darbus, kā arī īstenot apjomīgus remontdarbus. LMT administratīvajā ēkā Ropažu ielā 6 veikts galveno kāpņu sienu un griestu kosmētiskais remonts un stikla fasādes renovācija, atjaunojot stikla konstrukciju hidroizolāciju, kā arī nosiltinot ārsienas (85 m²). Tika atjaunotas arī telpas (35 m²). Vairoga ielas 22 ēkā tika veikta telpu vienkāršotā renovācija (586 m²), Ropažu ielā 6A – 1. stāva daļēja atjaunošana (51 m²). Uzsākta arī klientu centra "Brīvības centrs" 2. stāva vienkāršota renovācija (290 m²).

LMT ir izstrādāta darba aizsardzības instrukcija, kas nosaka darba aizsardzības prasības attālinātā darba veicējiem un sniedz vadlīnijas, kā iekārtot mājas biroju un organizēt attālināto darbu. Visus darbiniekus instruējam par attālinātā darba veikšanu. Lai LMT varētu sniegt profesionālu darba aizsardzības konsultāciju, darbinieki veica attālinātas darba vietas pašnovērtēšanu LMT speciālistu izstrādātajā informatīvajā sistēmā "Darba aizsardzība". Interaktīvais attālinātās darba vietas pašnovērtējums sastāv no piecām kontroljautājumu sadaļām, kur darbiniekam ir jāatbild uz vairākiem jautājumiem katrā sadaļā un jāpievieno vismaz viena fotogrāfija, kurā skaidri redzams galds, krēsls un datoraprīkojums. Lai mājās varētu iekārtot ergonomisku darba vietu, darbinieki saņēma gan informatīvu atbalstu instrukciju un konsultāciju veidā, gan materiālu atbalstu – biroja mēbeles, monitorus un līdzekļus fiziskās darba vides labiekārtošanai mājās (tika piedāvātas arī atlaides biroja mēbeļu iegādei).

FIZISKĀS AKTIVITĀTES

Kustības un svaigs gaiss ir svarīgi priekšnoteikumi, par kuriem nedrīkst aizmirst, strādājot mājās, tādēļ īstenojam vairākas aktivitātes, lai veicinātu darbinieku fizisko veselību:

- organizējam dziļās muskulatūras stiprināšanas nodarbības tiešsaistē divas reizes nedēļā;
- rudens periodā, kad valstī izsludināja mājāsēdi un bija slēgti arī sporta klubi, tika organizēta rīta vingrošana tiešsaistē trīs reizes nedēļā darba laikā;
- vasarā norisinājās sporta spēles – darbinieku piedzīvojumu sacensības "Torņu spēles";
- darbinieki tiek aicināti pievienoties LMT komandai maratonā, riteņbraukšanā, basketbolā;
- tiek organizēti izaicinājumi kustībām svaigā gaisā, skrienot, staigājot un braucot ar velosipēdu.

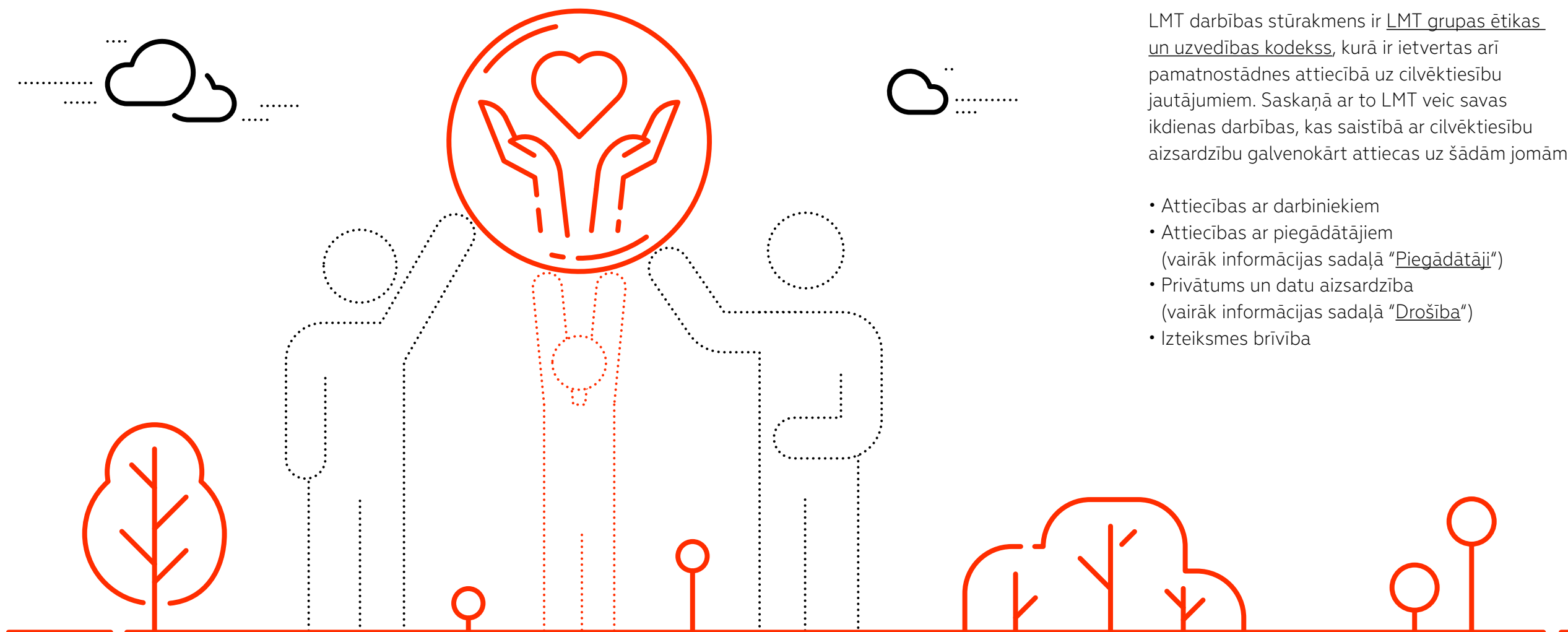

Organizēt darba aizsardzības sistēmu, **veidojot drošu un veselīgu darba vidi**, lai nebūtu likumīgu un pamatotu darbinieku sūdzību Valsts darba inspekcijā un pretenziju no Valsts darba inspekcijas puses.

/ Mērķis 2022

Cilvēktiesības

LMT darbības stūrakmens ir LMT grupas ētikas un uzvedības kodekss, kurā ir ietvertas arī pamatnostādnes attiecībā uz cilvēktiesību jautājumiem. Saskaņā ar to LMT veic savas ikdienas darbības, kas saistībā ar cilvēktiesību aizsardzību galvenokārt attiecas uz šādām jomām:

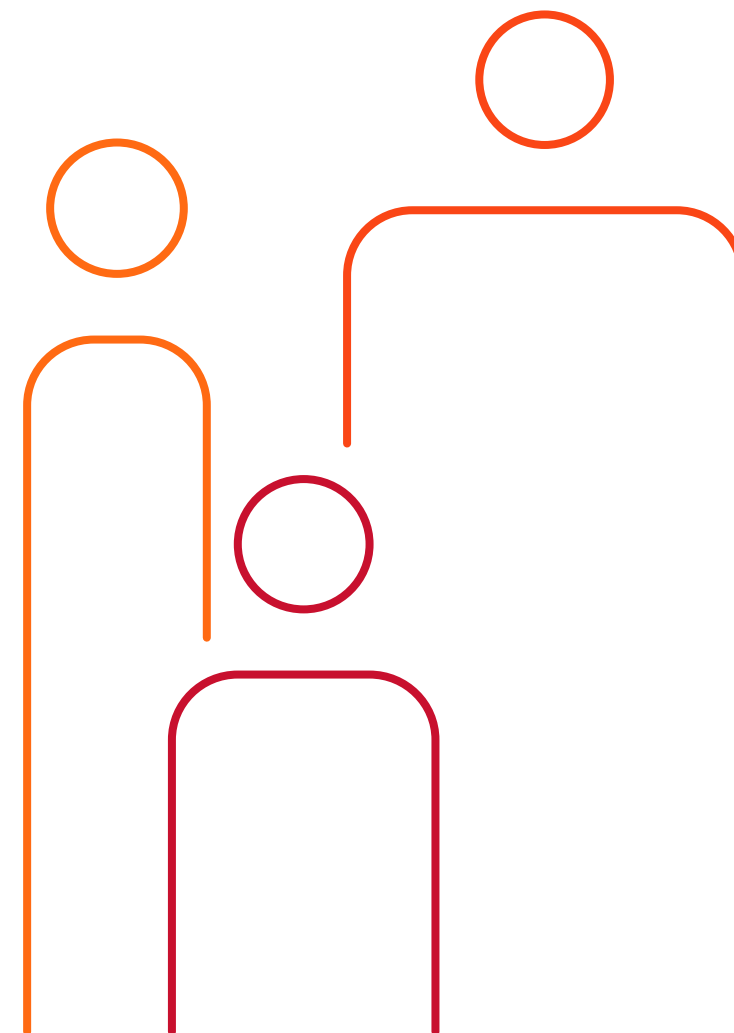
- Attiecības ar darbiniekiem
- Attiecības ar piegādātājiem (vairāk informācijas sadaļā "Piegādātāji")
- Privātums un datu aizsardzība (vairāk informācijas sadaļā "Drošība")
- Izteiksmes brīvība

Nediskriminēšana

LMT pret visiem izturas godīgi un vienlīdzīgi. Mēs veidojam tādu darba vidi, kurā cilvēki tiek cienīti, neraugoties uz individuālām atšķirībām, dotībām vai personiskajām īpašībām.

Nepieļaujam diskrimināciju rases, dzimuma, reliģijas, fizisko trūkumu, tautības, seksuālās orientācijas, ģimenes, vecāku sociālā stāvokļa vai politiskās pārliecības dēļ.

2021. gadā Valsts darba inspekcijā iesniegta viena sūdzība par vienlīdzības principa neievērošanu pret nevakcinētiem darbiniekiem. LMT uzsāka un 2022. gadā turpinās šī incidenta izskatīšanu.

Brīvība apvienoties organizācijās un slēgt kolektīvos darba līgumus

Mēs respektējam darbinieku tiesības izvēlēties, vai attiecībā uz kolektīvo līgumu viņus pārstāv vai nepārstāv arodbiedrība. Darbinieku, kurš izmanto šīs tiesības, nedrīkst diskriminēt. Visiem darbiniekiem ir jāzina savu darba attiecību pamatnoteikumi un nosacījumi.

Darbiniekiem ir tiesības no brīvas gribas, bez jebkādiem diskriminējošiem ierobežojumiem apvienoties vai pievienoties dažādām organizācijām, biedrībām, lai varētu aizstāvēt savas sociālās, ekonomiskās un profesionālās tiesības un intereses, kā arī izmantot visus labumus, ko tās sniedz. LMT ir darba koplīgums, kas attiecas uz visiem darbiniekiem, un LMT darbinieku arodbiedrība.

LMT ir regulāras sociālā dialoga sarunas ar LMT arodbiedrību. Koplīgums ir pieejams visiem darbiniekiem LMT iekšējā informācijas tīklā STROPS.

Izteiksmes brīvība

LMT tīkls un sniegtie pakalpojumi dod iespēju piekļūt informācijai un dalīties idejās, tādā veidā veicinot izteiksmes brīvību, atklātību, caurskatāmību un demokrātiju.

LMT konsekventi iestājas par tiesiskumu visās jomās. Tiesiskums tāpat kā informācijas brīvība ir demokrātijas stūrakmeņi, tādēļ LMT nosoda cenzūru jebkādas tās izpausmēs. Jau vairākus gadus esam ieņēmuši aktīvu pozīciju, ka lēmumu par sabiedrības un privātpersonu ieguvumiem un zaudējumiem, bloķējot konkrētu interneta vietni, var pieņemt tikai ar tiesas vai tiesneša akceptu. Turklāt interneta bloķēšana var būt tikai papildu un pagaidu līdzeklis procesā (civilprocesā, administratīvajā procesā vai kriminālprocesā) pret prettiesiskās rīcības īstenotāju. Pamatatbildība par internetā pieejamās informācijas saturu ir tā izvietotājam, nevis interneta pakalpojumu sniedzējiem, kuri to nepārveido, nekontrolē un citādi neietekmē.

Cilvēktiesību jomā 2021. gadā LMT turpināja iestāties par brīva un atvērta interneta principu nodrošināšanu LMT elektronisko sakaru tīklā.

2021. gadā ir nodrošināta tāda pati piekļuve saturam kā iepriekšējos gados, t. i., interneta piekļuves ierobežojumi tiek nodrošināti tikai normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā. 2021. gadā klientu dati tika pasargāti atbilstoši augstākajiem standartiem.

Turpināt nodrošināt klientu personas datu aizsardzību atbilstoši Vispārīgās datu aizsardzības regulas, nozares un standartu prasībām. Saglabāt klientu un sabiedrības vārda brīvības iespējas (brīvu piekļuvi saturam) 2021. gada līmenī.

/ Mērķis 2022

Piegādātāji

Vēlamies, lai piegādātāji un sadarbības partneri uztvertu mūs kā uzticamu, taisnīgu un profesionālu sadarbības partneri, kas rīkojas atbilstoši augstākajiem biznesa ētikas standartiem un labākajai iepirkumu praksei. Mūsu mērķis ir labas ilgtermiņa komerciālās attiecības un konstruktīva sadarbība, aptverot visu piegādes ķēdi un sagaidot atbilstību mūsu ētikas, ilgtspējas, personas datu un informācijas aizsardzības prasībām. Mēs sagaidām, lai mūsu piegādātāji un sadarbības partneri atzītu starptautiskos standartus cilvēktiesību, darba apstākļu, vides aizsardzības un korupcijas apkarošanas jomās.

Piegādātāju izvēles process noris atbilstoši LMT grupas iepirkumu politikai, kurā ir noteikts galvenais iepirkumu procesa ietvars. Piegādātāja izvēles process tiek organizēts caurskatāmi, nodrošinot godīgu un vienādu attieksmi pret visiem piegādātājiem.

LMT sadarbības līgumos ietver nosacījumu, ka LMT piegādātāji apņemas saskaņot savas darbības ar principiem, kuri ir līdzīgi tiem, kas ietverti [LMT grupas piegādātāju uzvedības kodeksā](#), [LMT grupas ētikas un uzvedības kodeksā](#), [LMT integrētajā kvalitātes, vides un informācijas drošības politikā](#), kā arī

[LMT grupas aizsargājamās informācijas apstrādes prasībās](#) (turpmāk visi kopā saukti – kodeksi).

LMT ir būtiski zināt arī piegādātāju piesaistītos apakšuzņēmējus un izvērtēt to atbilstību LMT noteiktajām prasībām. LMT ilgtspējas apņemšanās ietver visu piegādes ķēdi, kurā arī no LMT netiešajiem piegādātājiem un apakšuzņēmējiem tiek sagaidīta atbilstība ne tikai spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, bet arī LMT grupas kodeksiem.

2021. gadā tika izvirzīts mērķis nodrošināt, ka vismaz 80 % darījumu piegādātāju un sadarbības partneru ir pienākums ievērot LMT kodeksos ietvertos principus. Analizējot sasniegto rezultātu – 64,5 %, tika noteiktas atsevišķas darījumu grupas, kurām prasība ievērot kodeksos ietvertos principus, vērtējot pēc darījuma būtības, nav piemērojama, jo faktiski neuzlabo piegādes ķēdes pārvaldību.

Galvenais paņēmieni konkurences veicināšanai ir konkurējošu piedāvājumu saņemšana. Izvēloties piegādātāju, mērķis ir nodrošināt pastāvīgu ilgtermiņa piekļuvi labākajiem piegādātājiem, produktiem vai pakalpojumiem par zemākajām kopējām dzīves cikla

izmaksām, ievērojot ilgtspējas prasību izpildi. Pastāvīgas konkurences nodrošināšanas un risku samazināšanas nolūkā LMT pēc iespējas izvairās no atsevišķu darbības jomu pakļaušanas vienam piegādātājam. Lai novērtētu ar potenciāliem piegādātājiem saistīto risku pirms darījumu noslēgšanas, izstrādāta augsta riska piegādātāju vērtēšanas metodika.

LMT piegādātāji ir gan paši ražotāji, gan arī ražotāju pārstāvji reģionā un produktu izplatītāji. LMT sadarbojas ar vairumtirgotājiem un mazumtirgotājiem, kā arī ar neatkarīgiem profesionāļiem un jomas ekspertiem. Lielākā daļa LMT piegādātāju ir no Baltijas un Skandināvijas valstīm. Tomēr atsevišķu produktu un ar tiem saistīto pakalpojumu iepirkumi ir arī no tādiem piegādātājiem, kas atrodas Ziemeļamerikā un Āzijā. LMT lielākie piegādātāji ir:

- produktu ražotāji, piegādātāji un pakalpojumu sniedzēji, kas nodrošina LMT publiskā elektronisko sakaru tīkla infrastruktūras objektu izveidošanu, aprīkošanu, darbību un ekspluatāciju;
- pakalpojumu sniedzēji, kas nodrošina, veicina un attīsta preču un pakalpojumu izplatīšanu.

Uzlabet piegādes ķēdes pārvaldību, **nodrošinot, ka vismaz 70 % ar piegādātājiem noslēgto līgumu tiek iekļauts pienākums ievērot LMT kodeksos ietvertos vai tiem līdzvērtīgus principus.**

/ Mērķis 2022

Vide

Plānveidīgi strādājam pie tā, lai samazinātu LMT ietekmi uz vidi. Esam izvērtējuši LMT darbības un procesus, lai rastu iespējas ietekmi samazināt, efektīvāk izmantojot resursus un cenšoties radīt mazāk atkritumu.

LMT vides pārvaldības sistēma ir **sertificēta atbilstoši standarta ISO 14001 prasībām.**

Būtiskākais vides aspekts jeb būtiskākā ietekme uz vidi ir elektroenerģijas patēriņam – energoresursu patēriņa bilance parāda, ka gandrīz 93 % veido elektroenerģijas patēriņš. Tāpēc LMT vides mērķi galvenokārt ir vērsti uz to, lai elektroenerģija tiktu izmantota efektīvāk. Lai samazinātu uzņēmuma darbības rezultātā radušos siltumnīcefekta gāzu izmešus, LMT izmanto elektroenerģiju, kas iegūta no atjaunojamiem energoresursiem.

Vides aizsardzības un ilgtspējas vadlīnijas LMT vadība ir noteikusi Integrētajā kvalitātes, informācijas drošības un vides politikā, un LMT tīmekļa vietnē publiskoti uzņēmuma vides aizsardzības pamatprincipi.

Vides pārvaldības process

LMT darbības un procesi

Ietekme uz vidi

Resursu patēriņa/radīto atkritumu uzskaitē

Mērķi, uzdevumi un pilnveidošanas pasākumi

Uzlaboti procesi, efektīvāki risinājumi

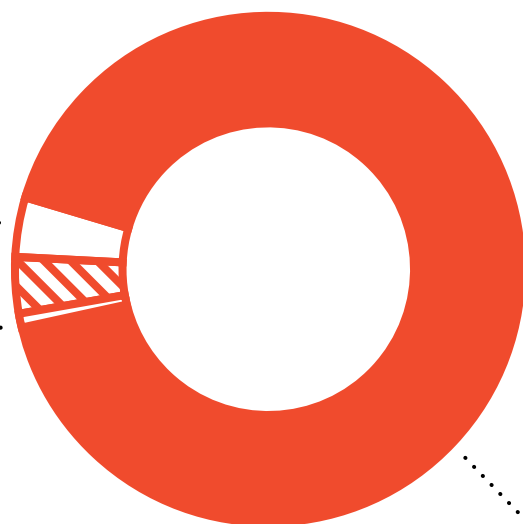
SAMAZINĀTA IETEKME UZ VIDĪ

Energijas patēriņa sadalījums

3,9 %
gāze

3,4 %
degviela

0,1 %
siltumenerģija

92,6 %
elektroenerģija

Kopējā LMT patērētā enerģija (MWh)

56 659,74
2021

54 086,13
2020

51 559,90
2019

2021. gada vides mērķu izvērtējums

1.

Mērķis: samazināt dzesēšanas iekārtu elektroenerģijas patēriņu par 20 MWh gadā noslogotajās bāzes stacijās. Nomainītas

32 kondicionēšanas iekārtas pret energoefektīvākām (plānotais skaits – 20 iekārtas), kā rezultātā ietaupījums sasniedz 2,01 MWh kopš uzstādīšanas brīža 2021. gadā. Mērķis nav izpildīts galvenokārt tāpēc, ka siltumģenerējošās jaudas tika iznestas ārpus bāzes staciju konteineriem un telpām, kurās uzstādītas kondicionēšanas iekārtas, kā arī tāpēc, ka vecākās un neefektīvākās kondicionēšanas iekārtas jau ir nomainītas. Tomēr šāda energoefektivitātes pasākuma ieviešana ir nepieciešama un ilgtermiņā sniedz vēlamo rezultātu.

2.

Mērķis: samazināt elektroenerģijas patēriņu par 35 MWh gadā (pēc taisngriežu iekārtu nomaiņas bāzes stacijās). Mērķis ir izpildīts – nomainītas 48 taisngriežu iekārtas un ietaupījums ir 160,48 MWh kopš iekārtu uzstādīšanas 2021. gadā.

3.

Mērķis: samazināt elektroenerģijas patēriņu par 220 MWh gadā (pēc bāzes staciju modernizācijas). Mērķis ir izpildīts – elektroenerģijas patēriņa samazinājums sasniedz 646,25 MWh kopš uzstādīšanas brīža 2021. gadā.

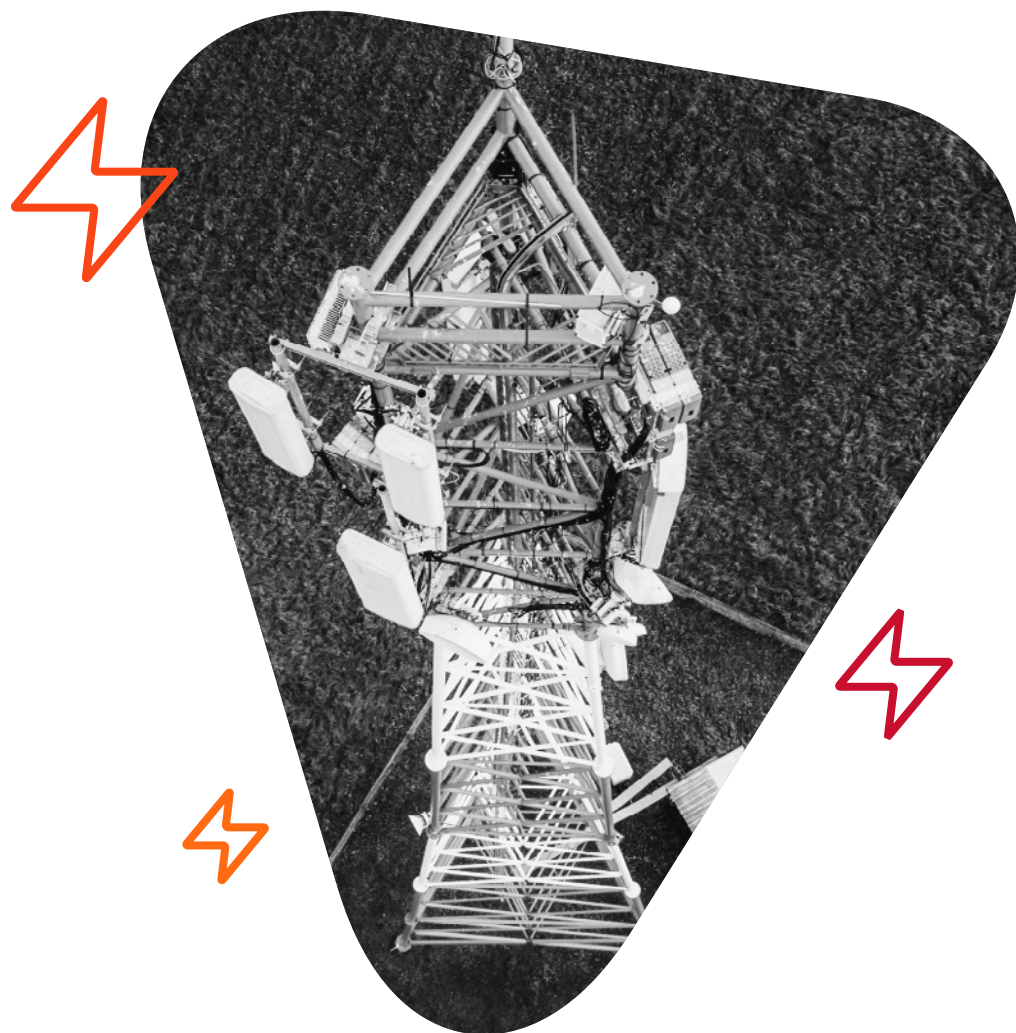
4.

Mērķis: ieviest AVK energoefektivitātes monitoringa sistēmu Ropažu ielā 6.

Mērķis ir izpildīts daļēji, jo darbs pie sistēmas pilnveidošanas turpināsies 2022. gadā. Analizējot efektivitātes rādītāju parametrus un pārskatot algoritmus, secināts, ka sistēmas platforma gan jāpilnveido ar jauniem datu atspoguļojumu algoritmiem, gan jāveic korekcijas esošajos. Ir veikta visu aukstuma un siltuma ultraskaņu skaitītāju kalibrācija. 2022. gadam kā efektivitātes pasākums noteikts saules kolektoru potenciālu izvērtēšana karstā ūdens ražošanai LMT administratīvajai ēkai.

5.

Mērķis: ventilēšanas iekārtu PN1, PN2 un PN3 nomaiņa pret "Ecodesign 2020" ventilācijas iekārtām, samazinot energoresursu patēriņu par 3 %, salīdzinot ar 2020. gadu. 2021. gadā tika nolemts iepirkumu dalīt divās kārtās, pirmajā kārtā iepērkot ventilācijas iekārtu PN3 un ūdens-glikola dzesēšanas (čilleris) iekārtu AS11. Savukārt PN1 un PN2 iekārtu iepirkums un būvniecība tiek plānota 2022. gadā. Mērķis ir izpildīts daļēji, piegādes termiņu dēļ pirmās kārtas darbus paredzēts pabeigt līdz 2022. gada 1. maijam. Mērķis samazināt energoresursu patēriņu tiek pārnests uz 2022. gadu.

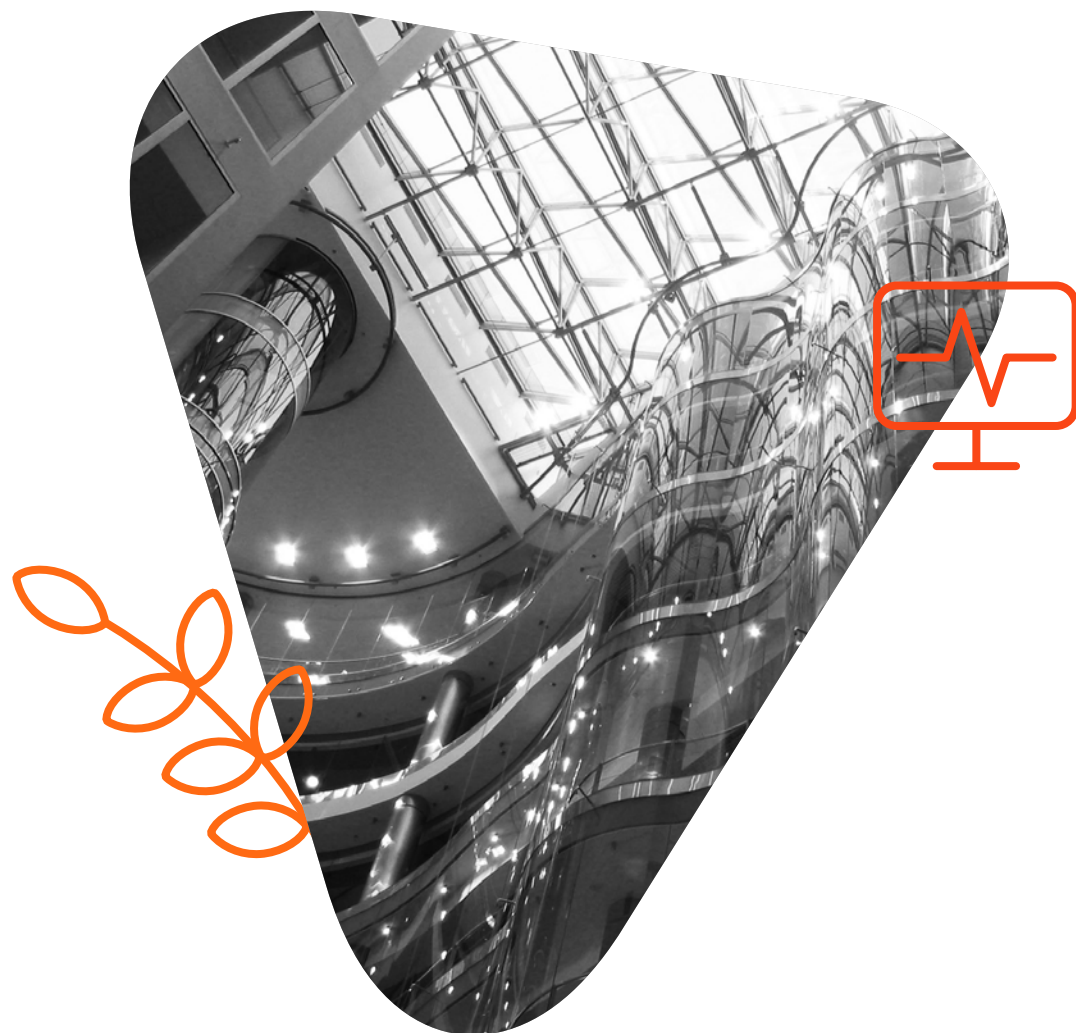

Samazināt elektroenerģijas patēriņu par 50 MWh gadā pēc taisngriežu iekārtu nomaiņas bāzes stacijās.

Samazināt administratīvās ēkas Ropažu ielā 6 dežūrapgaismojuma elektroenerģijas patēriņu par 12 MWh gadā.

Samazināt sakaru tīklu objektu elektroenerģijas patēriņu par 150 MWh, ieviešot modernu STO aparatūras vadības sistēmu.

/ Mērķis 2022

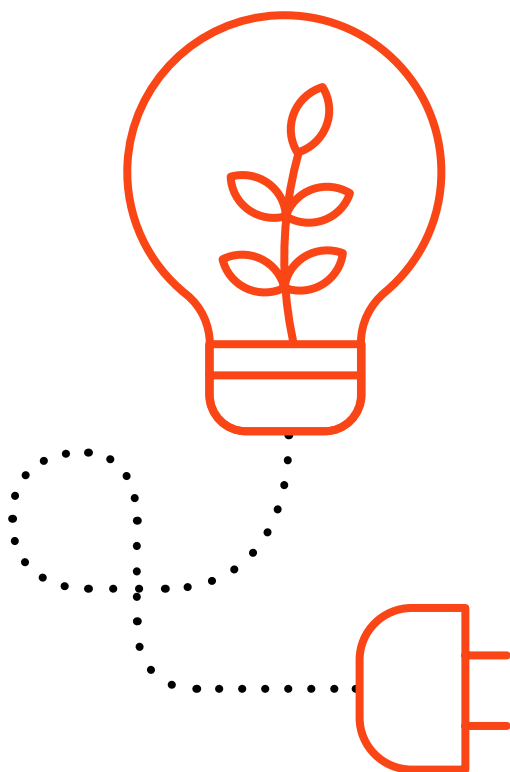
Veikt AVK energopārvaldības sistēmas modernizāciju Ropažu ielā 6 un 6a, lai samazinātu datu kļūmes sistēmā par 80 %.

Ventilēšanas iekārtu PN1, PN2, PN3 un dzesēšanas iekārtu AS11 nomaiņa pret "Ecodesign" iekārtām, samazinot energoresursu patēriņu par 3 %, salīdzinot ar 2021. gadu.

Izvērtēt iespēju Ropažu ielā 6 uzstādīt saules kolektora sistēmu karstajam ūdenim, ietaupot 48,9 MWh dabasgāzes gadā.

/ Mērķis 2022

Energoefektivitāte

Turpinoties datu patēriņa pieaugumam, LMT iegulda datu pārraides tīkla attīstībā un paplašināšanā, kā rezultātā pieaug arī elektroenerģijas patēriņš.

Lai samazinātu šīs tendences ietekmi uz vidi, LTE tīkla pārklājuma izvēršanas un tīkla kapacitātes nodrošināšanas procesā LMT plāno un ievieš energoefektivitātes pasākumus – nomaina novecojušas iekārtas pret mūsdienīgām energoefektīvākām iekārtām, modernizē dzesēšanas sistēmas, ievieš jaunas enerģiju taupošas funkcionalitātes utt. Kopējā LMT patērētā enerģija, salīdzinot ar 2020. gadu, ir palielinājusies par 4,8 %, taču vidēji enerģijas patēriņš pret saražoto datu apjomu turpināja samazināties: lai mobilajā tīklā saražotu 1 TB datu apjomu, 2021. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tika patērēts par 13 % mazāk enerģijas, savukārt piecu gadu periodā samazinājums ir 57 %.

Inovāciju projekti

Transporta nozare rada 29 % pasaules siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju un ir viens no galvenajiem gaisa piesārņojuma un SEG emisiju cēloņiem pilsētās. Nepieciešama pārkārtošanās uz ilgtspējīgu un viedu mobilitāti, lai Latvija spētu izpildīt saistības, ko ir uzņēmusies Eiropas Zaļā kursa ietvaros. Mobilitāte pilsētās saskaras ar daudziem izaicinājumiem – emisiju pieaugumu, piekļuves problēmām, ceļu satiksmes negadījumiem, sastrēgumiem –, kuru risināšanā ir potenciāls viedās mobilitātes inovācijām. Viedās mobilitātes ideju realizācijā būtiska loma ir savienojamībai, un lielākajai daļai tehnoloģisko risinājumu ir nepieciešams stabils datu pārraides pieslēgums. Izmantojot LMT pieredzi plaša mēroga inovatīvu risinājumu ieviešanā, esam pievērsušies mobilitātes izaicinājumu risināšanai, strādājot ar institūcijām, pašvaldībām, akadēmiķiem un jaunuzņēmumiem, lai kopīgi virzītu inteliģento transporta sistēmu

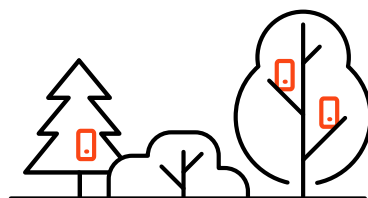
ieviešanu, tādējādi samazinot gaisa un trokšņa piesārņojumu, uzlabojot piekļūstamību, ceļu satiksmes drošību un vides veselību.

Attīstot viedpilsētu iniciatīvas, jārisina problēmas, kas saistītas ar pilsētu teritoriju radītajām CO₂ emisijām un klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem. Strauji attīstoties tehnoloģijām, aizvien svarīgāka loma ir lēmumu pieņemšanai, kurā līdzdarbojas visas ieinteresētās puses: pašvaldība, iedzīvotāji, zinātnieki un uzņēmumi. LMT ir pievienojies inovāciju kustībai "VEFRESH", lai VEF apkaimi attīstītu kā viedpilsētas pilotteritoriju, kurā tiek izmēģināti un ieviesti jaunākie tehnoloģiskie risinājumi, kas palīdz veidot cilvēkiem draudzīgu un zaļu iekārtojumu un infrastruktūru. LMT mobilā tīkla infrastruktūra, kompetence tehnoloģijās un pieredze lielo datu apstrādē sniedz iespējas digitālajai transformācijai.

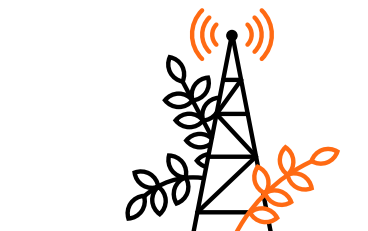
Ietekmes uz vidi mazināšana

Vides aizsardzība ir kļuvusi par LMT ikdienas sastāvdaļu, un to ir veicinājušas šādas aktivitātes un inovācijas:

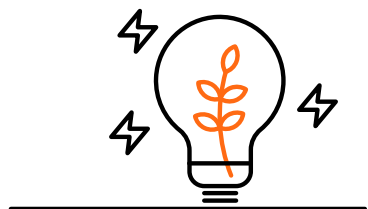
Vides prasības
iepirkumos

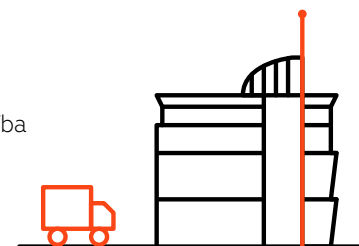
Ietekmes uz vidi
izvērtējums
projektu ietvaros

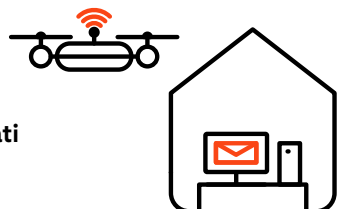
Energoefektivitāte

Piegādātāju atbilstība
LMT kodeksiem

Fokuss uz klientu
iespējām ērtāk
apkalpoties attālināti

Atkritumu šķirošana

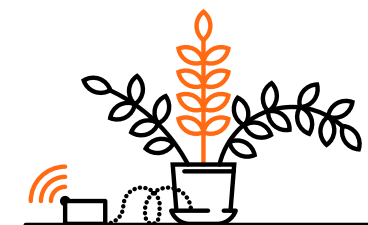
Darbinieku iesaiste
un izglītošana

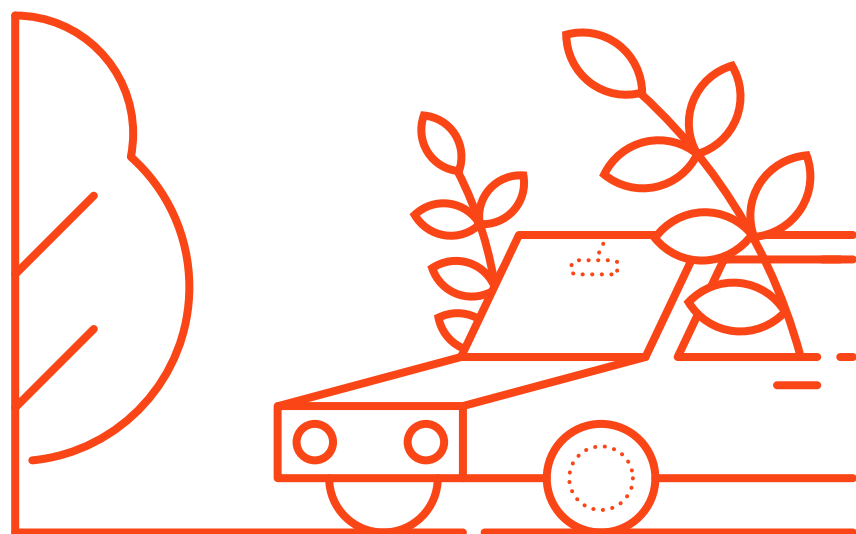
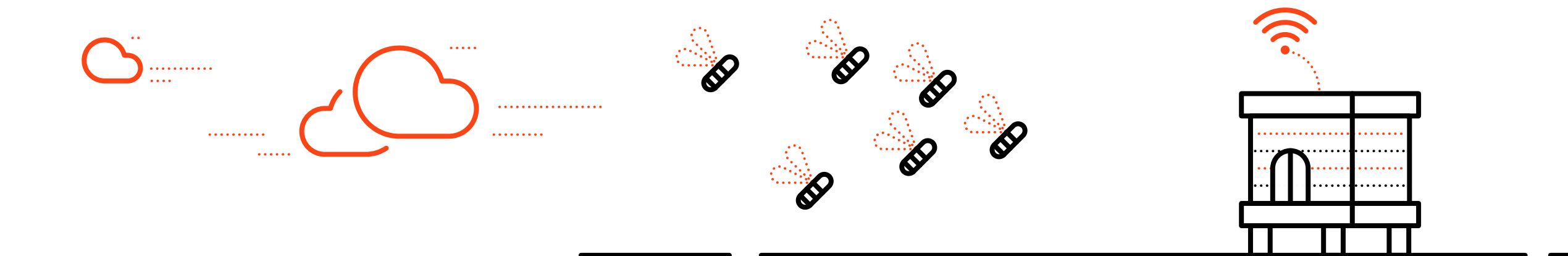

Elektroniska
dokumentu aprīte

Elektroenerģija
no atjaunojamiem
energoresursiem

Rūpējoties par LMT transportlīdzekļu degvielas patēriņa un oglekļa dioksīda (CO₂) emisiju samazinājumu, LMT pakāpeniski palielina apkārtējai videi draudzīgāku automašīnu īpatsvaru autoparkā – 2021. gadā 25 % automašīnu ir aprīkotas ar hibrīddzinējiem un 2 % ar elektrodzinējiem.

2021. gada rudenī sākām projektu administratīvajā ēkā Ropažu ielā 6 radušos organisko atkritumu pārstrādei vermikompostā, izmantojot komposta sliedītes. Radušos kompostu izmantosim telpaugu un āra stādījumu augsnes bagātināšanai.

2020. gada vasaras sākumā uz LMT tehniskās ēkas jumta līdzās 5G bāzes stacijai tika izvietoti pieci viedstropi, kas aprīkoti ar dažādiem sensoriem, atvieglojot biškopja darbu un ļaujot uzraudzīt dravu attālināti. 2021. gadā ievācām 108 litrus augstvērtīga medus.

Elektronisko atkritumu samazināšana

Visu cieņu vecajam telefonam!

Nodod savu veco mobilo telefonu jebkurā
LMT klientu centrā un palīdzi saudzēt dabu!

Nāc uz LMT Klientu Centru

Palūdz pārdevējam novērtēt telefonu

Ziedo

Latvijas Bērnu Dzirdes centram

Ievieto telefonu speciālā kastē

Lūdzu, izdzēs visu informāciju no telefona,
pirms tā ievietošanas kastē

Saņem atlaidi vai dāvanu karti

LMT pakalpojumu apmaksai
vai jaunu iekārtu iegādei

Lai pagarinātu produktu aprites ciklu, efektīvāk izmantojot dabas resursus, un samazinātu dabas piesārņojumu, arī 2021. gadā iedzīvotājiem tika nodrošināta iespēja LMT klientu centros atdot vecos mobilos telefonus un planšetdatorus, kas tālāk tiek nodoti pārstrādes uzņēmumam. No veco iekārtu atlikušās vērtības iegūtie līdzekļi ziedoti Latvijas Bērnu dzirdes centram modernas diagnostikas aparatūras iegādei. 2021. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, par 24 % samazinājies ziedoto un no klientiem atpirkto

nevajadzīgo nolietoto iekārtu skaits. Tas saistīts ar Covid-19 pandēmijas ietekmē noteiktajiem ierobežojumiem klientu apkalpošanai klātienē. Pārstrādei nodotie nolietotie tālruņi ir 4,7 % no 2021. gadā pārdoto tālruņu skaita. Veicinot lietotu iekārtu atkārtotu iekļaušanu tirgū, LMT e-veikalā arī piedāvā iegādāties mazlietotas iekārtas. Visas iekārtas ir tehniski pārbaudītas, un vienīgā atšķirība no jaunām – nenozīmīgas vizuālas lietojuma pazīmes. Iespēju iegūt lielisku iekārtu par zemāku cenu izmanto aizvien vairāk klientu.

An aerial night photograph of a city intersection. The scene is illuminated by streetlights, creating a high-contrast black and white image. In the foreground, a large, bright red, rounded shape overlaps the image, containing white text. The intersection features multiple lanes, crosswalks, and traffic lights. A prominent building with a curved facade is visible in the upper center. A circular monument with many flags stands in a small green space at the bottom center. The background shows more city buildings and trees.

**Dalība
organizācijās
un darba
grupās**

Uzņēmuma interešu pārstāvniecībai, pieredzes apmaiņai un partnerību veidošanai **LMT ir dalībnieks dažādās sabiedriskās, nevalstiskās organizācijās un valsts institūciju darba grupās:**

5G Automobiļu asociācija
(5G Automotive Association)

ASIS (American Society for Industrial Security) International

Baltic Institute of Corporate Governance
(Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūts)

Biznesa efektivitātes asociācija

Biznesa ilgtspējas padome

Eiropas Viedokļu un mārketinga
izpētes biedrība (ESOMAR)

Global Information Assurance
Certification (GIAC) Advisory Board

Global UTM Association

GS1 Latvija (Latvijas nacionālā automātiskās
identifikācijas organizācija)

GSM Association (GSMA)

Iebūvēto inteligēnto sistēmu industrijas
asociācija Eiropā (Asociācija ARTEMIS)

Informācijas tehnoloģiju un Informācijas sistēmu
drošības ekspertu grupa (DEG) CERT.LV

International Information System Security
Certification Consortium, Inc. (ISC2)

Inženiera Jāņa Lintera fonds

ISACA (Information Systems Audit and Control Association) Latvijas nodaļa

Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)

Latvijas bezpilotu gaisa kuģu asociācija (LARPAS)

Latvijas Darba devēju konfederācija

Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācija

Latvijas Elektrotehnikas un elektronikas rūpniecības asociācija

Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija

Latvijas Interneta asociācija

Latvijas izcilo uzņēmumu inovāciju iniciatīva

Latvijas Nacionālā projektu vadīšanas asociācija

Latvijas Personāla vadīšanas asociācija (LPVA)

LIKTA grupa "Elektroniskie rēķini"

LIKTA Industrijas digitalizācijas darba grupa

Platjoslas projekta uzraudzības darba grupa

Valsts pārvaldes politikas attīstības padome

VARAM Numerācijas resursu izmantošanas koordinācijas darba grupa

VARAM Radiofrekvenču spektra resursu izmantošanas koordinācijas darba grupa

VEFRESH

GRI rādītāju tabula

GRI 102/2016:

vispārīgā
informācija

GRI numurs	Ziņojamā informācija	ANO mērķi	Lapa/komentārs
Organizācijas profils			
102-1	Sabiedrības nosaukums		1
102-2	Aktivitātes, zīmoli, produkti un pakalpojumi		10-11 , 39-57
102-3	Galvenā biroja atrašanās vieta		Ropažu iela 6, Rīga, Latvija
102-4	Darbības vietas		Latvija
102-5	Īpašumtiesības un juridiskais statuss		"Latvijas Mobilais Telefons" SIA Daļu īpašnieki
102-6	Apkalpotie tirgi		10-11 , 39-57
102-7	Sabiedrības mērogs		10-11 , 39-57
102-8	Informācija par darbiniekiem un citiem darba veicējiem	8.5, 10.3	123
102-9	Piegādes ķēde		93
102-10	Būtiskas izmaiņas sabiedrībā un tās piegādes ķēdē		LMT iegādājās uzņēmumu grupu "Santa Monica Networks"

GRI 102/2016:

vispārīgā informācija

(turpinājums)

GRI numurs	Ziņojamā informācija	ANO mērķi	Lapa/komentārs
102-11	Piesardzības princips vai pieeja		66-67, 96
102-12	Ārējās iniciatīvas		LMT grupas ētikas un uzvedības kodekss, 2.lapa
102-13	Dalība asociācijās		107-108
Stratēģija			
102-14	Augstākā līmeņa lēmējpersonas ziņojums		4-6
Ētika un profesionālā godprātība			
102-16	Vērtības, principi, standarti un uzvedības normas	16.3	66-69
Pārvaldība			
102-18	Pārvaldības struktūra		"Latvijas Mobilais Telefons" SIA vadība

GRI 102/2016:

vispārīgā
informācija

(turpinājums)

GRI numurs	Ziņojamā informācija	ANO mērķi	Lapa/komentārs
Ieinteresēto pušu iesaiste			
102-40	Ieinteresēto pušu saraksts		17-19
102-41	Koplīgumi	8.8	89
102-42	Ieinteresēto pušu noteikšana un atlase		16-19
102-43	Pieeja ieinteresēto pušu iesaistei		16-19
102-44	Galvenie jautājumi, kas aktualizēti ieinteresēto pušu iesaistē		16-19
Ziņošanas prakse			
102-45	Konsolidētajos finanšu pārskatos iekļautās sabiedrības		Konsolidētajā finanšu pārskatā iekļautās sabiedrības: "Latvijas Mobilais Telefons" SIA, LMT Retail & Logistics SIA; Santa Monica Networks Ilgtspējas pārskats neietver LMT Retail & Logistics SIA un Santa Monica Networks

GRI 102/2016:

vispārīgā informācija

(turpinājums)

GRI numurs	Ziņojamā informācija	ANO mērķi	Lapa/komentārs
102-46	Pārskata satura un aspektu robežu noteikšana		7-9
102-47	Būtisko tēmu saraksts		7-9
102-48	Iepriekšējos pārskatos sniegtās informācijas korekcijas		Nav
102-49	Izmaiņas ziņošanas praksē		Nav
102-50	Pārskata periods		2021. gads
102-51	Iepriekšējā pārskata datums		14.04.2021.
102-52	Pārskata publicēšanas biežums		Reizi gadā
102-53	Kontaktinformācija jautājumiem par pārskatu		9
102-54	Atsauce par ziņošanu atbilstoši GRI standartam		7
102-55	GRI rādītāju tabula		110-118
102-56	Ārējais apliecinājums		Pārskats nav ārēji apliecināts

Specifiskā informācija

GRI numurs	Ziņojamā informācija	ANO mērķi	Lapa/komentārs
	Vadības pieeja		
GRI 103: Vadības pieeja	103-1 Būtisko tēmu apraksts un robežas		Sadaļā "Ilgtspējas pārskata satura noteikšana" un katras sadaļas ievadā
	103-2 Vadības pieeja un tās sastāvdaļas		Katrai būtiskajai tēmai atbilstošajā sadaļā aprakstīta LMT nostāja un pieeja tēmas pārvaldībai
	103-3 Vadības pieejas novērtējums		Iekšējie normatīvie dokumenti un darbības rādītāji regulāri tiek izvērtēti un tiek noteikti nepieciešamie uzlabojumi

Tēma	GRI numurs	Ziņojamā informācija	ANO mērķi	Komentārs/lapa
Ekonomiskā ietekme				
Ekonomiskais sniegums	201/2016	201-1 Radītā un sadalītā tiešā ekonomiskā vērtība	8.1, 8.2, 9.1, 9.5	<u>33-34</u>
Netiešā ekonomiskā ietekme	203/2016	203-1 Ieguldījums infrastruktūrā un pakalpojumos	11.2, 11.6, 12.a	<u>39-57</u>

Tēma	GRI numurs		Ziņojamā informācija	ANO mērķi	Komentārs/lapa
Netiešā ekonomiskā ietekme	203/2016	203-2	Būtiska netiešā ietekme	1.2, 1.4, 3.8, 8.2, 8.3, 8.5, 12.a	35-37
Korupcijas novēršana	205/2016	205-1	Ar korupciju saistītu risku novērtējums	16.5	66-69
		205-3	Korupcijas incidenti		67
Konkurenci ierobežojoša rīcība	206/2016	206-1	Ierosinātas lietas par konkurences tiesību pārkāpumiem	16.3	Lietas nav ierosinātas
Ietekme uz vidi					
Materiāli	301/2016	301-3	Atprasītie produkti un to iepakojums	8.4, 12.2, 12.5	105
Energija	302/2016	302-1	Energijas patēriņš uzņēmumā	7.2, 7.3, 8.4, 12.2, 13.1	126
		302-4	Energijas patēriņa samazināšana	7.3, 8.4, 12.2, 13.1	127
Izmeši	305/2016	305-1	Tiešie (ietvars 1) siltumnīcefekta gāzu izmeši	3.9, 12.4, 13.1	129
		305-2	Energijas netiešie (ietvars 2) siltumnīcefekta gāzu izmeši	3.9, 12.4, 13.1	129

Tēma	GRI numurs		Ziņojamā informācija	ANO mērķi	Komentārs/lapa
Atkritumi	306/2020	306-2	Atkritumu veidi un atbrīvošanās no tiem	3.9, 6.3, 12.4, 12.5	128
Atbilstība vides jomā	307/2016	307-1	Neatbilstība normatīvajiem aktiem vides jomā	16.3	Neatbilstības nav identificētas
Piegādātāju atbildības vides jomā novērtējums	308/2016	308-1	Jaunu piegādātāju vērtējums pēc vides kritērijiem		95 % iepirkumu procesā rezultātā izvēlēto piegādātāju vērtēti pēc vides kritērijiem
Sociālā ietekme					
Nodarbinātība	401/2016	401-1	Jaunu darbinieku pieņemšana darbā un darbinieku mainība	5.1, 8.5, 8.6, 10.3	123-124
Darba veselība un drošība	403/2018	403-1	Darba veselības un drošības vadības sistēma	8.8	83-85 , 130
		403-2	Apdraudējumu identificēšana, riska novērtēšana, incidentu izmeklēšana	8.8	130-131
		403-3	Darba veselības pakalpojumi	8.8	131
		403-4	Strādājošo iesaiste, konsultēšana un komunikācija par darba drošību un veselību	8.8, 16.7	132

Tēma	GRI numurs		Ziņojamā informācija	ANO mērķi	Komentārs/lapa
		403-5	Strādājošo apmācības par darba drošību un veselību	8.8	132
		403-6	Strādājošo veselības veicināšana	3.4, 3.5, 3.8	132
		403-7	Ar biznesa attiecībām tieši saistītās darba drošības un veselības negatīvās ietekmes novēršana un mazināšana	8.8	132
		403-8	Darba drošības un veselības vadības sistēmā ietvertie strādājošie	8.8	132
Apmācības un izglītība	404/2016	404-1	Vidējais apmācību stundu skaits uz darbinieku gadā	3.4., 4.3, 4.4, 4.5, 5.1, 8.5	125
Dažādība un vienlīdzīgas iespējas	405/2016	405-1	Vadības struktūru un darbinieku dažādība	5.1, 5.5, 8.5	125
Nediskriminācija	406/2016	406-1	Ar diskrimināciju saistīti incidenti	5.1, 8.8	88

Tēma	GRI numurs		Ziņojamā informācija	ANO mērķi	Komentārs/lapa
Piegādātāju atbildības sociālajā jomā novērtējums	414/2016	414-1	Jaunu piegādātāju vērtējums pēc sociālajiem kritērijiem	8.8	95 % iepirkumu procesa rezultātā izvēlēto piegādātāju vērtēti pēc sociālajiem kritērijiem
Sabiedriskā politika	415/2016	415-1	Politiski ziedojumi		LMT neveic politiskus ziedojumus
Mārketinga un marķēšana	417/2016	417-3	Ar neatbilstošu mārketinga komunikāciju saistīti incidenti	16.3	Nav incidentu
Klientu privātums	418/2016	418-1	Pamatotas sūdzības saistībā ar klientu privātuma pārkāpumiem un klientu datu zaudējumu	16.3, 16.10	
2020. gadā LMT ir iesniedzis vienu paziņojumu par personas datu aizsardzības pārkāpumu Datu valsts inspekcijai. Saistībā ar minēto paziņojumu nav ierosinātas administratīvās lietas.					
Sociālā un ekonomiskā atbilstība	419/2016	419-1	Neatbilstība normatīvajiem aktiem sociālo un ekonomisko tiesību jomā	16.3	Neatbilstības nav identificētas
Sabiedrības atbalsts, tostarp digitālā izglītība un bērnu aizsardzība digitālajā vidē				4.4, 11.4, 11.6, 9.b, 9.c	<u>21-31</u> , <u>61</u> , <u>63-64</u>
Ieinteresēto pušu iesaiste					<u>16-19</u> , <u>23-26</u> , <u>45</u> , <u>47-57</u> , <u>62</u> , <u>81</u> , <u>107-108</u>

Ieguldījums ANO mērķu sasniegšanā

2015. gadā ANO Ģenerālajā asamblejā pieņemta rezolūcija "Mūsu pasaules pārveidošana: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam", kurā noteikti 17 ilgtspējīgas attīstības mērķi un 169 apakšmērķi.

Vērtējot esošo un potenciālo ietekmi, LMT saskata iespējas sniegt nozīmīgu ieguldījumu vairāku mērķu sasniegšanā:

Atbildīga saimniekošana

Stiprināt zinātniskās un tehnoloģiskās spējas, lai pārorientētos uz ilgtspējīgākiem patēriņa un ražošanas modeļiem (12.a mērķis).

Digitālās attīstības stiprināšana

Cenu un pakalpojumu portfeli iekļaujot dažādus piedāvājumus, kā arī īstenojot dažādas iniciatīvas, nodrošināt informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pieejamību (9.c mērķis), kā arī atbalstīt vietējo tehnoloģiju izstrādi, pētniecību un inovāciju (9.b mērķis).

Vides un klimata aizsardzība

Ieviešot darbības plānošanā klimata aizsardzības pasākumus, sniegt ieguldījumu klimata aizsardzībā, it īpaši izmantojot digitalizācijas iespējas (13.2 mērķis).

Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas

Attīstot inovatīvus risinājumus dronu, viedpilsētu, lietu interneta, digitālo ceļu, savienoto auto un sabiedrības drošības jomā, veidot ilgtspējīgas, iekļaujošas, drošas, pielāgoties spējīgas pilsētas un apdzīvotas vietas.

Brīva piekļuve informācijai

Nodrošinot telekomunikāciju pakalpojumus un piekļuvi internetam, veicināt publisku piekļuvi informācijai un aizsargāt pamatbrīvības (16.10 mērķis).

Privāta un publiska partnerība

Uzņemoties līderību jaunas 5G ekosistēmas izveidē, nodrošināt iespējas ieinteresētajiem Latvijas uzņēmumiem un zinātniekiem attīstīt un radīt nākotnes risinājumus, kurus varētu izmantot ikdienā svarīgu procesu digitalizācijā.

Pielikumi

Sociālie rādītāji

	2019	2020	2021
Darbinieku skaits	589	633	668
no tiem sievietes	46 %	45 %	45 %
no tiem vīrieši	54 %	55 %	55 %
Pilna laika slodze	582	623	663
Nepilna laika slodze	7	10	5
Līgums uz noteiktu laiku	15	15	19
no tiem vīrieši	5	6	2
no tiem sievietes	10	9	17
Līgums uz nenoteiktu laiku	574	618	649
no tiem vīrieši	311	345	367
no tiem sievietes	263	273	282

Sociālie rādītāji

(turpinājums)

	2019	2020	2021
Darbinieku skaits pēc vecuma			
līdz 30 gadiem	117	120	107
31–50 gadi	388	423	468
virs 51 gada	84	90	93
Jaunpieņemtie darbinieki			
no tiem sievietes	45	26	42
no tiem vīrieši	50	47	40
no tiem vecumā līdz 30 gadiem	48	40	31
no tiem vecumā 31–50 gadi	45	33	49
no tiem vecāki par 51 gadu	2	0	2
Atjaunošanās koeficients	16,1 %	12 %	13 %
Atjaunošanās koeficients, sievietes	16,5 %	9,3 %	14,5 %
Atjaunošanās koeficients, vīrieši	15,8 %	14 %	11 %

Sociālie rādītāji

(turpinājums)

	2019	2020	2021
Izbeigtas darba attiecības	57	29	47
no tiem sievietes	26	16	26
no tiem vīrieši	31	13	21
no tiem vecumā līdz 30 gadiem	22	12	20
no tiem vecumā 31–50 gadi	28	14	20
no tiem vecāki par 51 gadu	7	3	7
Aiziešanas koeficients	9,8 %	4,7 %	7,2 %
Aiziešanas koeficients, sievietes	9,5 %	5,7 %	9,0 %
Aiziešanas koeficients, vīrieši	10 %	3,9 %	5,8 %

Sociālie rādītāji

(turpinājums)

	2019	2020	2021
Apmācību stundas uz darbinieku gadā	22	20,7	28,89
Sievietes	58 %	57 %	57 %
Vīrieši	42 %	43 %	43 %
Vadītāji	24 %	16 %	21 %
Speciālisti	76 %	84 %	79 %

2020. un 2021. gada dati papildināti ar Piedāvājumu apmācību daļas statistiku. Datu salīdzināmībai statistika pēc iepriekšējās metodoloģijas būtu: 2020. gadā 16,8 apmācību stundas uz darbinieku gadā / sievietes 54%, vīrieši 46% / vadītāji 20%, speciālisti 80%; 2021. gadā 24,6 apmācību stundas uz darbinieku gadā / sievietes 53%, vīrieši 47% / vadītāji 23%, speciālisti 77%.

Vadītāju un speciālistu sadalījums pēc vecuma un dzimuma	Dzimums %		Vecums %		
	Vīrieši	Sievietes	Līdz 30	30–50	Virš 51
Augstākā līmeņa vadītāji	80	20	0	40	60
Vidējā līmeņa vadītāji	63	37	0	68	32
Zemākā līmeņa vadītāji	59	41	0	73	27
Visi vadītāji	61	39	0	70	30
Speciālisti	54	46	17	69	14

Vides rādītāji

	Mērvienība	2019	2020	2021
LMT enerģijas patēriņš				
Kopējā degviela (benzīns, dīzeļdegviela, gāze)*	MWh	3796,90	3859,31	4151,45
Siltumenerģija, Vairoga iela 22, Rīga**	MWh	105,22	56,27	67,98
Kopējais elektroenerģijas patēriņš**	MWh	47 657,78	50 170,55	52 440,31
Kopējā LMT patērētā enerģija	MWh	51 559,90	54 086,13	56659,74

* Patērētās degvielas litru pārrēķināšanai ekvivalentajās MWh lietotie koeficienti:

https://www.eia.gov/energyexplained/index.php?page=about_energy_conversion_calculator

** Faktiskais enerģijas patēriņš saskaņā ar enerģijas uzskaites ierīču (kontrolskaitītāju) rādītājiem.

Vides rādītāji

(turpinājums)

	Mērvienība	2019	2020	2021
Energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu rezultātā sasniegtais enerģijas ietaupījums				
Kondicionēšanas iekārtu nomaiņa noslogotajās bāzes stacijās	MWh	123	60	2
Taisngriežu nomaiņa noslogotajās bāzes stacijās	MWh	50	81	160
Autotransporta vidējā degvielas patēriņa samazināšana		3,69 % benzīnam 5,59 % dīzeļdegvielai		
Bāzes staciju iekārtu modernizācija	MWh		501	646
<p>Enerģijas uzskaitē detalizēti sāka 2017. gadā, Energo pārskatā 2020. gada dati salīdzināti ar 2019. gadu, bet atsevišķi netiek izdalīts bāzes gads. Elektroenerģijas ietaupījumu aprēķina metodoloģija atbilstoši 11.10.2016. MK noteikumu Nr. 668 "Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi" uzskaitītā ietaupījuma (ex-post) metodei – enerģijas ietaupījumu aprēķina, nosakot faktisko enerģijas patēriņu un ņemot vērā faktorus, kas var ietekmēt enerģijas patēriņu.</p>				

Vides rādītāji

(turpinājums)

	Mērvienība	2019	2020	2021
Pārskats par atkritumu apsaimniekošanu				
Sadzīves atkritumi	m ³	1221,54	880,22	639,06
Iznīcināmie dokumenti pārstrādei	kg	9294	4898	9792
Iepakojums pārstrādei	m ³	1504,9	1112,12	665,5
Bīstamie atkritumi	kg	27 445	57 745*	38 371
Būvniecības atkritumi	m ³	14 m ³	2850 kg	840 kg 8,5 m ³

Atkritumi tiek nodoti apsaimniekošanai un pārstrādei saskaņā ar Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu regulējumu, LMT ir noslēgti līgumi ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem, kuru ietvaros LMT tiek šķiroti atkritumi un papīrs, savukārt iepakojums un bīstamie atkritumi tiek nodoti pārstrādei. Atkritumu uzskaitē masas vai tilpuma mērvienībās tiek veikta saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu iesniegtajiem pamatojošiem dokumentiem. Būtiskākā bīstamo atkritumu daļa veidojas bāzes staciju aparātūras uzturēšanas un modernizācijas rezultātā – akumulatori, nederīgās elektriskās un elektroniskās iekārtas un metāli, veidojot aptuveni 93 % bīstamo atkritumu.

Vides rādītāji

(turpinājums)

	Mērvienība	2019	2020	2021
Siltumnīcefekta gāzu izmeši				
Tiešie SEG izmeši (ietvars 1: dīzeļdegviela, benzīns, gāze)	t CO ₂ ekv	882,38	903,51	962,59
Aprēķinā izmantotie emisijas faktori: <i>Koffi, Brigitte; Cerutti, Alessandro; Duerr, Marlene; Iancu, Andreea; Kona, Albana; Janssens-Maenhout, Greet</i> (2017): <i>CoM Default Emission Factors for the Member States of the European Union – Version 2017, European Commission, Joint Research Centre (JRC)</i> [Dataset] PID: data.europa.eu/89h/jrc-com-ef-comw-ef-2017				
Enerģijas netiešie SEG izmeši (ietvars 2: elektroenerģija, siltumenerģija)	t CO ₂ ekv	2153,76	80,16	7,39
Aprēķinā izmantotie emisijas faktori elektroenerģijai: <i>Koffi, Brigitte; Cerutti, Alessandro; Duerr, Marlene; Iancu, Andreea; Kona, Albana; Janssens-Maenhout, Greet</i> (2017): <i>CoM Default Emission Factors for the Member States of the European Union – Version 2017, European Commission, Joint Research Centre (JRC)</i> [Dataset] PID: data.europa.eu/89h/jrc-com-ef-comw-ef-2017 . Aprēķinā izmantotais emisijas faktors siltumenerģijai: 0,1087, https://www.varam.gov.lv/en/node/334				

Darba drošība un veselība

DARBA AIZSARDZĪBAS SISTĒMA

Darba aizsardzības sistēma ir ieviesta, pamatojoties uz šādu normatīvo aktu prasībām: Latvijas Republikas Darba aizsardzības likums, 20.06.2001., un uz šā likuma pamata izdotie MK noteikumi Nr. 660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība", 02.10.2007.; MK noteikumi Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās", 28.04.2009.; MK noteikumi Nr. 526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu", 09.12.2002.; MK noteikumi Nr. 143 "Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā", 18.03.2014.; MK noteikumi Nr. 749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos", 10.08.2010.; MK noteikumi Nr. 713 "Noteikumi par kārtību, kādā

nodrošina apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, un pirmās palīdzības aptieciņas medicīnisko materiālu minimumu", 03.08.2010.; MK noteikumi Nr. 400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā", 03.09.2002.; MK noteikumi Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus", 20.08.2002.; MK noteikumi Nr. 344 "Darba aizsardzības prasības, pārvietojot smagumus", 06.08.2002.; MK noteikumi Nr. 343 "Darba aizsardzības prasības, strādājot ar displeju", 06.08.2002.; MK noteikumi Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude", 10.03.2009.; MK noteikumi Nr. 950 "Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība", 25.08.2009. utt.

Darba aizsardzības sistēma aptver visas uzņēmuma darbības jomas, garantējot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi visiem nodarbinātajiem.

Uzņēmumā ir izveidota Darba aizsardzības daļa, struktūrvienībā uz darba līguma pamata tiek nodarbināti divi jomas profesionāļi, kuru pienākums un atbildība ir organizēt, uzturēt un pilnveidot uzņēmuma darba aizsardzības sistēmu.

APDRAUDĒJUMU IDENTIFICĒŠANA, RISKA NOVĒRTĒŠANA, INCIDENTU IZMEKLĒŠANA

Apdraudējumu identifikācija, risku novērtēšana, uzraudzība, plānotā un ārpusplāna, lai novērstu apdraudējumus un samazinātu darba vides riskus, tiek veikta saskaņā ar LMT iekšējiem normatīvajiem dokumentiem: darbinieki tiek iesaistīti darba vides risku novērtēšanā, kā arī aicināti līdzdarboties, tostarp ziņot par identificētajiem apdraudējumiem, sniedzot informāciju tiešajiem vadītājiem, darba aizsardzības speciālistiem un arodbiedrībai. Papildus, lai atvieglotu informācijas apmaiņu un iedrošinātu darbiniekus, uzņēmuma darbinieki aicināti ziņot par trūkumiem un identificētajiem defektiem darba vietās, lietojot uzņēmumā izstrādātu informatīvo sistēmu.

LMT iekšējos normatīvos ir noteikta kārtība, kā darbiniekam rīkoties, t. i., nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam par nelaimes gadījumu darbā, kā arī par jebkuriem darba vides faktoriem, kuri rada vai var radīt risku personu drošībai un veselībai, arī par trūkumiem uzņēmuma darba aizsardzības sistēmā, kā arī darbiniekam ir tiesības atteikties no darba veikšanas, ja attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku nodarbinātā vai citu personu drošībai un veselībai, par to ziņojot tiešajam vadītājam, darba aizsardzības speciālistam un arodbiedrībai.

Darbinieki tiek instruēti un aicināti paši uzraudzīt savu darbu, iesniegt priekšlikumus, aizrādījumus un sūdzības, tiek nodrošināta atgriezeniskā saite.

Nelaiemes gadījumu izmeklēšana darbā notiek, ar prezidenta rīkojumu apstiprinot komisiju izmeklēšanai, apstākļu noskaidrošanai, korektīvo darbību noteikšanai un nepieciešamo uzlabojumu izstrādei. Komisijas darbā iesaista visas puses: struktūrvienības vadītāju, kurā ir noticis negadījums, darba aizsardzības speciālistu un arodbiedrības pārstāvi.

DARBA VESELĪBAS PAKALPOJUMI

Darba vides iekšējās uzraudzības mērķis ir izveidot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi, novērst nelaimes gadījumus darbā un arodslimības. Šā mērķa īstenošanai ir šādi galvenie uzdevumi: apmācīt un instruēt nodarbinātos darba aizsardzības jomā; novērtēt darba vides riskus; pārskatīt pašnovērtējumus attālinātajām darba vietām; plānot un realizēt darba aizsardzības pasākumus; konsultēties ar nodarbinātajiem; veikt uzraudzību, neplānotās darba vietu pārbaudes (apsekojumus) un citus pasākumus, kuri nepieciešami, lai uzturētu pietiekami drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi; organizēt obligāto veselības pārbaudi nodarbinātajiem, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgie darba vides faktori, un nodarbinātajiem, kuriem darbā ir īpaši apstākļi; nodrošināt nodarbinātos ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un darba aizsargapgārbjiem; veikt ugunsdrošības līdzekļu pārbaudes; uzraudzīt darba vietas, kolektīvo aizsardzības līdzekļu, individuālo aizsardzības līdzekļu atbilstošu tehnisko apkopi un uzturēšanu; plānot un nodrošināt darba

vides iekšējai uzraudzībai nepieciešamos resursus (piemēram, personāla, finanšu, tehniskos resursus).

Saskaņā ar LMT iekšējiem normatīvajiem dokumentiem darbinieki tiek iesaistīti darba vides risku novērtēšanā, kā arī aicināti līdzdarboties, piedalīties darba devēja rīkotajās instruktāžās un apmācībās darba aizsardzības jomā, konsultēties un sniegt informāciju darba aizsardzības speciālistiem un arodbiedrības pārstāvjiem. Komunikācija tiek uzturēta un pamatā veikta klātienē ar darbinieku, lai pareizāk izprastu darbinieka ierosinājumu darba vides pilnveidošanai. Darbinieki ir aicināti paši uzraudzīt savu darbu un drīkst piedalīties tādu lēmumu pieņemšanā, kuri viņus ietekmē. Darbinieki tiek mudināti iesniegt priekšlikumus, aizrādījumus un sūdzības. Tiek nodrošināta atgriezeniskā saite.

Darbinieki ir aicināti un ir tiesīgi iestāties LMT grupas darbinieku arodbiedrībā un aktīvi darboties. Arodbiedrība uztur sociālo dialogu starp darba devēju un darbiniekiem, veicot darba koplīguma izpildi, darba aizsardzības, veselības aizsardzības un normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību uzņēmumā.

STRĀDĀJOŠO APMĀCĪBAS PAR DARBA DROŠĪBU UN VESELĪBU

Instruktāžas un apmācības par darba aizsardzības jautājumiem – gan vispārīgās, gan specifiskās saistībā ar darba apdraudējumiem – tiek organizētas un veiktas darbiniekiem, kā arī darbuzņēmēju darbiniekiem saskaņā ar LMT iekšējiem normatīvajiem dokumentiem. Tematisko apmācību par konkrētu darba aizsardzības jautājumu vai ugunsdrošības jautājumu organizē un veic darba aizsardzības speciālists, lai paaugstinātu darbinieku zināšanu līmeni drošai darbu veikšanai.

Darba aizsardzības daļa organizē papildu ārējās apmācības šādos gadījumos: ugunsdrošība, pirmās palīdzības sniegšana, bīstamo iekārtu apkalpošana utt. (ja to nosaka LR normatīvie akti); ja to uzdod tiešais vadītājs, uzskatot to par nepieciešamu atsevišķu darbu veicējiem.

STRĀDĀJOŠO VESELĪBAS VEICINĀŠANA

Atbalstot veselību un labsajūtu veicinošus pasākumus, LMT darbiniekiem nodrošina veselības apdrošināšanu, tādā veidā veicinot darbinieku līdziesaisti savas veselības uzturēšanas pasākumos.

Veselības apdrošināšanas pamatprogrammā ir ārstu speciālistu konsultācijas; jebkura vakcinācija; plaša spektra laboratoriskie izmeklējumi; vispārējās profilaktiskās veselības pārbaudes; plaša spektra instrumentālie izmeklējumi; fizikālās terapijas procedūras, slinga terapija, teipu uzlikšana; ūdens procedūras; ārstnieciskā vingrošana grupās vai individuāli; ārstnieciskā masāža vai manuālā terapija. Papildprogrammas ietver sporta nodarbības, zobārstniecību un optiku.

LMT organizē papildu veselību veicinošus pasākumus, piemēram, izbraukuma vakcinācijas (pret wsezonālo gripu, pret ērcu encefalītu), izbraukuma redzes pārbaudes, dažādas lekcijas par mentālo veselību, kopīga arī attālināta vingrošana u. tml.

AR BIZNESA ATTIECĪBĀM TIEŠI SAISTĪTĀS DARBA DROŠĪBAS UN VESELĪBAS NEGATĪVĀS IETEKMES NOVĒRŠANA UN SAMAZINĀŠANA

Sadarbības partneriem tiek noteiktas prasības attiecībā uz darba aizsardzības normu ievērošanu.

Saskaņā ar LMT iekšējiem normatīvajiem dokumentiem tiek veikta darbuzņēmēju darbinieku iepazīstināšana ar darba vides riskiem.

DARBA DROŠĪBAS UN VESELĪBAS VADĪBAS SISTĒMĀ IETVERTIE STRĀDĀJOŠIE

Saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem un tajos noteiktajām atbildībām par darba aizsardzību, iekļaujot arī vairāku darba devēju sadarbību, tostarp dažādos režīmos strādājošos (piem., pašnodarbinātais, nomāts darbinieks u. tml.), LMT darba aizsardzības sistēma aptver visas uzņēmuma darbības jomas, garantējot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi visiem nodarbinātajiem.

**Ilgtspējas
pārskats
2021**

